HÅBO
KOMMUN

Årsredovisning 2024

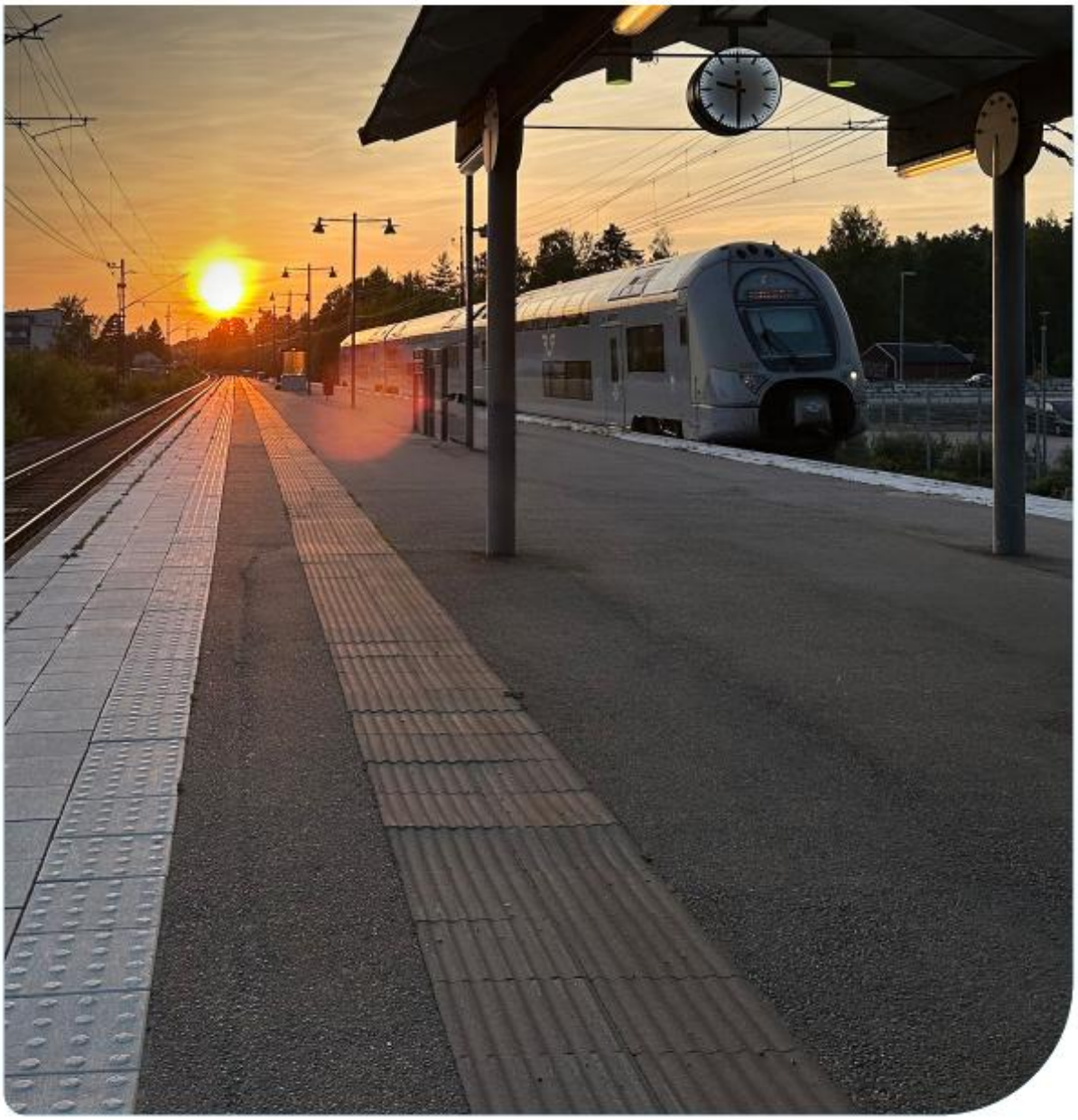

1 Inledning

1.1 Innehållsförteckning

1 Inledning 2
1.1 Innehållsförteckning 2
1.2 Om årsredovisningen 3
1.3 Förord 4
1.4 Organisation 5
1.4.1 Så här används dina skattepengar 5
1.5 Sammanfattning 6
2 Förvaltningsberättelse 8
2.1 Översikt över verksamhetens utveckling 8
2.2 Den kommunala koncernen 10
2.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 14
2.4 Händelser av väsentlig betydelse 21
2.5 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten 23
2.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 26
2.7 Balanskravsresultat 54
2.8 Väsentliga personalförhållanden 56
2.9 Förväntad utveckling 62
3 Resultaträkning 64
4 Balansräkning 65
5 Kassaflödesanalys 67
6 Noter 69
7 Driftredovisning 84
8 Investeringsredovisning 89
9 Bilagor 96
9.1 Bilaga 1: Exploateringsredovisning 96
9.2 Bilaga 2: Särredovisning av VA- och avfallsverksamhet 100
Revisionsberättelse 105

1.2 Om årsredovisningen

Årsredovisningen är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige om kommunens samlade verksamhet och ekonomi under året samt hur skattemedlen har använts.

Årsredovisningen visar hur verksamheterna har finansierats och hur ekonomin ser ut vid årets slut. I årsredovisningen redovisas hur resultatet blev i förhållande till den antagna budgeten och hur väl målen för verksamheterna har uppfyllts.

Årsredovisningen utformas efter de krav som anges i lagen om kommunal bokföring och redovisning. Förutom de obligatoriska inslagen förvaltningsberättelse och ekonomisk redovisning ingår en inledning samt bilagor med kompletterande information.

Årsredovisningen vänder sig till dig som är invånare eller företagare i kommunen och alla andra som är intresserade av kommunens verksamhet och ekonomi.

1.3 Förord

Tillsammans för ett bättre Håbo

Jag vill inleda med att rikta ett stort tack till medarbetare, förtroendevalda, näringslivet, ideella organisationer, invånare och alla andra samverkansparter för ett fantastiskt och lärorikt år. Ert engagemang och er vilja att bidra till vårt gemensamma Håbo är ovärderlig.

Tillsammans är ett viktigt ledord i vår kommun och det är också det som har präglat arbetet under 2024. Att skapa en bättre samtalston i politiken med fokus på möte, dialog och relationer har varit ett fortsatt prioriterat område. För att vi ska kunna göra Håbo kommun till en ännu bättre plats att bo, leva och verka i behöver vi gemensamt ta ansvar.

Under året har vi fortsatt att prioritera områden som välfärd, hållbar utveckling och god samhällsservice, samtidigt som vi har haft fokus på att stärka vår ekonomi och planera för framtiden. Vi har arbetat för att säkerställa att Håbo är en attraktiv och trygg plats att bo och verka på, och vi har lyssnat på våra invånare och företagare för att förbättra våra tjänster och verksamheter.

Vi gick in i 2024 med ett ekonomiskt underskott, medvetna om att 2024, precis som 2023 skulle präglas av strikt ekonomistyrning med fokus på ekonomi i balans. Den stora osäkerheten i vår omvärld med fortsatt krig i Ukraina, ett försämrat säkerhetspolitiskt läge, prisökningar och höga räntor har bidragit till ett utmanande ekonomiskt läge för Håbo och landets övriga kommuner. 2024 visar att handlingsplanerna för en ekonomi i balans börjar ge effekt och vi ser god ekonomisk utveckling, trots de osäkerheter som präglat omvärlden. Vi har tagit steg för att stärka vår långsiktiga ekonomi och har hållit fast vid vårt mål att förvalta kommunens resurser på ett ansvarsfullt och hållbart sätt.

Årsredovisningen ger en tydlig bild av vårt arbete under året, våra framsteg och även de områden där det finns en utvecklingspotential. Det är en sammanfattning av våra ekonomiska resultat, våra mål och visioner, samt de konkreta åtgärder vi har vidtagit för att säkerställa att Håbo ska bli en ännu bättre plats att bo, leva och verka i. Vi har skickliga medarbetare i vår kommun som varje dag arbetar för att göra skillnad för de vi finns till för, Håbo kommuns invånare.

I november bildade Moderaterna, Socialdemokraterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna ett nytt styre i Håbo kommun under samlingsnamnet ”Samverkan Håbo”. Det är det första majoritetsstyret på tio år. Utifrån de utmaningar som vår kommun står inför behövs en stark och handlingskraftig majoritet som tar ansvar tillsammans. Det är också viktigt för att få en långsiktighet i samhällsbyggandet. Med det nya styret kommer våra medborgare och företagare uppleva en stark, enad och handlingskraftig majoritet som vågar ta nödvändiga beslut. Våra tjänstepersoner får även de en mer tydlig och stabil riktning att arbeta mot, med en ansvarstagande stark majoritet

Nu blickar vi tillsammans fram emot 2025 och de utmaningar som väntar. Vi behöver anpassa oss efter den senaste befolkningsprognosen som visar att Håbo kommun inte växer i den takt som vi tidigare prognostiserat. Det är samma trend som i övriga Sverige. Färre antal födda barn och betydligt fler åldersrika personer i vår kommun innebär att vi behöver ställa om våra verksamheter. För att säkerställa välfärdsuppdraget och kompetensförsörjningen behöver vi hitta innovativa lösningar med hjälp av AI och digitalisering.

Jag ser fram emot att tillsammans med förtroendevalda, medarbetare, invånare, föreningar och företag möta framtiden och fortsätta den goda dialogen och samarbetet för att Håbo ska vara en plats för hela livet.

Catherine Öhrqvist

Kommunstyrelsens ordförande

1.4 Organisation

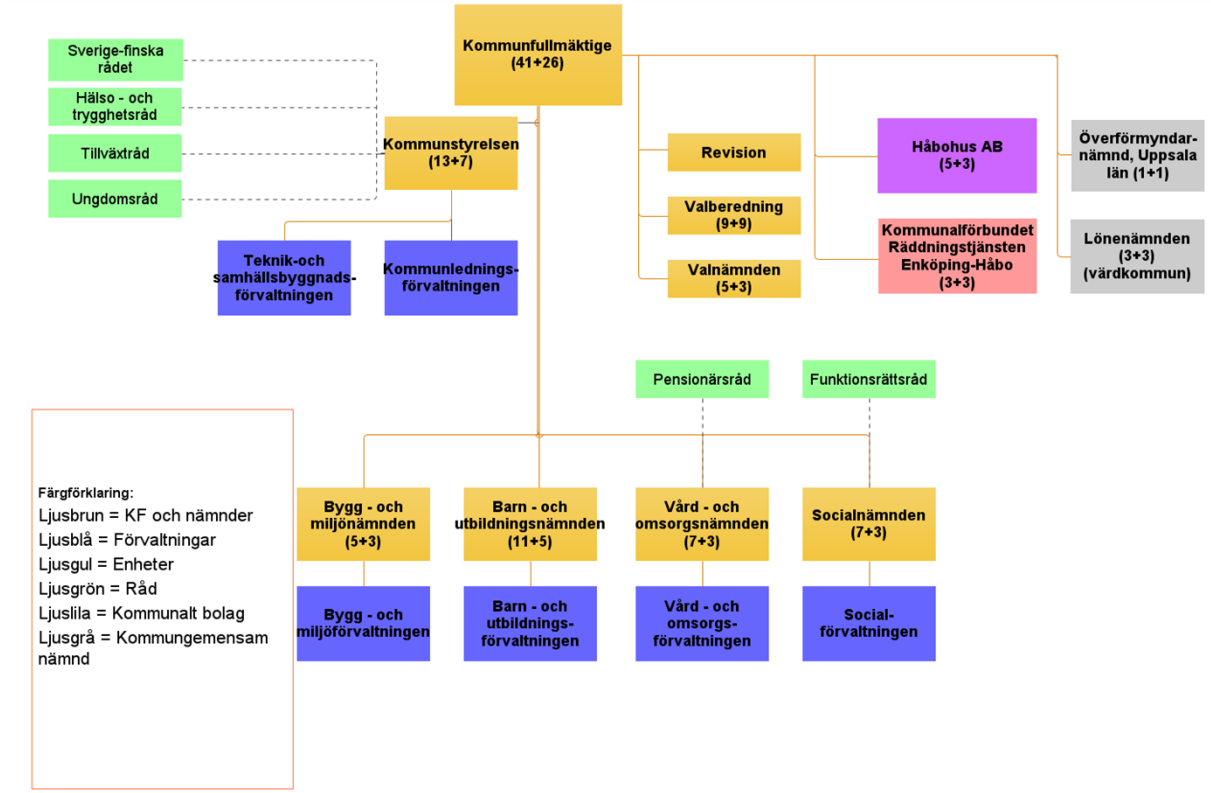

1.4.1 Så här används dina skattepengar

Så här används dina skattepengar i kronor räknat:

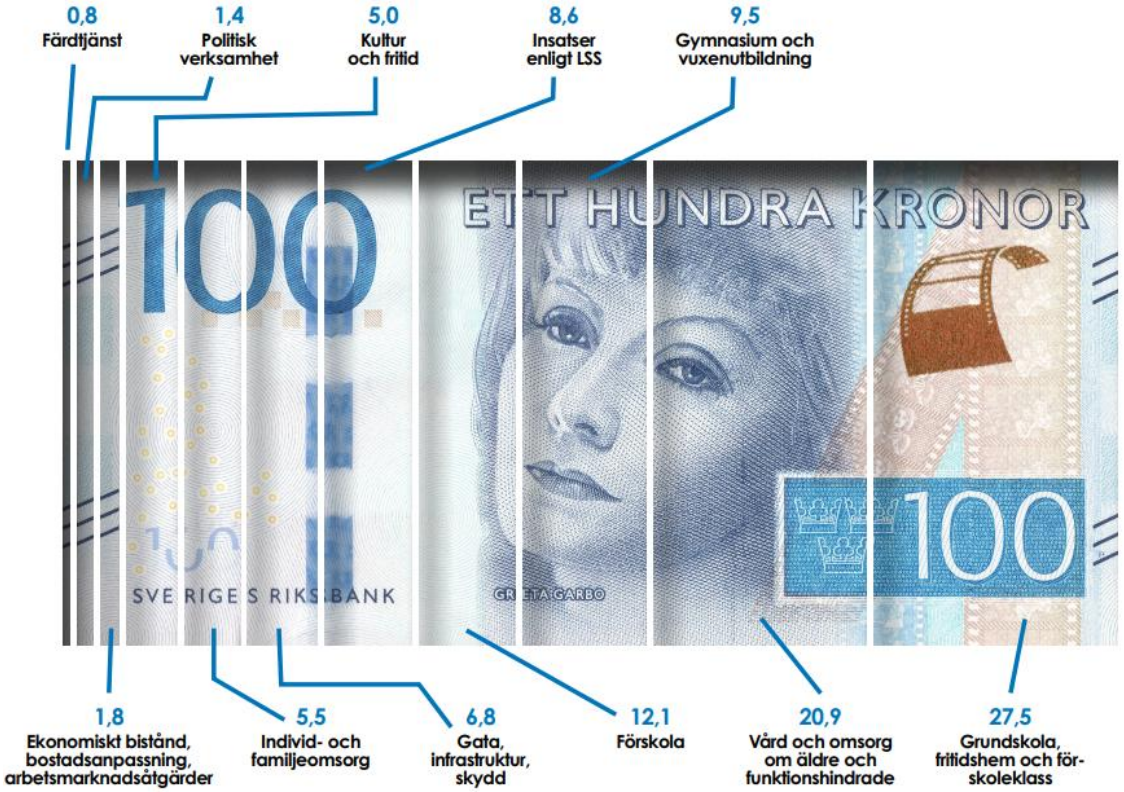

1.5 Sammanfattning

Håbo kommun har upprättat en årsredovisning för kommunens och bolagens verksamhet och ekonomi 2024. Årsredovisningen visar hur verksamheterna har finansierats och hur ekonomin ser ut vid årets slut. I årsredovisningen redovisas också hur resultatet blev i förhållande till den antagna budgeten och hur väl målen för verksamheterna har uppfyllts.

Ekonomi

Kommunkoncernen visar ett negativt resultat om -15,6 miljoner kronor.

Kommunen redovisar ett resultat på -41,1 miljoner kronor, jämfört med budgeterade -14,7 miljoner kronor. När realisations- och exploateringsvinster räknas av samt när medel använts från resultatutjämningsreserven återstår ett resultat på -26,5 miljoner kronor. Det innebär att balanskravet inte har nåtts och underskottet behöver återställas inom tre år, senast 2027.

Håbohus har ett positivt resultat om 19,1 miljoner kronor. Räddningstjänsten har ett negativt resultat om -7,3 miljoner kronor och av det är Håbo kommuns andel 33 procent, motsvarande -2,4 miljoner kronor.

Kommunstyrelsen beslutade i september 2023 om restriktioner kring anställningar och inköp av varor och tjänster. Anställningsstopp infördes med undantag för tjänster som är avgörande för att kommunen ska klara av lagstadgade uppdrag alternativt som är nödvändiga för organisationens utveckling.

Nämnder som har underskott har tagit fram åtgärder för att få en ekonomi i balans. Handlingsplanerna har ett treårigt perspektiv. Åtgärder har planerats och genomförts men har inte gett full effekt under året för att nå en ekonomi i balans. Handlingsplanerna följs upp löpande till dess att budgetramen nåtts.

Måluppfyllelse

För perioden 2023 – 2026 ska fyra målområden med tillhörande strategier på kommunfullmäktiges nivå prioriteras. Dessa är tillika kommunens mål för god ekonomisk hushållning.

- *En kommun med ekonomi i balans*: Målet är inte uppfyllt. Det finns tre finansiella mål som ska bidra till en ekonomi i balans förutom att nämnderna ska hålla budgetramarna.
- *En attraktiv arbetsgivare*: Målet är delvis uppfyllt. Det går att konstatera att det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar väl, att delaktighet från medarbetare och medarbetarundersökningar genomförs väl och bidrar till möjlighet till ändamålsenliga och riktade insatser. Det finns bra förutsättningar för att fortsätta arbetet med att nå målet under 2025.
- *En hållbar kommun*: Målet är delvis uppfyllt. Kommunens arbete inom fokusområdet "en hållbar kommun" har resulterat i flera positiva effekter inom flera områden, men bedöms som delvis uppfyllt till följd av att det återstår arbete.
- *En företagsvänlig kommun*: Fokusområdet bedöms vara delvis uppfyllt med anledning av tillgängliga data. Effekt av positiv utveckling går att se redan nu avseende insatser som har genomförts under 2024. För att fortsätta utvecklingen mot en mer företagarvänlig kommun krävs ett fortsatt långsiktigt åtagande.

Nämnderna har utifrån de fyra perspektiven målgrupp, verksamhet, medarbetare och ekonomi identifierat utvecklingsmål för perioden. Nämnderna har sammanlagt haft 28 mål. Detaljerad redovisning av varje nämndmål framkommer av nämndernas respektive verksamhetsberättelse.

- 12 mål bedöms vara uppfyllda

- 15 mål bedöms delvis uppfyllda
- 1 mål bedöms som ej uppfyllt

Befolkningstillväxt

Befolkningsökningen har planat ut något i Håbo kommun jämfört med tidigare befolkningsprognoser och tillskottet av nya invånare ser ut att skjutas framåt i tiden. Bostadsbyggandet påverkas och inflyttning förväntas till de 150 lägenheter som färdigställs under våren 2025. Det finns planer för fortsatt byggande i kommunen vilket kommer att medföra en succesiv befolkningsökning.

Prognoserna gällande tillväxten för de äldre i kommunen kommer fortsätta att öka i stor omfattning. En ökad andel äldre kommer att medföra ett ökat behov av omsorg och hälso- och sjukvård för äldre i Håbo kommun. Det kommer också att innebära att äldreomsorgen behöver öka antalet anställda under samma period.

Prognoserna gällande tillväxten för de yngre åldrarna visar på att barn och elevtalen inom kommunernas skolverksamheter kommer att sjunka markant under de kommande åren. Om inte ökad befolkningstillväxt kompenserar genom inflyttning kommer det att bli nödvändigt med ytterligare strukturella förändringar inom både förskolan och grundskolan.

Barn och elevantalet kommer att öka igen på sikt så det blir några år där kommunen har en utmaning i att använda lokalerna på ett resurseffektivt sätt.

2 Förvaltningsberättelse

2.1 Översikt över verksamhetens utveckling

Här redovisas en översikt för utvecklingen av den kommunala koncernens och kommunens verksamhet de fem senaste åren.

Den kommunala koncernen

Den kommunala koncernen	2020	2021	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter, mnkr	518	720	585	603	519
Verksamhetens kostnader, mnkr	-1 582	-1 652	-1 783	-1 894	-1 886
Årets resultat, mnkr	85	267	66	-17	-16
Soliditet 1)	26 %	30 %	29 %	26 %	24 %
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser	17 %	22 %	22 %	19 %	18 %
Investeringar (netto) 2)	393	386	508	487	263
Självfinansieringsgrad investeringar 3)	47 %	96 %	39 %	27 %	52 %
Långfristig låneskuld, mnkr	1 668	1 823	2 143	2 492	2 620
Antal årsarbetare					

Årets resultat för koncernen Håbo kommun uppgår till -16 miljoner kr, det är i nivå med föregående år.

Resultatet före interna elimineringar uppgår för Håbohus AB till 19,1 miljoner kr och Håbo kommuns andel av resultatet för Räddningstjänsten är -2,4 miljoner kr.

Koncernens investeringar uppgår till 263 miljoner kr i år, vilket är den lägsta nivån under de fem senaste åren. Investeringarna har självfinansierats med 52 procent, resterande del har finansierats genom ökad upplåning. Håbo kommun har sett över investeringarna i kommunen för att få mer långsiktiga investeringar som håller över tid.

Soliditeten, som är ett mått på kommunkoncernens långsiktiga finansiella handlingsutrymme, sjunker från 26 till 24 procent. Kommunkoncernens soliditet inklusive samtliga pensionsåtaganden sjunker från 19 till 18 procent.

Kommunen

Kommunen	2020	2021	2022	2023	2024
Folkmängd	22 019	22 344	22 765	22 974	22 973
Befolkningsökning	85	325	421	209	-1
Kommunal skattesats	21,09	21,09	21,09	21,09	21,59
Verksamhetens intäkter, mnkr	389	490	453	451	400
Verksamhetens kostnader, mnkr	-1 505	-1 584	-1 724	-1 804	-1 825
Årets resultat, mnkr	76	153	55	-38	-41
Årets resultat som andel av skattenettot, mnkr	6,0 %	11,4 %	3,9 %	-2,6 %	-2,6 %
Årets resultat enligt balanskrav, mnkr	75	153	55	-38	-27
Årets resultat exklusive reavinster och exploatering, mnkr	46	32	-13	-83	-41

Kommunen	2020	2021	2022	2023	2024
Årets resultat exklusive reavinster och exploatering, som andel av skattenetto (finansiellt mål)	3,6 %	2,4 %	-0,9 %	-5,5 %	-2,6 %
Soliditet 1)	35 %	37 %	30 %	25 %	23 %
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser	22 %	25 %	24 %	17 %	15 %
Investeringar (netto) 2)	306	291	443	463	230
Självfinansieringsgrad investeringar 3)	46 %	81 %	31 %	17 %	37 %
Långfristig låneskuld, mnkr	784	887	1 207	1 557	1 707
Långfristig låneskuld, kronor/invånare	35 606	39 697	53 006	67 758	74 292
Antal årsarbetare	1 627	1 683	1 749	1 770	1 723

Antalet invånare i Håbo kommun minskar med 1 person till 22 973 främst beroende på negativt flyttnetto. Den procentuella befolkningsökningen under 2024 är därmed 0 procent, vilket är en svagare tillväxt än Sveriges befolkningsökning på 0,3 procent.

Kommunen redovisar ett negativt resultat om -41 miljoner kr, det lägsta resultatet under femårsperioden. Resultatet exklusive engångsintäkter i form av reavinster och exploatering är negativt med -41 miljoner kr.

Årets investeringar uppgår till netto 230 miljoner kr. Självfinansieringsgraden för investeringar är 37 procent. Huvuddelen av investeringarna finansieras därför genom nyupplåning som har skett med 150 miljoner kr.

Genomförd nyupplåning under året innebär att kommunens låneskuld ökar med 150 miljoner till 1 707 miljoner kr. Låneskulden per invånare ökar från 67 758 till 74 292 kr.

Soliditeten minskar från 25 till 23 procent och trenden är att soliditeten är minskande. Det beror på att nyinvesteringarna i hög grad finansieras med nyupplåning och att årets resultat är negativt. Även soliditeten inklusive samtliga pensionsåtaganden minskar, från 17 till 15 procent.

Antalet årsarbetare i kommunen minskar för första gången, med 2,7 procent till 1 723 årsarbetare vid årets slut.

Definitioner:
1) Soliditet definieras som eget kapital dividerat med totalt kapital.
2) Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för offentliga bidrag.
3) Självfinansieringsgrad definieras som årets resultat plus avskrivningar i procent av kommunens nettoinvesteringar.

2.2 Den kommunala koncernen

2.2.1 Kommunens samlade verksamhet

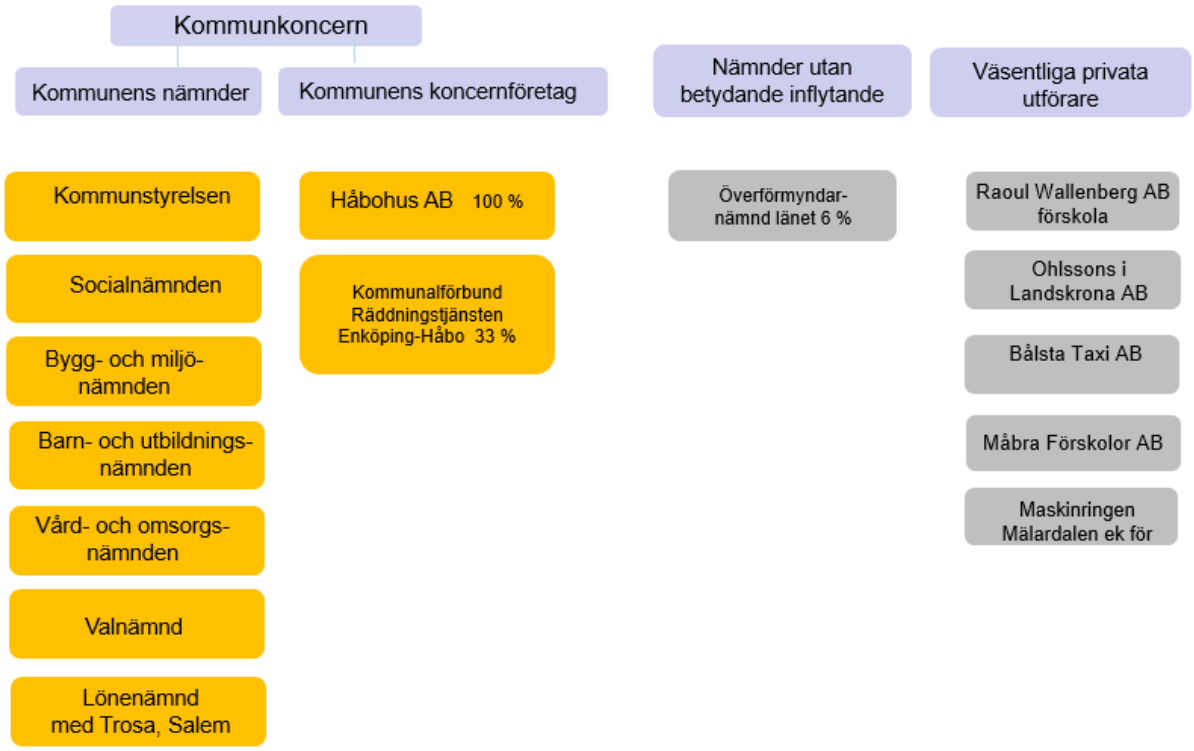

Bilden visar hur kommunens samlade verksamhet är organiserad med nämnder, kommunkoncern och väsentliga privata utförare.

Kommunens samlade verksamhet omfattar den som kommunen bedriver i egna eller gemensamma nämnder samt den verksamhet där kommunen överlämnat skötseln av en kommunal angelägenhet till en annan juridisk person. Skötseln kan överlämnas till hel- eller delägt kommunalt bolag, förening, stiftelse eller en privat utförare. Vilken organisationsform som tillämpas avgörs av förutsättningarna för en kvalitativ och effektiv verksamhet i de olika kommunala uppdragen.

När kommunen överlämnat skötseln till någon annan juridisk person ska kommunen kontrollera och följa upp verksamheten. Det gäller dock inte skolverksamhet i annan regi, eftersom Skolverket ansvarar för uppföljning och kontrollen av den verksamheten.

Kommunkoncernen

Den sammanställda redovisningen sammanfattar den ekonomiska ställningen och åtaganden för hela kommunkoncernen. Juridiska personer där kommunen har ett betydande inflytande, vanligen minst 20 procent, ska ingå i kommunkoncernen och därmed i den sammanställda redovisningen.

Kommunkoncernen består, utöver kommunen, av kommunens helägda kommunala bolag Håbohus AB samt Räddningstjänsten Enköping-Håbo som drivs i ett kommunalförbund med Enköpings kommun. Håbos andel är minskad från 35 procent till 33 procent den 1 januari 2024 med anledning av befolkningsfördelningen i kommunerna.

Kommunen

Kommunstyrelsen
Ordförande: Catherine Öhrqvist (M)
Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har uppsiktsplikt över nämnderna. Kommunstyrelsen leder och samordnar planering och uppföljning av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen har även uppsikt över hur kommunens egna bolag och kommunalförbund bedriver sin verksamhet. Centrala funktioner i kommunen är kansli, säkerhet och beredskap, upphandling, kommunikation, ekonomi, löneadministration, personal- och arbetsgivarfrågor, digitalisering och IT samt kontaktcenter och Internservice. Från och med 2024 överfördes ansvaret för näringsliv och tillväxt från teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen. Kultur- och fritidsnämnden upphörde 2024 och ansvaret för att främja och stimulera ett allsidigt kultur- och fritidsliv samt kommunens verksamhet med finskt förvaltningsområde överfördes till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsförvaltning ansvarar för utveckling, byggnation och förvaltning av kommunens allmänna platser och byggnader inklusive lokalvård, för VA-försörjning, avfallsverksamhet, väghållning samt kommunens kostverksamhet. Från 2024 överfördes ansvaret för kart- och mättekniska uppgifter samt kommunkoncernens övergripande system för geografiska data, från bygg- och miljönämnden till kommunstyrelsens samhällsbyggnadsförvaltning. Ansvaret för kommunens idrotts-, kultur-och fritidsanläggningar, utsmyckning av offentliga byggnader och platser samt offentlig konst överfördes till teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen från kultur- och fritidsnämnden när de upphörde 2024. Kostverksamheten överfördes till respektive verksamhetsnämnd 2024.

Socialnämnden
Ordförande: Helene Zeland Bodin (C)
Socialnämnden har ansvaret för verksamhet inom individ- och familjeomsorgen, mottagande och integration av nyanlända, arbetsmarknadsåtgärder samt verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Socialnämnden arbetar med stöd och service samt myndighetsutövning och har ett uttalat ansvar för uppsökande och förebyggande verksamhet. Kultur- och fritidsnämnden upphörde 2024 och ansvaret för öppen fritidsverksamhet överfördes till socialnämnden.

Bygg- och miljönämnden
Ordförande: Christian Nordberg (M)
Bygg- och miljönämnden ansvarar för kommunens myndighetsutövning inom bygg- och miljöområdet, bostadsanpassningsbidrag,

Barn- och utbildningsnämnden
Ordförande: Carl-Johan Torstensson (M)
Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för kommunens förskoleverksamhet, barnomsorg, omsorg på obekväm arbetstid, öppen förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och vuxenutbildning, med tillhörande barn- och elevhälsa. Inom nämndens ansvarsområde finns även den kommunala musikskolan. Kultur- och fritidsnämnden upphörde 2024 och ansvaret för kommunens bibliotek överfördes till barn- och utbildningsnämnden.

Vård- och omsorgsnämnden
Ordförande: Agneta Hägglund (S)
Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för verksamhet för äldre- och funktionsnedsatta enligt socialtjänstlagen (SoL), omfattande särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre. I ansvaret inryms också hemtjänst, stöd och service i ordinärt boende, kommunal hälso- och sjukvård, hemsjukvård i ordinärt boende samt färdtjänst.

Valnämnd

Ordförande: Christian Nordberg (M)
Valnämnden ansvarar för att genomföra allmänna val i kommunen.

Gemensam lönenämnd
Ordförande: Catherine Öhrqvist (M)
Kommunen har tillsammans med kommunerna Trosa och Salem en gemensam nämnd för löneadministration, där Håbo är värdkommun.

Kommunens koncernföretag

Håbohus AB
Ordförande: Stefan Bodin (C)
Håbohus har i uppdrag att köpa, sälja och äga fastigheter inom Håbo kommun. I uppdraget ingår att bygga, förvalta och hyra ut bostäder, affärslokaler och andra faciliteter. Syftet med Håbohus AB är att se till att det finns bra bostäder och boendeservice i Håbo kommun. Det utför bolaget i linje med allmännyttan som lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag beskriver.

Räddningstjänsten Enköping-Håbo
Ordförande:
Räddningstjänsten Enköping-Håbo är ett kommunalförbund skapat i syfte att fullfölja de skyldigheter som medlemskommunerna har enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Förbundet kan därutöver komma överens med en medlem om att utföra tilläggsuppdrag. I förbundets uppdrag ingår att utbilda kommunens anställda i Brandskydd, Systematiskt brandskyddsarbete och HLR.

Nämnder utan betydande inflytande

Överförmyndarnämndens verksamhet bedrivs i Uppsala kommuns regi för kommuner i Uppsala län. Håbo kommuns andel är 6 procent.

Väsentliga privata utförare

De fem privata utförare som kommunen köper mest verksamhet av, redovisas i fallande ordning i bilden i avsnitt 2.2.1. Köpen uppgår till mellan 8 och 12 miljoner kr från dessa utförare. Av tabellen nedan framgår omfattning per nämnd.

Köpt verksamhet från privat utförare	Andel av nettokostnad, procent
Socialnämnd	19 %
Barn- och utbildningsnämnd	7 %
Vård- och omsorgsnämnd	7 %
Kommunstyrelsens teknisk- och samhällsbyggnadsförvaltning	25 %

Enligt kommunens policy för valfrihet och konkurrens ska varje nämnd ha en treårig plan över vilka verksamheter som ska prövas i konkurrens och hur valfriheten i egenregiverksamheten ska utvecklas. Planen syftar till att skapa en effektiv organisation som utnyttjar resurserna på bästa sätt genom att använda konkurrensutsättning av verksamhet exklusive myndighetsutövning, strategiska funktioner eller sådant som enligt lag och avtal måste utföras av kommunen. Planen revideras årligen och följs upp i samband med delårsbokslut och årsredovisning.

Avtalssamverkan

Enligt kommunallagen 9 kap. 38 § ska kommunstyrelsen årligen rapportera till kommunfullmäktige om kommunens avtalssamverkan. Avtalssamverkan definieras som att en kommun eller region ingår avtal om att någon av dess uppgifter helt eller delvis ska utföras av en annan kommun eller en annan region.

Håbo kommun har avtalssamverkan gällande *socialjour*. Socialjouren hanterar delegerade myndighetsbeslut inom socialtjänsten under jourtid. Socialjouren organiseras i Uppsala kommun och samfinansieras och nyttjas av samtliga kommuner i länet. Socialjouren har under 2024 fattat beslut i 167 ärenden som berör Håbo kommun, jämfört med 199 ärenden 2023, vilket är en minskning av antal ärenden jämfört med föregående år.

Familjecentralen i Håbo är en samverkan mellan kommunens öppna förskolor, barnhälsovården (BHV), mödrahälsovården (MHV), socialnämndens förebyggarteam samt med diakoner i Håbo pastorat. Tillsammans fungerar verksamheten som en mötespunkt för barn och föräldrar och verksamheten är öppen och vänder sig till samtliga barnfamiljer.

Samverkan utveckling föräldraskap (SUF)- Kunskapscentrum är organiserat till Region Uppsala och verksamhetsområde Funktionshinder, Nära vård och hälsa. SUF samfinansieras av Region Uppsala och Uppsala läns åtta kommuner. SUF utvecklar, samlar och sprider kunskap om stöd till familjer där någon förälder har intellektuell funktionsnedsättning (IF) eller andra kognitiva svårigheter som påverkar föräldraförmågan.

Intensiv kontextuell behandling (IKB) i Uppsala län är en integrerad individ- och familjebehandlingsmodell i samverkan mellan socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri där målgruppen är ungdomar i självskadebeteende med risk för suicid. Arbetet bedrivs i öppenvården, oftast i familjernas hemmiljö och verksamheten samfinansieras av Region Uppsala och sju kommuner i länet, varav Håbo är en av dem.

Länsövergripande resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck - Håbo kommun tillsammans med övriga kommuner i Uppsala län, Länsstyrelsen, Polismyndigheten och Region Uppsala har undertecknat en avsiktsförklaring med syfte att starta ett Regionalt resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck i Uppsala län. Verksamheten kommer att starta i januari 2025 och finansieras av statliga medel fram till september 2027.

Samverkan i Team Maria, Enköping - Håbo som är en öppenvårdsmottagning med integrerat vårdteam och som drivs i samverkan men socialtjänst, regionens beroendeenhet och barn- och ungdomspsykiatrin. Samverkan sker även med ungdomsmottagningen som är en samverkan mellan kommun och region.

Inom *gymnasieverksamheten* har Håbos samverkansavtal med kommunförbundet Storstockholm och Enköpings kommun, för anpassad gymnasieskola, med Sundbybergs stad och Upplands Bro kommun. Vuxenutbildningen har genomfört ny upphandlingsomgång, liksom skrivit regionalt samverkansavtal med Uppsala, samt fortsatt samverkan med komvux Upplands Bro.

Håbo kommuns vuxenutbildning har ett samverkansavtal med Upplands Bro avseende vuxenutbildning som löper fram till juni 2025. Samverkansavtalet innefattar klassrumsundervisning i Svenska för invandrare, grundläggande och gymnasial vuxenutbildning. Håbo vuxenutbildning har också samverkansavtal inom region Uppsala för gemensam ansökan om statsbidrag för yrkesvux som löper till och med maj 2025.

Under 2024 har bygg- och miljöförvaltningen inlett ett arbete med att ta fram ett avtal med Knivsta kommuns bygg- och miljöavdelning. Syftet med avtalet är att möjliggöra ett samarbete mellan de två parterna i handläggningen av bostadsanpassningsbidrag. Avtalet har ännu inte färdigställts. Avtalet ska tecknas under 2025.

Inom kommunstyrelsens ansvarsområde bedrivs avtalssamverkan inom avfallsområdet där avfallsverksamheterna i Håbo, Knivsta, Sigtuna och Upplands-Bro kommuner har genomfört ett flertal samordnade/gemensamma upphandlingar och delar även på personal som arbetar åt alla fyra kommuner. Samverkan regleras via avtal.

2.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Håbo kommun är i en fas där beslut måste fattas om hanteringen av en ansträngd ekonomi på kort och på lång sikt. Det finns en del parametrar som påverkar den förväntade utvecklingen.

Befolkningsutvecklingen

Den positiva befolkningsutvecklingen har planat ut och tillskottet av nya invånare ser ut att förflyttas framåt i tiden. Detta påverkar skatteunderlaget och tillsammans med att den svenska ekonomin är fortsatt i en lågkonjunktur, krävs anpassningar av kommunens ekonomi de kommande åren.

Inflation och ränteläge

Svensk ekonomi drabbas hårt av den pågående inflationsbekämpningen. Prisökningar och räntehöjningar påverkar alla sektorer i ekonomin. Även den högt skuldsatta och räntekänsliga hushållssektorn bidrar till konjunkturnedgången.

Bostadsbyggande

Håbo kommun har stora behov av investeringar inom bland annat infrastruktur och samhällsbyggande eftersom Håbo är en tillväxtkommun. Den planerade investeringstakten de kommande tio åren i form av infrastruktur och verksamhetsfastigheter kräver en långsiktig finansiell planering. På grund av de ekonomiska förutsättningarna har investeringsbehoven setts över och prioriterats. Vissa investeringar har skjutits på framtiden och vissa har helt tagits bort där nya lösningar har tagits fram.

Det ekonomiska läget påverkar byggbranschen i Sverige där byggprojekt skjuts upp, byggpersonal varslas och många husbyggen går i konkurs. Under året har det varit höga elpriser och skenande byggmaterialkostnader.

Bygglovenheten och geodataenheten känner av den minskade byggtakten med minskat inflöde av nya ansökningar och kartbeställningar. Den förväntade utvecklingen är att byggtakten i kommunen kommer i gång igen 2025.

När det gäller befolkningsutvecklingen i kommunen sker det en lägre inflyttning jämfört med tidigare prognoser.

Förutom brist på både ekonomiska resurser och personal behöver kommunerna förbereda sig för klimatanpassningar som exempelvis värme och bränder. Kommunerna förväntas också göra allt större insatser för att förebygga och förhindra kriminalitet samt gängkriminalitet och brottsförebyggande.

Kommunen har tillsammans med regionen skalat upp krisberedskapen och det civila försvaret.

Samtidigt som de ekonomiska problemen är omfattade är kompetensförsörjningen en av de största utmaningarna i sektorn. Håbo kommun ligger i en tillväxtregion och konkurrensen om arbetskraft är hård.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Åtgärder behöver genomföras för att minska underskotten på kort sikt och anpassa verksamheten för en långsiktigt uthållig ekonomi.

Även om inflationen sjunker kommer den högre prisnivån och ränteutgifterna att bestå, vilket medför en ihållande urholkning av köpkraften. Detta påverkar också kommande löneökningar där det finns en osäkerhet om den kommer att balansera inflationen som Sverige har.

Kommunen planerar mer långsiktigt och analyserar regelbundet det ekonomiska perspektivet

med täta uppföljningar.

Underskott kan medföra likviditetsbrist

Förutom resultat- och soliditetsutvecklingen och därmed utvecklingen av det egna kapitalet ska kommuner och regioner ha kontroll över likviditeten och låneskulden.

De närmaste årens extremt svaga resultat och en hög investeringsnivå, i främst kommuner, kombinerat med likviditetspåverkan från de nya pensionsavtalen gör att kommuner och regioner har särskild bevakning på sin betalningsberedskap.

Kommuner kan riskera att hamna i en osäker situation som att behöva låna pengar till den löpande driften för att betala räkningar och löner. Av detta skäl är det viktigt att vidta alla de åtgärder som krävs för att komma i balans.

Omvärldsrisker

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Befolkningstakt	Inflyttningen avtar i kommunen	Kommunala koncernen	Noggrann uppföljning av lokalförsörjningsplan och mer samverkan med andra kommuner
Låg bygglovstakt	Risk för fortsatt låg byggtakt vilket leder till lägre intäkter.	Bygg- och miljönämnden	Vakanshållning och omdisponering av personal och arbetsuppgifter
Ökad social oro och kriminalitet	Ökad social oro och kriminalitet i närområden och i kommunen ökar ärenden och kostnader inom IFO	Socialnämnden	Fokus på förebyggande arbete (TSI) och samverkan med främst Polisen

Verksamhetsrisk

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Personalrekrytering	Stor konkurrens om arbetskraft för socionomer och sjuksköterskor. Svårt att hitta sökanden med erfarenhet.	Socialnämnd och vård- och omsorgsnämnd	Utfasning av inhyrd personal och anställning av seniora handläggare som stöd och handledning till nyanställd personal. Prioritering av arbetsmiljön för enheter som berörs
Bemanningsoptimering	Brist på funktionella systemstöd för schemaplanering och planering turer hemtjänsten gör att det blir svårare för enheterna att säkra produktiviteten för personal	Vård- och omsorgsnämnd	Chefer har utbildats i bemanningsekonomi. Bemanningshandbok ska tas fram. Nyckeltal ska tas fram. Systemstödet för uppföljning av hållbara scheman är ej löst.
Underhållsskuld	Underhållsskuld i våra anläggningar medför stora åtgärdsbehov	Samhällsbyggnadsförvaltningen	Underhållsplaner behöver tas fram och en bedömning av kostnader behöver göras
Bemanning	För låg bemanning för att klara åtgärdsarbeten	Samhällsbyggnadsförvaltningen	För att säkerställa åtgärdsarbete i våra fastigheter och lokaler ses personalbehovet över

2.3.1 Befolkningsutveckling

Vid årsskiftet är antalet invånare 22 973 personer, vilket innebär att folkmängden minskade med en person under året. I över hälften av Sveriges kommuner minskade befolkningen under 2024. I riket som helhet ökade folkmängden med 0,3 procent, vilket är en av de lägsta folkökningarna under 2000-talet.

Ålder	2023	2024	Skillnad
0 år	220	211	-9
1-6 år	1 621	1 577	-44
7-9 år	979	950	-29
10-12 år	887	925	38
13-15 år	989	940	-49
16-18 år	960	987	27
19-24 år	1 445	1 426	-19
25-44 år	5 567	5 517	-50
45-64 år	6 192	6 294	102
65-74 år	1 909	1 886	-23
75-79 år	1 097	1 074	-23
80+ år	1 108	1 186	78
Totalt	22 974	22 973	-1

Att folkmängden är i princip oförändrad i Håbo beror främst på ett negativt flyttnetto om - 30 personer. 1 480 personer flyttar in till kommunen och 1 510 personer flyttar ut. Under 2023 var flyttnettot positivt med 169 personer. Under 2024 utvandrade 106 personer till ett annat land. Det är ett högt tal jämfört med de senaste 10 åren och skulle delvis kunna förklaras av ett pågående arbete hos Skatteverket med att avregistrera personer som inte längre bor i Sverige.

Vidare har kommunen ett positivt födelsenetto.

Håbo kommun fortsätter att ha en förhållandevis ung befolkning. Den stora andelen barnfamiljer bidrar till att andelen barn och unga under 20 år är förhållandevis hög i jämförelse med övriga länet och nationellt. Gruppen 20-29-åringar är dock lägre. Det beror sannolikt på att många unga vuxna flyttar från kommunen för arbete och studier, vilket ger en lägre andel i dessa åldersgrupper.

Andelen 30-44-åringar och 65-79-åringar är ungefär densamma i Håbo kommun som i Uppsala län såväl som i riket. Vad gäller folkmängden i åldern 45-64 år är andelen något högre i kommunen jämfört med riket och länet. I jämförelse med såväl länet som riket som helhet har Håbo kommun en något lägre andel äldre personer över 80 år. Antalet personer över 80 år i kommunen har dock ökat med 78 personer under året. Under 2000-talet har antalet personer över 80 år mer än dubblerats och ökningen kommer sannolikt fortsätta under kommande år.

Befolkningsutveckling jämfört med tidigare prognos

Håbo kommuns befolkningsprognos för budget 2024 indikerade en befolkningsökning med 337 personer till 23 522 personer i slutet av 2024. I mars 2024 togs en ny befolkningsprognos fram med nedreviderad prognosökning med 287 personer till 23 261 personer. Den faktiska befolkningsökningen blir ännu lägre än dessa prognoser och avvikelsen återfinns hos barnfamiljer, främst småbarnsfamiljer, och unga vuxna där färre personer återfinns. Det beror i sin tur på olika faktorer så som försenat färdigställande av nya bostäder, högre utflyttning och lägre inflyttning.

2.3.2 Arbetsmarknad

I slutet av året uppgår andelen öppet arbetslösa och sökande i program till 4,0 procent. Det är en något högre andel än under föregående år. Andelen är relativt låg i jämförelse med övriga Uppsala län och hela landet.

Andelen 18-24-åringar som är öppet arbetslösa eller sökande i program uppgår till 4,3 procent i kommunen. 2023 var motsvarande siffra 4,2 procent. Motsvarande andel i Uppsala län är 3,8 procent och i Sverige som helhet 5,3 procent år 2024.

Arbetslösheten kan påverka ekonomiskt bistånd vilket har ökat något i Håbo kommun.

Andel av befolkningen 16-64 år i arbetslöshet och i program eller med stöd, vid årets slut (%)

År	Håbo	Uppsala län	Riket
2020	5,1	6,1	7,1
2021	4,0	5,2	5,8
2022	3,2	4,5	5,2
2023	3,6	4,6	5,3
2024	4,0	4,8	5,7

Fotnot: Från 2023 gäller åldersspannet 16-65 år.

2.3.3 Finansiella risker

Marknadsläge

Under 2024 fick världens centralbanker kontroll över inflationen och styrräntorna sänktes i stora delar av världen. Denna penningpolitiska stimulans har ännu inte lett till en tydlig ekonomisk vändning i Sverige och i Europa. USA fortsätter att dra ifrån Europa tillväxt-mässigt, en stark arbetsmarknad och oro för högre inflation leder till att Fed avvaktar ytterligare sänkningar. Långräntorna har fluktuerat under året drivet av ökad risk för inflation i USA och geopolitisk oro. Under 2025 förväntas vi se en återhämtning i svensk ekonomi drivet av framför allt inhemsk konsumtion men också en förbättring av arbetsmarknaden förutsatt att företagen vågar investera igen. Fortsatt geopolitisk oro kommer sannolikt dominera den globala utvecklingen.

Finansverksamhet och finanspolicy

Den av fullmäktige beslutade finanspolicyn innehåller riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten inom kommunen och den kommunala koncernen. Med anledning av det förändrade makroekonomiska läget har finanspolicyn reviderats under året för att säkerställa att ramar och riktlinjer är anpassade för en mer osäker omvärld.

Kommunen och den kommunala koncernen är exponerad för framför allt följande finansiella risker: ränterisk, finansieringsrisk, marginalrisk och operativa risker.

Ränterisk och räntekostnader

Per den 31 december 2024 uppgick den kommunala koncernens räntebärande skulder samt nettoskuld till 2 620 (2 492) miljoner kr. Kommunens räntebärande skulder och nettoskuld uppgick till 1 707 (1 557) miljoner kr per den 31 december 2024.

Den totala genomsnittsräntan under året för koncernens räntebärande nettoskuld uppgår till 2,72 (2,13) procent. Den totala genomsnittsräntan under året för kommunens långfristiga skulder uppgår till 3,02 (2,33) procent.

Upplåningen inom den kommunala koncernen löper både med fast och rörlig ränta. Ränteswappar används för att hantera ränterisken och anpassa den genomsnittliga räntebindningstiden i låneportföljen. Genom ränteswapparna betalar kommunen en fast ränta och erhåller tre månaders STIBOR. Att delvis ta bort denna ränterisk överensstämmer med kommunens målsättning om en jämn och stabil räntekostnad över tid.

Per balansdagen hade den kommunala koncernen utestående ränteswappar med ett sammanlagt nominellt belopp om 1 255 (955) miljoner kr, varav swappar med ett nominellt belopp om 645 (385) miljoner kr fanns i kommunen för att säkra ränterisk i kommunens låneportfölj.

Enligt finanspolicyn bör den genomsnittliga räntebindningstiden på externa räntebärande skulder för kommunen variera inom intervallet 2-5 år. Den genomsnittliga räntebindningstiden för kommunens upplåning uppgick till 0,86 (0,91) år exklusive ränteswappar och 3,56 (2,53) år med beaktande av ränteswappar. För den kommunala koncernen uppgick den genomsnittliga räntebindningstiden till 0,77 (0,64) år exklusive ränteswappar och med beaktande av ränteswappar 3,28 (2,29) år.

Enligt finanspolicyn bör kommunens externa skuldportfölj ha en ränteförfallostruktur där maximalt 50 procent av ränteförfallen ligger inom 1 år. Per den 31 december 2024 uppgick ränteförfall inom 1 år till 28 procent.

Finansieringsrisk och upplåning

Enligt finanspolicyn ska kapitalbindningen i låneportföljen spridas över tid för att minska finansieringsrisken. Kommunens externa skuldportfölj bör eftersträva en förfallostruktur där maximalt 40 procent av kapitalet förfaller inom 1 år, och maximalt 20 procent inom ett enskilt kvartal. Givet skuldens sammansättning på balansdagen förföll maximalt 20 procent av skulden inom en tolvmånadersperiod.

Enligt finanspolicyn bör den genomsnittliga kapitalbindningen för kommunen inte understiga 2 år. Den genomsnittliga kapitalbindningen uppgår till 2,47 år per 31 december 2024.

Koncernen har under 2024 upptagit nya lån om 150 miljoner kr. Kommunfullmäktige fattar årligen beslut om ramar för långfristig upplåning i form av ramar för nyupplåning och omsättning av lån som ska gälla för det kommande budgetåret. Den övergripande målsättningen för kommunens skuldförvaltning är att säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt och att inom finanspolicyns ramar och riktlinjer minimera kommunens räntekostnader.

Enligt finanspolicyn ska kommunen ha tillgångar i kassa och bank som motsvarar en betalningsberedskap om minst 30 betalningsdagar samt tillgängliga likvida medel som motsvarar en betalningsberedskap om minst 60 betalningsdagar. Per den 31 december 2024 uppgick tillgängliga likvida medel i kommunen till 122,7 (29,1) miljoner kr och tillgängliga outnyttjade krediter till 150 (150) miljoner kr, totalt 272,7 (179,1) miljoner kr.

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Ränterisk	Exponering mot risk i rörliga räntor kan medföra ökade räntekostnader. Effekten blir att budgetramar som nämnderna får urholkas.	Kommunala koncernen	Att inom finanspolicyns ramar minimera kommunens räntekostnader. Ränteswappar används för att hantera ränterisken och anpassa den genomsnittliga räntebindningstiden i låneportföljen. Prioritera kommande investeringar för att hålla nere behov av nya lån.
Finansierings-risk	Finansiering av koncernens kapitalbehov försvåras eller fördyras.	Kommunala koncernen	Max 20 % av låneskulden bör förfalla inom ett år och max 20 % inom ett enskilt kvartal. Säkerställa kommunens betalningsförmåga på kort och lång sikt.

2.3.4 Pensionsförpliktelser

Kommunens pensionsskuld uppgår vid årets slut till 543,1(481,5) miljoner kr, varav 258,0 (198,1) miljoner kr redovisas under avsättningar i balansräkningen och 285,1 (283,4) miljoner kr som ansvarsförbindelse enligt blandmodellen. Den totala pensionsskulden ökar med 61,5 miljoner kr jämfört med 2023. Avsättningen för pensioner ökar med 30 procent och beror bland annat på den stora ökningen av prisbasbeloppet för 2024.

Kommunen har inga förpliktelser avseende särskilda avtalspensioner mot chefer eller medarbetare, utan erbjuder löneväxling.

Placeringar avseende pensionsmedel förekommer inte.

Specifikation, mnkr	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	258,0	198,1
Ansvarsförbindelser - pensionsförpliktelser som inte upptagits bland avsättningar	285,1	283,4
Finansiella placeringar	0	0
Finansiering: Återlåning i verksamheten	543,1	481,5

2.3.5 Hållbarhet

All verksamhet i Håbo kommun ska ta sin utgångspunkt i en långsiktigt hållbar utveckling och kommunens vision, Vårt framtida Håbo. En av inriktningarna i visionen är att i hållbara Håbo finns det goda livet. Visionen hanterar de tre dimensionerna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Visionen om hållbara Håbo och hållbarhetsstrategin är kommunens sätt att möta de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Under 2024 har kommunens säkerhets- och brottsförebyggande arbete utvecklats och förstärkts. Många verksamheter arbetar för ökad social hållbarhet genom att erbjuda trygga mötesplatser och tillhandahålla stöd för livets olika skeden, bland annat genom projekt som syftar till förbättrad hälsa, gemenskap, delaktighet och jämlikhet. Arbetet med att minska andelen riskbeteenden som leder till ohälsa har varit centralt i många av kommunens verksamheter.

2024 har präglats av ett tufft ekonomiskt läge med besparingar, omorganisation och färre personella resurser för att säkra kommunens ekonomi. Detta har påverkat möjligheterna att

bedriva ett aktivt hållbarhetsarbete ur samtliga hållbarhetsperspektiv, men framför allt för ekologisk hållbarhet.

2025 kommer fortsatt att vara tufft ekonomiskt vilket kommer att kräva en översyn av hur processer kan effektiviseras, förändrade arbetssätt samt hur det går att göra smartare och mer hållbara val vid upphandling och inköp. Nya samarbeten, både interna och externa har utvecklats under 2024. Dessa kommer fortsätta fylla en viktig funktion under 2025.

2.4 Händelser av väsentlig betydelse

Händelser av väsentlig betydelse avser händelser fram till och med den dag då årsredovisning beslutas i styrelsen och lämnas över till fullmäktige och revisorerna utifrån RKR 15. Händelser av väsentlig karaktär är köp, försäljning, nedläggning av verksamhet, omstruktureringar, ingångna avtal, betydande rättstvister mm.

Verksamhetsförändringar

Inom barn- och utbildningsnämnden har ett politiskt inriktningsbeslut tagits för fortsatt utredning av förutsättningarna för en lösning med två högstadieskolor och tre F-6 skolor i centralorten.

Beslut har fattats om avveckling av förskolan Backsippan som ett led i att minska överkapaciteten i kommunen. Verksamheten överförs till förskolan Ellensborg efter sommaruppehållet 2025.

Friskolan Raul Wallenbergskolan avvecklade inför höstterminen 2024 sin skolverksamhet i Skokloster. Kommunen utökade kapaciteten genom en paviljonglösning vid Slottsskolan så att eleverna kunde erbjudas fortsatt skolgång i Skokloster.

Gymnasieskola, vuxenutbildning och anpassad gymnasieskola har under 2024 omorganiserats till enskilda rektorsenheter. Rektor för anpassad gymnasieskola har också tagit rektorsansvaret för anpassad grundskola.

Inom vård- och omsorgsnämnden har upprustningen av Pomona påbörjats för att åter bli ett särskilt boende för äldre och även korttidsplatser/ växelplatser. Samverkan sker med Håbo hus och entreprenören ELV bygg. Upprustningen är planerad att bli klar oktober 2025. Hus 2 planeras vara klar februari/mars 2025 och hus 4 planeras vara klar september/oktober 2025.

Inom socialnämnden har två nya gruppbostäder öppnat under året, Frejas Väg och Dalvägen 11 som har sex boendeplatser vardera och vänder sig till målgruppen vuxna inom LSS.

Avtal

Samverkansavtal har skrivits för gymnasieskola med kommunförbundet Storstockholm och Enköpings kommun, för anpassad gymnasieskola, med Sundbybergs stad och Upplands Bro kommun.

Vuxenutbildningen har genomfört ny upphandlingsomgång, liksom skrivit regionalt samverkansavtal med Uppsala, samt fortsatt samverkan med Komvux Upplands Bro.

Håbo kommun har undertecknat en ny samverkansöverenskommelse med Polisen som sträcker sig fram till och med 2026, vilken förtydligar aktörernas ambition till ökad samverkan.

Under året har också ett nytt övervakningsavtal med Securitas tecknats vilket har lett till en väsentligt större väktarnärvaro på utsatta platser. Väktaren jobbar på direkt uppdrag av kommunen och kan dirigeras till de platser där behovet är som störts just nu.

Avfallssamverkansavtal mellan Håbo, Sigtuna, Knivsta och Upplands-Bro kommuner har förnyats och antagits politiskt i syfte att ytterligare stärka samarbete och utveckling kring kommunernas avfallshantering.

Kommunen har avyttrat sin aktie i Eon Mälarkraft AB för 115 000 kronor.

Upphandlingar

Upphandling av nytt löne- och schemaläggningssystem pågår. Projektet väntas vara färdigt med ett nytt löneavtal under våren 2025.

Upphandlingar är gjorda gällande totalentreprenad anläggning och totalentreprenad bygg.

Båda upphandlingarna har samarbetsformen partnering.

Betydande rättstvister
Håbo kommun är i tvist med upphandlad entreprenör för LSS-boendena Dalängen och Viby. Processen fortlöper med extern juridisk hjälp.

VA har två pågående tvister, båda dessa gäller översvämningar av dagvatten i fastigheter, det ena målet ligger till dagens datum i Miljööverdomstolen, det andra är mellan försäkringsbolagen i dagsläget.

Större investeringar
Under året har simhallen färdigställts. 1 juni slogs dörrarna upp till nya simhallen och intresset har varit stort för verksamheten.

Delar av Stockholmsvägen har färdigställts.

Utvecklingsarbete

Samverkansformen SSPF, som är en av Socialstyrelsen rekommenderad metod för brottsförebyggande arbete tillsammans med fritid, polis och skola har startats upp under 2024. Håbo kommun och socialförvaltningen har utsetts till en av sex pilotkommuner i Socialstyrelsens satsning av förstärkningsteam kring brottsförebyggande arbete för barn och unga. Satsningen är ett uppdrag från Regeringen.

Ett kommungemensamt projekt för e-arkiv pågår med deltagande från alla förvaltningar i kommunen. En projektplan är framtagen som beskriver arbetet. Arbetet sker i samverkan med Tierp, Enköping, Heby, Östhammar och Knivsta.

Håbo kommun deltar aktivt i SKRs Handslaget som är ett nationellt initiativ för "Digital effektivisering av välfärdstjänster". Det är samverkan med flertalet kommuner och regioner. Kommunen har anslutit sig till fyra delar i programmet: digital infrastruktur, automatiserade processer, samt utveckling av e-tjänster. Kommunen har identifierat tydlig verksamhetsnytta av förslagen och ser betydande fördelar för effektivisering. Arbetet förväntas leda till förbättrad kvalitet i både processer och rutiner.

Inom området bostadsanpassning har kommunen ett utökat samarbete med Knivsta där handläggarna träffas två gånger i månaden.

Håbo har uppdaterat och förtydligat kommunens rekryteringsprocess och beslut om policy- och riktlinjer för medarbetarskap, chef- och ledarskap. Implementeringen har påbörjats.

Håbo kommun är en av åtta deltagande kommuner i Svenskt Näringslivs utvecklingsprogram, som fokuserar på ett bättre företagsklimat och erfarenhetsutbyte. Under våren 2025 presenteras ett förslag till utvecklingsprojekt som ska genomföras i kommunen.

E-tjänster och nya rutiner av arbetssätt har effektiviserat handläggning av föreningsärenden. Nytt föreningsstödsystem infördes under året, vilket underlättar för föreningsliv och kommunens administration.

Rådens bidrag

Tillväxtrådet har bidragit till arbetet med näringslivsstrategin i kommunen.

Hälso- och trygghetsrådet har fokuserat på det brottsförebyggande arbetet tillsammans med kommunen och polisen.

Ungdomsrådet har genomfört demokratidagen och yttrat sig om ungas engagemang i sociala frågor ska tas tillvara inom ramen för Ung Håbo.

2.5 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Nedan redogörs kortfattat för viktiga processer för styrning och uppföljning inom kommunkoncernen inklusive kommunens styrmodell. För nämnder och för kommunala bolag och kommunalförbund som ingår i koncernen har kommunfullmäktige därutöver beslutat om ett antal policys och strategier för styrning och ledning.

Håbo kommun ser över den nuvarande styrmodellen, arbetet påbörjades under 2024 och avser att komma med ett förslag under 2025.

Håbos kommuns styrmodell under perioden

I Håbo kommun tillämpas en horisontell och tillitsbaserad styrning. Styrmodellen består av tre delar, ekonomistyrning, målstyrning och kvalitetsstyrning och innebär att varje organisatorisk enhet ska analysera sitt nuläge, förutsättningar och utmaningar utifrån sitt grunduppdrag. Analysen ligger sedan till grund för planering och prioritering av enhetens kvalitetsarbete och utvecklingsmål utifrån enhetens givna budgetram. Uppföljning sker löpande under året och återkopplas i dialog med de styrande politikerna samt överordnad chef. Skriftlig återkoppling av mål- och kvalitetsarbetet sker två gånger per år i samband med delårs- och årsbokslut.

Under året har insatser genomförts för att utveckla kommunens mål - och kvalitetsstyrning. Arbetet fortsätter under 2025.

Mål- och budgetprocess inför år 2024

Under februari tas de ekonomiska förutsättningarna fram för kommunen utifrån kommunens finansiella mål. Detta tillsammans med befolkningsprognosen, som visar de demografiska förändringarna, samt löne- och prisförändringar bildar preliminära inriktningsramar för nämnder.

I mars tar förvaltningarna fram verksamhetsanalys utifrån förändringar i befolkning, lagar och förordningar, lokaler och kapitalkostnader samt möjliga omprioriteringar. I april och maj arbetar kommunledningsgruppen med budgetförslag och inriktningsramar utifrån de ekonomiska förutsättningarna och verksamhetsanalyserna.

På budgetdagen i maj, med brett politiskt deltagande, presenterar kommunledningsgruppen omvärldsanalys, ekonomiska förutsättningar, förvaltningarnas verksamhetsanalyser och vårpropositionen. Kommunstyrelsen beslutar i juni om ekonomiska förutsättningar och inriktningsramar för nämnder.

I september lämnar nämnderna synpunkter på inriktningsramarna och den politiska ledningen lämnar sitt budgetförslag inför kommunstyrelsens sammanträde i oktober. Kommunfullmäktige beslutar om budgeten i november.

Under hösten arbetar nämnder och förvaltningar, utifrån kommunfullmäktiges budget, med driftbudget, investeringsbudget och mål med verksamhetsplan. Innan årsskiftet beslutar nämnder om budget och verksamhetsplan med mål.

Uppföljning av ekonomi och verksamhet

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt och nämnderna lämnar uppföljning av ekonomi och verksamhet till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige vid flera tillfällen under året. Vid delårsuppföljning per mars lämnar nämnder och styrelser uppföljning och prognos för driftbudget med volymmått, investeringsbudget och exploateringsbudget till kommunfullmäktige. I delårsrapport per augusti ingår även delårsbokslut samt uppföljningar av verksamheten mål. I den årliga årsredovisningen redovisas utfallet av årets ekonomi och verksamhet. Uppföljning med prognos sker även andra månader med rapport om ekonomin till kommunstyrelsen. Vid väsentliga avvikelser i

nämndens löpande uppföljning ska nämnden skyndsamt rapportera till kommunstyrelsen med förslag till åtgärder som nämnden beslutat eller kommer att besluta om. Inför år 2025 görs förändringar i uppföljningsprocessen.

Uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen ansvarar som politisk nämnd gemensamt för att hålla uppsikt över hela den kommunala koncernen. Uppsiktspliktens genomförande tar sin utgångspunkt i budget med flerårsplan, ägardirektiv samt nämnds- och affärsplaner. Uppföljning sker genom den regelmässiga uppföljningen av ekonomi och verksamhet där kommundirektör och kommunstyrelsens ordförande håller regelbundna möten med nämndordföranden och förvaltningschefer, styrelseordförande och VD för bolag samt direktionsordförande och chef för räddningstjänsten. Kommunstyrelsen har även inom ramen för uppsiktsplikten ett övergripande och samordnande ansvar för intern kontroll som bland annat medför att en årlig utvärdering av systematiken för internkontroll i kommunen som helhet genomförs.

Intern kontroll

Reglementet för intern kontroll syftar till att säkerställa en god intern kontroll i kommunens verksamheter. Avsikten med den interna kontrollen är att säkra en effektiv förvaltning och att undvika allvarliga fel. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns ett väl fungerande system för intern kontroll i kommunen. Respektive nämnd har ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde och bolagsstyrelsen/förbundsdirektionen har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom bolaget/förbundet. Varje år utförs en utvärdering av system och rutin för intern kontroll. Till 2025 har intern kontroll ställts om till att utgå ifrån nämndernas mål i stället för verksamheters processer.

Uppföljning av internkontroll

Den genomförda uppföljningen av internkontroll inom kommunens nämnder och styrelser visar att det under året har identifierats 40 risker. Det har beslutats om sammanlagt 46 kontroller. Resultatet för kommunen visar följande;

- 23 kontroller visar ingen avvikelse
- 12 kontroller visar en mindre avvikelse
- 9 kontroller visar en stor avvikelse
- 1 kontroll har inte kunnat genomföras

En detaljerad redogörelse för respektive nämnds intern kontroll framgår av nämnders verksamhetsberättelser.

Ägardirektiv och ledningsfunktion till kommunala bolag

Bolagen är helägda kommunala bolag där ägarinflytandet utövas av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen svarar för den löpande ägarstyrningen av kommunens bolag på uppdrag av kommunfullmäktige. Mellan representanter för kommunstyrelsen och bolagets ledning (styrelse och VD) skall minst en gång varje år hållas verksamhets- och samrådsmöten. Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 9 § kommunallagen årligen fatta beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Bolagens verksamhet anges i bolagsordningen för bolagen och får ej bedriva verksamhet som inte är förenlig med den kommunala kompetensen.

Aktuella revisionsrapporter

Under året har yttranden över granskningar från kommunrevisionen avgivits:

- Granskning av kommunstyrelsens hantering av inkomna revisionsrapporter
- Granskning av arbetet med informationssäkerhet
- Granskning av kommunstyrelsens uppsiktsplikt övernämnder, bolag och

kommunalförbund
- Grundläggande granskning av kommunstyrelsen och nämnder
- Granskningsrapport gällande delårsrapporten och revisorernas utlåtande gällande delårsrapporten.
- Granskning av kommunens förebyggande krisberedskapsarbete
- Granskning av ekonomistyrning vård- och omsorgsnämnden

Struktur och rutiner för uppföljning av granskningarnas rekommendationer har implementerats där återrapportering sker kontinuerligt till kommunstyrelsen.

2.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

2.6.1 God ekonomisk hushållning

En kommun ska ha en god hushållning i sin verksamhet och det är kommunfullmäktiges uppgift att besluta om riktlinjer och mål för god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning handlar om att få ekonomin för helheten att gå ihop, att kommunernas verksamheter är kostnadseffektiva samt att verksamheterna utför de uppdrag som politiken ger, inom de beslutade ekonomiska ramarna.

Kommunfullmäktiges mål syftar också till kommunens långsiktiga utveckling med fokus på samhällsutveckling och demokratifrågor. Nämndernas mål- och kvalitetsstyrning ska fokusera på kommunens grunduppdrag, service och lagstyrd verksamhet.

Kommunfullmäktiges fokusområden och mål gäller för hela mandatperioden. I enlighet med kommunens styrmodell omhändertas kommunfullmäktiges mål av kommunstyrelsen och kommundirektör som tillsammans med kommunens ledningsgrupp styr och leder utvecklingsarbetet.

Vision

Vårt framtida Håbo

I Håbo lever vi socialt hållbart och skapar det goda livet för alla. Det innebär ett öppet och demokratiskt samhälle som kännetecknas av jämlikhet, medbestämmande och där alla är delaktiga. Vi tar tillvara varandras ambitioner, drivkrafter och kreativitet och formar något större.

Visionen har fyra huvudområden där det framgår att:

- Att Håbo är en attraktiv part i Mälardalen, där vi är attraktiva som arbetsgivare med god och hög kompetens.
- Bålsta skall vara en levande småstad med variationsrik arkitektur, spännande utbud och en intressant mix av människor.
- Mälarkommunen nära naturen, där vi förvaltar och vårdar natur- och mälarmiljöerna med stort ansvar.
- I Hållbara Håbo finns det goda livet där vi använder våra ekonomiska tillgångar och resurser klokt och ansvarsfullt.

Kommunfullmäktiges mål

För perioden 2023 – 2026 ska fyra målområden med tillhörande strategier på kommunfullmäktiges nivå prioriteras. Dessa är tillika kommunens mål för god ekonomisk hushållning.

Håbo kommun skall under perioden bli:

- En kommun med ekonomi i balans
- En attraktiv arbetsgivare
- En hållbar kommun
- En företagsvänlig kommun

Utvärderingen av kommunfullmäktiges mål, som tillika är mål för god ekonomisk hushållning sker genom utvärdering av nämndernas mål enligt plan för uppföljning som årligen fastställs av kommunstyrelsen.

Håbo en kommun med ekonomi i balans

Kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet enligt kommunallagen. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten med mål och riktlinjer för att uppnå god ekonomisk hushållning. Finansiella mål av betydelse för god ekonomisk hushållning ska anges. Kommunens finansiella mål, enligt nedan, fastställs årligen av kommunfullmäktige i samband med mål - och budgetantagande.

Övergripande mål
Kommunens resultat ska över mandatperioden uppgå till minst två procent av skattenetto exklusive realisations- och exploateringsvinster Mål inte uppfyllt **Analys** Årets resultat exklusive engångsintäkter i form av realisationsvinster och exploatering uppgår till -40,6 miljoner kr vid årets slut, vilket motsvarar -2,6 procent. Det budgeterade resultatet var underskott om -14,7 miljoner kr, motsvarande -0,9 procent i underskott. Utfallet är därmed 25,9 miljoner kr sämre än budgeterat. Utfallet är 41,1 miljoner kr bättre jämfört med föregående år, men det ger en ytterligare försämrad ekonomisk situation för kommunen. Den väsentligaste orsaken till det negativa utfallet är att nämnderna sammantaget överskrider budgetramarna med 46,4 miljoner kr. Samtliga nämnder har fastställt handlingsplaner med åtgärder för att vända utvecklingen och nå ekonomi i balans samt månatligen redovisat åtgärderna för kommunstyrelsen. Andra åtgärder som gjorts är inom styrning och ledning. Nya riktlinjer för ekonomistyrning samt riktlinjer för investeringar har beslutats av kommunfullmäktige under 2024. Åtgärder har planerats men bedöms inte hinna ge full effekt under året för att nå en ekonomi i balans. Handlingsplanerna följs upp löpande till dess att budgetramen nåtts. Investeringar har omprioriterats, skjutits på framtiden eller helt tagits bort där andra lösningar hittats. Detta har inneburit lägre ränte- och avskrivningskostnader.
Överskott och intäkter av engångskaraktär ska i första hand användas till att minska kommunens skuldsättningsgrad eller för att finansiera kommunens investeringar Mål inte uppfyllt **Analys** Årets resultat är -41,1 miljoner kr. Nettokostnaden av engångskaraktär, såsom realisationsvinster och exploatering ingår i resultaträkningen och uppgår till -0,5 miljoner kr. Det innebär att det inte finns något överskott från årets exploateringsverksamhet eftersom det inte skett någon markförsäljning ersättning från exploatör eller övertagande av allmänna anläggningar. Det innebär att det inte finns något överskott eller intäkter som kan bidra till att minska kommunens skuldsättningsgrad eller för att finansiera kommunens investeringar. Målet har därmed inte uppfyllts. Det är av vikt att framtida inkomster används till att minska kommunens nyupplåningsbehov. På lång sikt bör inkomsterna bidra till minskad låneskuld för kommunen och en stärkt soliditet. Samtidigt bör kommunen inte vara beroende av exploateringsintäkter för den ordinarie verksamheten.
Exploateringsverksamheten ska, totalt sett, ge ett överskott till kommunen. Mål inte uppfyllt **Analys** Årets nettoexploatering, det vill säga summan av årets inkomster och utgifter för exploateringsverksamheten, är negativ och uppgår till -55,6 miljoner kr. Anläggningar för gator och VA har uppförts för 54,9 miljoner kr och totala ersättningar från exploatörer uppgår till 2,2 miljoner kr under året. Det innebär att exploateringsverksamhet inte bidrar till kommunens likviditet för året och ger inget överskott. Målet bedöms därför inte uppfyllas för året. Under september har kommunstyrelsen antagit projektbudgetar som kommer att påverka kommunens ekonomi positivt kommande år med intäkter från markförsäljningar. Total prognos för pågående projekt är att exploateringen bidrar med 113,1 miljoner kr för hela projekttiden och det är projekten i Logistik Bålsta står för huvuddelen.

Håbo attraktiv arbetsgivare

Övergripande fokusområde:

Vara en attraktiv arbetsgivare med god och hög kompetens i alla våra verksamheter.

Övergripande mål

Håbo en attraktiv arbetsgivare

Mål delvis uppfyllt

Övergripande fokusområde:

Vara en attraktiv arbetsgivare med god och hög kompetens i alla våra verksamheter.

Analys

Kommunens arbete med att vara "en attraktiv arbetsgivare" har fortsatt under 2024 och fortsätter. De fem delstrategier som beslutades av fullmäktige är implementerade och arbete har fortsatt med resultat från medarbetarundersökning, med sjukfrånvaro, chefs- och ledarskap samt medarbetarskap. Arbetet med systematisk arbetsmiljö är idag systematiserat vilket säkerställt nödvändiga förutsättningar för ett fortsatt arbete för en god arbetsmiljö, vilket är en förutsättning för att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Kommunfullmäktiges mål att skapa en attraktiv arbetsgivare bedöms som delvis uppfyllt. Samtliga nämnder och förvaltningar har vidtagit olika åtgärder för att främja ett hållbart arbetsliv, men flera utmaningar kvarstår. Resultaten från mätningar av medarbetarnas engagemang, sjukfrånvaro och personalomsättning visar på både positiva effekter och områden där ytterligare insatser behövs.

Index	2022	2023	2024
Antal svar	1 001	1 390	1 200
Motivation	4,2	4	4
Arbetsbelastning	3,5	3,4	3,3
Ledningsgrupp	3	2,8	2,7
Personlig utveckling	3,9	3,9	3,8
Balans	-	3,5	3,5
Ett lågt resultat att jobba med och utveckla 1-3,5			
Ett godkänt resultat med förbättringspotential 3,6-3,9			
Ett bra resultat att bibehålla och lära av 4,0 - 5,0			

Index - HME	2022	2023	2024
Antal svar	1 001	1 390	1 200
HME - Motivation	82,4	77,6	76,4
HME - Ledarskap	79	75,6	74,6
HME - Styrning	80,4	78,6	77

Övergripande mål
Ett lågt resultat att jobba med och utveckla 0-61,4
Ett godkänt resultat med förbättringspotential 61,5-74,4
Ett bra resultat att bibehålla och lära av 74,5-100

Resultat visar att hållbart medarbetarengagemang (HME) har försämrats i flera förvaltningar och följer en trend med negativt resultat för varje år, men är fortfarande inom kategorin för ett bra resultat. Resultat återspeglas även i sjunkande eNPS-resultat som handlar om hur sannolikt det är att en medarbetare skulle rekommendera kommunen som arbetsgivare. Kommunledningsförvaltningen har sett en nedgång från -46 till -64, medan barn- och utbildningsförvaltningen samt vård- och omsorgsförvaltningen redovisar liknande resultat. Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen är den enda förvaltningen med en marginell förbättring, från -46 till -42. För att vända utvecklingen krävs en analys av orsakerna bakom missnöjet och riktade åtgärder för att förbättra arbetsmiljön och trivseln i kommunen.

Sjukfrånvaron är fortsatt en central utmaning och uppgår totalt till 8,8 %, där 45 % av sjukskrivningarna är långvariga. Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen samt vård- och omsorgsförvaltningen har de högsta sjuktalen, medan kommunledningsförvaltningen och bygg- och miljöförvaltningen har de lägsta. Identifiering av vad som är en arbetsrelaterad sjukfrånvaro och vad som inte är det, samt en tydlig handlingsplan för att minska sjukfrånvaro är prioriterat under 2025.

Nämnderna har vidtagit flera insatser för att hantera utmaningarna. Vård- och omsorgsnämnden har satsat på utbildningar och hälsofrämjande åtgärder, vilket lett till en minskning av sjukfrånvaron med 1,2 %. Socialnämnden har lyckats minska behovet av inhyrd personal och sänkt personalomsättningen från 37,5 % till 13,68 %. Barn- och utbildningsnämnden uppfyller sitt mål genom ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen har implementerat åtgärder som schemalagd friskvård och digitala verktyg för att förbättra arbetsmiljön. Ett större förebyggande åtgärdsarbete har inletts på lokalvården för att ta tillvara medarbetarnas kompetens i utbildnings- och kvalitetsinsatser, säkerställa kommunikation samt omhändertagande av vikarier, vilket har gett resultat i form av minskad sjukfrånvaro. Bygg- och miljönämnden har ökat dialogen med arbetstagare och ska genomföra ytterligare insatser. Lönenämnden arbetar med en likvärdig servicenivå, stöd till chefer och kartläggning av arbetsprocesser samt upprättande av en tjänstekatalog.

Sammanfattningsvis bedöms kommunstyrelsens mål om att vara en attraktiv arbetsgivare som delvis uppfyllt. Det går att konstatera att det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar väl, att delaktighet från medarbetare och medarbetarundersökningar genomförs väl och bidrar till möjlighet till ändamålsenliga och riktade insatser. Det går även att konstatera att andra områden fortsatt utvecklas. Idag finns de nödvändiga förutsättningarna på plats för att arbete för att vara en attraktiv arbetsgivare ska ge effekt. Genomförda insatser har haft en viss effekt, men det krävs ett fortsatt långsiktigt åtagande för att stärka kommunens attraktivitet som arbetsgivare. Under 2025 kommer fokus att ligga på att minska sjukfrånvaron, förbättra arbetsmiljön och genomföra riktade åtgärder för att höja medarbetarnas motivation och engagemang samt implementering av ledarskaps- och medarbetarpolicy.

Håbo en hållbar kommun

Övergripande fokusområde:

Utveckla våra verksamheter ansvarsfullt och hållbart.

Övergripande mål
Håbo en hållbar kommun Mål delvis uppfyllt *Övergripande fokusområde:* *Utveckla våra verksamheter ansvarsfullt och hållbart* **Analys** Kommunens arbete inom fokusområdet "en hållbar kommun" har resulterat i flera positiva effekter inom flera områden, men bedöms som delvis uppfyllt till följd av att det återstår arbete. En hållbar kommun som beskrivet av beslutat fokusområde har ett tydligt "grönt perspektiv", men för kommunen innefattar social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet samt en övergripande hållbar utveckling. De olika nämndernas insatser har haft varierande genomslag och trots att flera nämndmål har uppfyllts kvarstår utmaningar som kräver ett fortsatt engagemang. Kommunstyrelsen har genom samverkan och lägesbildsmöten skapat en tryggare kommun. En kommunövergripande lägesbild har resulterat i en åtgärdsplan, vilket bidragit till ökad trygghet och förbättrade brottsförebyggande insatser. Förmågan att leda vid kris har förstärkts genom utbildningar och övningar, vilket har säkerställt en god förmåga att leda vid kriser. Trygghetspunkter har identifierats och fått en tydligare ambitionsnivå, samtidigt som reservkraftsinstallationer och brandskyddsåtgärder har minskat sårbarheten vid elavbrott och andra allvarliga händelser. Viktiga insatser för att säkerställa kommunens hållbara utveckling har gjorts med nödvattenplaner, 3-årig investeringsplan för reservnödkraft, skyfallskartering och pågående dagvattenutredning vid Gröna Dalenskolan. Kommunens lokaler är nu bättre energioptimerade, vilket har resulterat i lägre energiförbrukning per kvadratmeter och därmed en mer hållbar energianvändning, men det återstår fortsatt arbete då kommunens fastighetsbestånd är stort. Inom informationshantering har vissa förbättringar skett, men återstående arbete med klassificering och uppföljning av utbildningsinsatser kräver ytterligare insatser. Socialnämnden har gjort framsteg inom trygghetsskapande och hälsofrämjande arbete, vilket har resulterat i förbättrad upplevelse av kontakt och tydlig information. Färre anmälningar om normbrytande beteenden har registrerats, medan anmälningar rörande våld och barnfridsbrott har ökat. Bostadssociala insatser har haft positiva effekter, och fler personer har gått från försörjningsstöd till arbete eller studier, vilket skapat ekonomiska vinster för kommunen och ökat individernas självförsörjning vilket bidragit till en förbättrad social hållbarhet i kommunen. Bygg- och miljönämndens arbete med tillsynsplaner har bidragit till att skydda dricksvattnet och därmed säkerställa en viktig resurs för invånarna. Inom vård- och omsorgsnämnden har kvalitetsförbättringar och ökad brukarnöjdhet uppmätts, men fortsatt arbete krävs för att stärka samverkan och minska social isolering. Digitala inslag, som läkemedelsrobotar och tillsynskameror, har gett en ökad självständighet och möjliggjort en bättre resursfördelning. Valnämnden har säkerställt att Europaparlamentsvalet genomförts rättssäkert och tillgängligt. Barn- och utbildningsnämnden har förbättrat sin beredskap men behöver vidareutveckla rutiner för undervisning vid digitala avbrott. Förskolan har visat hög kvalitet och god resurseffektivitet, vilket gynnar barnens utveckling. Sammanfattningsvis har kommunen gjort framsteg inom bland annat trygghet, energioptimering och socialt stöd och utbildning, men fortsatta insatser behövs för att säkerställa kommunens hållbara utveckling. Med befintliga framsteg och identifierade utvecklingsområden bedöms fokusområdet vara delvis uppfyllt.

Håbo en företagarvänlig kommun

Övergripande fokusområde:

Skapa bra förutsättningar för både nya och etablerade företag.

Övergripande mål
Håbo en företagarvänlig kommun Mål delvis uppfyllt *Övergripande fokusområde:* *Skapa bra förutsättningar för både nya och etablerade företag.* **Analys** Arbetet med att göra kommunen mer företagarvänlig har medfört en rad effekter som påverkar både näringslivet och kommunens verksamheter i rätt riktning. Barn- och utbildningsförvaltningens insatser inom entreprenörskap och företagande stärker elevernas kunskap och förståelse för företagande. Genom att integrera entreprenöriellt lärande i undervisningen från förskola till gymnasium utvecklas elevernas initiativförmåga, kreativitet och problemlösningsförmåga. På gymnasienivå deltar samtliga elever i ekonomiprogrammet i Ung Företagsamhet (UF), och en växande andel elever från andra program tar del av kursen i entreprenörskap. Denna satsning har lett till att nästan tredubbelt så många elever startar egna UF-företag och får praktisk erfarenhet av företagande. Ett utvecklingsområde är att stärka grundskolans entreprenörskunskap genom exempelvis UF för grundskola eller en uppfinningstävling för att stimulera innovation och kreativt tänkande. Även studie- och yrkesvägledningen kan förbättras ytterligare för att säkerställa att eleverna får en tydlig vägledning mot entreprenörskap och arbetsmarknadens behov. För elever inom anpassad gymnasieskola har "Våga växa" bidragit till att utveckla självständighet och företagsamhet, vilket skapar möjligheter för dem att delta i näringslivet på egna villkor. Bygg- och miljöförvaltningen och Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningens arbeten med att öka tillgängligheten och servicen gentemot företag har resulterat i snabbare och mer strukturerad ärendehantering. Implementeringen av en digital lotsfunktion har effektiviserat processerna, vilket ger företagen bättre stöd och kortare handläggningstider. Andelen bygglovsärenden som hanterats inom tio veckor från komplett ansökan har legat stabilt över 98 %, vilket bidrar till ett mer förutsägbart och smidigt företagsklimat inom ett för företagen viktiga serviceområden som kommunen svarar för. Kommunen har även arbetat för att minska handläggningstiderna och förbättra återkopplingen till företag, vilket har haft en positiv effekt på företagens nöjdhet med kommunens service. Kommunstyrelsens verksamheter har genomfört omfattande insatser för att förbättra företagsklimatet, vilket inkluderar en förstärkt dialog med näringslivet och en tydligare kommunikation. Närmare 80 företagsbesök har genomförts och har bidragit till en ökad förståelse för företagens behov och utmaningar och har skapat ett kontaktnätverk mellan kommun och företagare. Det har också resulterat i en mer strategisk samverkan med näringslivet. Samtidigt har en ökad samverkan mellan exploatering och tillväxtenheten stärkt planeringen för framtida företags- och industriområden i enlighet med fullmäktiges beslutade delstrategi att kommunen ska kunna erbjuda företag mark för etablering och tillväxt. Ett förbättrat samarbete med energibolag har underlättat genomförandet av exploateringar och minskat osäkerheten kring framtida energiförsörjning för företag. Kommunen deltar nu även i ett regionalt utvecklingsprogram som kommer att bidra till utvecklingen i kommunen och i länet. Arbete med öppet hus-evenemang har skapat en ökad transparens och dialog mellan kommunen och företagare, vilket resulterat i bättre förståelse för kommunens processer och en förbättrad samverkan vid exempelvis upphandlingar, vilket än det är en av fokusområdets delstrategier. En systematisk dialog med entreprenörer inför nya upphandlingar har lett till ökad konkurrens och bättre anpassade upphandlingsvillkor, vilket gynnar det lokala näringslivet. Samtidigt har en översyn av avtal påbörjats, vilket på sikt kan skapa mer effektiva och rättssäkra affärsrelationer mellan kommun och företag. Kommunens övergripande målsättning att förbättra företagsklimatet har gett blandade resultat. En positiv utveckling har setts inom vissa områden, såsom ökad samverkan och förbättrad service, men det sammanfattande omdömet i Svenskt Näringslivs mätning har fortsatt att sjunka. Det indikerar att företagarnas upplevelse av kommunens näringslivsarbete fortfarande har förbättringspotential. Resultatet från NKI-mätningen visar dock att kommunen håller en relativt god servicenivå jämfört med andra kommuner, även om vissa områden som bygglovsprocessen och livsmedelskontrollen har tappat något i betyg. Det finns också en fördröjning av resultaten som gör att effekter av årets resultat går att se först senare under 2025. Sammanfattningsvis bedöms fokusområde vara delvis uppfyllt med anledning av tillgängliga data. Effekt av positiv utveckling går att se redan nu avseende insatser som har genomförts under 2024, men också under tidigare år som möjliggjort årets insatser. För att fortsätta utvecklingen mot en mer företagarvänlig kommun krävs ett fortsatt långsiktigt åtagande.

Nämndernas mål

Nämnd	Mål	Måluppfyllelse
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen ska arbeta för att näringslivet ska uppleva ett gott företagsklimat i Håbo kommun	
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen verksamheter ska ha ett bra bemötande och god tillgänglighet	
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen ska arbeta för att Håbo ska vara en trygg kommun med ett systematiskt och evidensbaserat brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete	
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen ska arbeta för att stärka kultur - och föreningsliv i Håbo kommun	
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen ska ha en förmåga att leda vid kris, allvarliga händelser och höjd beredskap	
Kommunstyrelsen	Håbo kommun ska vara en energieffektiv kommun med energioptimerade lokaler	
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen ska ha en säker och korrekt informationshantering	
Kommunstyrelsen	Håbo kommun ska erbjuda ett hållbart arbetsliv i en lärande organisation med ett utvecklande ledar-och medarbetarskap	
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsens verksamheter ska ha en ekonomi i balans med budget	
Bygg- och miljönämnden	Bygg- och miljönämnden ska vara tillgängliga och serviceinriktade	
Bygg- och miljönämnden	Bygg- och miljönämnden ska bidra till en ökad trygghet i Håbo kommun	
Bygg- och miljönämnden	Bygg- och miljönämnden ska erbjuda ett hållbart arbetsliv i en lärande organisation med ett utvecklande ledar- och medarbetarskap	
Bygg- och miljönämnden	Bygg- och miljönämnden ska ha en budget i balans	
Barn- och utbildningsnämnden	Ekonomiskt resultat i balans med budget	
Barn- och utbildningsnämnden	BUN:s verksamheter bidrar till ökad kunskap om entreprenörskap och företagande	
Barn- och utbildningsnämnden	Bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete enligt gällande regelverk	
Barn- och utbildningsnämnden	Kontinuitetsarbetet följer samhällsutvecklingens behov	
Socialnämnden	Socialnämnden ska tillhandahålla kvalitativa stöd- och serviceinsatser så att medborgarna i Håbo kan tillvarata egna resurser	
Socialnämnden	Socialnämnden ska utveckla det trygghetsskapande, förebyggande och hälsofrämjande arbetet	
Socialnämnden	Socialnämnden ska erbjuda ett hållbart arbetsliv i en lärande organisation med ett utvecklande ledar-och medarbetarskap	
Socialnämnden	Socialnämnden ska genom ett proaktivt arbetssätt effektivisera den ekonomiska resursanvändningen	
Valnämnden	Valnämnden ska säkerställa att genomförande av val är rättssäkert, har en god tillgänglighet och kan genomföras på ett säkert vis	
Vård- och omsorgsnämnden	Vård- och omsorgsnämnden ska verka för att de insatser som ges är av god kvalitet med utgångspunkt i den enskildes behov, önskemål och delaktighet, i bred	

	samverkan med andra nämnder, vårdgivare, myndigheter och civilsamhället	
Vård- och omsorgsnämnden	Vård- och omsorgsnämnden ska utveckla det trygghetsskapande, förebyggande och hälsofrämjande arbetet	
Vård- och omsorgsnämnden	Vård- och omsorgsnämnden ska erbjuda ett hållbart arbetsliv i en lärande organisation med ett utvecklande ledar- och medarbetarskap	
Vård- och omsorgsnämnden	Vård- och omsorgsnämnden ska genom ett proaktivt arbetssätt effektivisera den ekonomiska resursanvändningen	
Lönenämnden	Lönenämnden ska arbeta för ett likvärdigt arbetssätt, servicenivå och rutin för samtliga tre kommuner	
Lönenämnden	Lönenämnden ska stödja ingående kommuner i arbete för att minska kommunernas löneskulder	

Nämnderna har sammanlagt haft 28 mål. Måluppfyllelsen bedöms enligt ovanstående tabell. Detaljerad redovisning av varje nämndmål framkommer av nämndernas respektive verksamhetsberättelse.

- 12 mål bedöms vara uppfyllda
- 15 mål bedöms delvis uppfyllda
- 1 mål bedöms som ej uppfyllt

2.6.2 Slutsatser avseende god ekonomisk hushållning

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av om mål och riktlinjer för en god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 6 § första och andra styckena kommunallagen (2017:725) har uppnåtts och följts.

För att nå god ekonomisk hushållning har Håbo kommun både finansiella mål och verksamhetsmål i form av kommunfullmäktiges övergripande mål.

Den sammanfattande bedömningen är att resultatet enligt årsredovisningen är delvis förenligt med god ekonomisk hushållning då de tre finansiella målen inte uppnås medan de kommungemensamma målområdena bedöms vara delvis uppfyllda för samtliga mål.

Verksamhetsmål

Verksamhetsmålen om att Håbo ska vara en attraktiv arbetsgivare, en företagarvänlig kommun och en hållbar kommun uppnås alla delvis där flera stora insatser har genomförts under året för att förstärka kommunens position. Dock kvarstår alltjämt vissa utmaningar kring kommunfullmäktiges fokusområden, bland annat sjukfrånvaro, kompetensförsörjning, tillgänglighet och förståelse för företagande. Ett utvecklingsarbete pågår för att skapa en större tydlighet i mätningen av måluppfyllelse för verksamhetsmålen.

Finansiella mål

1. Kommunens resultat ska över mandatperioden uppgå till minst två procent av skattenettot exklusive realisations- och exploateringsvinster, *målet uppnås inte.*
2. Överskott och intäkter av engångskaraktär ska i första hand användas till att minska kommunens skuldsättningsgrad eller för att finansiera kommunens investeringar, *målet uppnås inte.*
3. Exploateringsverksamheten ska totalt sett ge ett ekonomiskt överskott till kommunen, *målet uppnås inte.*

Håbo kommun har vidtagit flera åtgärder för att uppnås en ekonomi i balans, nedan beskrivs dessa kortfattat.

Åtgärder i form av lägre investeringstakt som genererat lägre räntenivåer och uppkomna kapitalkostnader har genomförts.

Det har påbörjats utvecklingsarbeten inom flera nämnder som är av mer omfattande karaktär i organisationen som kräver en längre planeringstid, implementering och politiska beslut, innan det ger större ekonomiska effekter.

En tydligare struktur för ekonomisk uppföljning av nämnder har etablerats under året. På grund av underskotten inom några nämnder har den ekonomiska uppföljningen intensifierats och från och med 2024 har månadsrapportering med prognoser införts. Syftet har varit att följa ekonomin ofta för att kunna besluta om inriktning och vidta åtgärder inom en rimlig tid.

Kommunstyrelsen beslutade i november 2022 att nämnder ska ta fram handlingsplaner för en ekonomi i balans vilket också redovisats på kommunstyrelsen under de senaste två åren. Eftersom många av handlingsplanerna omfattar personal och kräver omstruktureringar inom organisationen tar det tid innan resultat kan ses. Planerna är treåriga för att de effektiviseringar som behöver göras ska vara realistiska och genomförbara.

Håbo kommuns ekonomi kommande år är fortsatt ansträngd. Det är nödvändigt att ha en god ekonomisk hushållning där kommunen behöver fortsätta att effektivisera, prioritera och utveckla framför allt kärnverksamheterna. Ett effektivt användande av digitaliseringens möjligheter bedöms vara en viktig del i att klara en god ekonomisk hushållning med en ekonomi i balans och god uppfyllelse av verksamhetsmål.

Håbo kommun behöver fortsätta se över och prioritera nödvändiga investeringar i infrastrukturen och ha en strategisk lokalförsörjningsplan som följs upp noggrant varje år.

Det höga ränteläget, den höga inflationen som påverkat pensionskostnaderna, det nya pensionsavtalet och för högt räknade skatteprognoser har också bidragit till det negativa resultatet och påverkat lägre fördelning av resurser till nämnderna.

Slutsatsen avseende god ekonomisk hushållning är att uppföljning av framtagna handlingsplaner och att planerade åtgärder genomförs är av stor vikt. Utöver detta är det lika viktigt att fortsätta följa upp de investeringar som kommunen har beslutat att genomföra.

2.6.3 Resultat och ekonomisk ställning

Kommunkoncernens ekonomi

I kommunkoncernen ingår kommunens helägda bolag Håbohus AB och kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo. Vid upprättandet av den sammanställda redovisningen har kommunens redovisningsprinciper varit vägledande. Koncerninterna poster av väsentligt värde har eliminerats.

Konsolideringen till kommunkoncernnivå omfattar Håbo kommun, Håbohus AB samt Håbo kommuns andel, det vill säga 33 procent, av kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo.

Budget har inte upprättats för kommunkoncernen.

Belopp inom parentes avser föregående år, om inte annat anges.

Sammanställd redovisning

Resultaträkning, mnkr	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Rörelsens intäkter	519,2	602,9
Rörelsens kostnader	-1 886,4	-1 893,6
Avskrivningar	-152,0	-148,6
Verksamhetens nettokostnad	**-1 519,2**	**-1 439,3**
Skatteintäkter	1 376,5	1 302,1
Generella statsbidrag och utjämning	209,7	185,5
Verksamhetens resultat	66,9	48,3
Finansiella intäkter	6,9	2,2
Finansiella kostnader	-89,5	-67,1
Resultat efter finansiella poster	**-15,6**	**-16,6**
Extraordinära poster		
Resultat	**-15,6**	**-16,6**
Omslutning	4 661,1	4 500,0
Soliditet	24 %	26 %

Årets resultat

I 2024 års bokslut uppgår koncernens resultat till -15,6 (-16,6) miljoner kr, vilket är 1,0 miljon kr bättre än föregående år.

Kommunens redovisade resultat är -41,1 (-38,4) miljoner kr. Det är 2,7 miljoner kr sämre än föregående år. De kommunala bolagen redovisar ett resultat på sammanlagt drygt 16,7 (16,9) miljoner kr innan koncerninterna elimineringar.

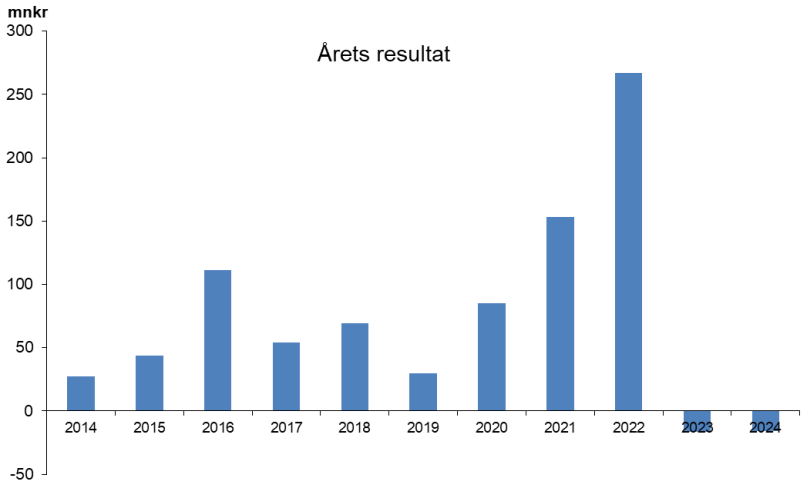

Soliditet

Koncernens soliditet är något lägre än föregående år och ligger på 24 (26) procent. Inklusive pensionsförpliktelser uppgår soliditeten till 18 (19) procent. Som jämförelse uppgick för år 2023 det ovägda medelvärdet för soliditet i länets kommuner till 28 procent för kommunkoncern, respektive 19 procent för kommunkoncern med pensionsförpliktelser inräknade.

Kommuninvest - medlemsansvar

Håbo kommun har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner som per 2024-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Håbo kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2024-12-31 uppgår Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 601,1 miljarder kr och totala tillgångar till 603,9 miljarder kr. Håbo kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgår till 2,7 miljarder kr (0,45407 procent) och andelen av de totala tillgångarna uppgår till 2,8 miljarder kr (0,45854 procent).

Håbo kommuns totala insatskapital i Kommuninvest ekonomiska förening per 2024-12-31 uppgår till 26 044 200 kr.

Håbohus AB

Resultaträkning, mnkr	2024	2023
Verksamheternas intäkter	182,7	174,1
Verksamhetens kostnader	-92,4	-90,4
Avskrivningar	-39,6	-38,8
Finansnetto	-21,3	-18,9
Resultat efter finansiella poster	**29,4**	**26,0**
Bokslutsdispositioner	-4,5	-3,5
Skatt	-5,9	-3,6
Årets resultat	**19,1**	**18,9**
Soliditet	**21,7 %**	**20,1 %**

Bolagets resultat avviker positivt mot budget, då kostnadsutvecklingen inte blev så stor som förväntat. Håbohus är på väg att återskapa den minskning av lönsamheten som de kraftigt höjda kostnaderna för el, räntor, värme, mm orsakade under perioden 2022-2024.

Resultat för året är 19,1 miljoner kr efter bokslutsdispositioner och skatt, jämfört med 18,9 miljoner kr föregående år.

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo

Resultaträkning, mnkr	2024	2023
Verksamhetens intäkter	6,5	7,8
Verksamhetens kostnader	-79,8	-75,7
Avskrivningar	-4,1	-4,2
Ersättningar från medlemmar	73,5	69,9
Verksamhetens resultat	**-3,9**	**-2,2**
Finansnetto	-3,4	-3,3
Årets resultat	**-7,3**	**-5,5**
Soliditet	-16,5 %	-3,6 %

Räddningstjänsten i sin helhet redovisar ett underskott på -7,3 miljoner kr (-5,3 miljoner kr), varav Håbo kommuns andel är -2,4 miljoner kr (-1,9 miljoner kr).

Balanskravet för 2024 har inte uppnåtts. Balanskravsresultatet är -7,8 miljoner kr med hänsyn till årets realisationsvinster.

Årets resultat påverkas kraftigt av höga pensionskostnader. På intäktssidan minskar antalet onödiga automatlarm kraftigt vilket medför ett sämre resultat på intäktssidan med cirka 0,8 miljoner kr än förväntat.

Enligt huvudregeln ska balanskravsresultatet återställas inom 3 år vilket medför behov av ett överskott kommande 3 år. Underskotten från 2022-2024 planeras att återställas med budgeterade överskott 2025-2027.

Kommunens ekonomi

Årets resultat

Kommunens resultat är negativt och uppgår till -41,1 miljoner kr (-38,4 miljoner kr föregående år). Budgeterat resultat är -14,7 miljoner kr, vilket innebär att resultatet är 26,4 miljoner kr lägre än budget.

I år innebär exploateringen en nettokostnad om 0,5 miljoner kr. Föregående år bidrog exploateringen med 43,3 miljoner kr i nettointäkter.

Årets resultat om -41,1 miljoner kr uppgår till -2,6 procent av skatte- och statsbidragsintäkter, jämfört med budgeterade -0,9 procent.

Det finansiella målet om 2 procent i resultat av skatte- och statsbidragsintäkter är uppställt för att nå god ekonomisk hushållning för kommunen och årets resultat innebär att det finansiella målet om 2 procent inte uppnås för 2024.

Nämndernas nettokostnad

Nämndernas nettokostnad uppgår sammantaget till 1 563,1 (1 515,0) miljoner kr, vilket är 46,4 miljoner kr högre än budget och därmed en väsentlig orsak till årets negativa resultat. Nämndernas kostnader är 3,2 (7) procent högre än år 2023. Föregående år var nettokostnaden 93,7 miljoner kr högre än budgetram.

Taxefinansierad verksamhet

Taxefinansierade verksamheter redovisar överskott med totalt 10,2 (-4,5) miljoner kr, varav avfallsverksamheten redovisar överskott med 1,1 (2,0) miljoner kr och VA-verksamheten 9,0 (-6,5) miljoner kr. VA-verksamhetens resultat regleras direkt mot VA-fonden i balansräkningen och redovisas inte i kommunens resultaträkning.

Centrala poster som pensioner, upplupna löner, internränta och finansiell leasing

Nettot för dessa centrala poster är positivt och uppgår till 10,3 (-1,4) miljoner kr, och innebär ett överskott om 3,4 miljoner kr jämfört med budget.

Centrala pensionskostnader uppgår till 60,0 (33,8) miljoner kr, upplupna löner och semesterlöneskulder 0,3 (4,4) miljoner kr, intäkter från internränta 63,5 (33,2) miljoner kr samt att kreditposter från finansiell leasing bidrar med 10 (6,1) miljoner kr.

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag uppgår till 1 586,2 (1 487,6) miljoner kr. Skattesatsen höjdes med 50 öre år 2024 vilket ökade skatteintäkterna med cirka 32 miljoner kr. Intäkterna är totalt sett 98,6 miljoner kr högre än föregående år, en ökning med 6,6 procent. Utfallet är 9,9 miljoner kr lägre än budget. Skatteunderlagets tillväxt för Sverige är lägre än de tidigare prognoser som SKR lämnat. Försämringen beror också på att befolkningen i Håbo ökar i långsammare takt än förväntat.

Finansnetto

Finansiella intäkter och kostnader, finansnetto, uppgår till 75,0 (54,8) miljoner kr vilket är en ökning med 20,2 miljoner kr. Stigande låneräntor och nyupplåning med 150 miljoner kr under året ökar räntekostnaderna med 15,2 miljoner kr jämfört med föregående år. Här ingår även räntekostnaden för finansiell leasing som är 4,8 miljoner kr högre än föregående år. Överskottet om 25,8 miljoner kr jämfört med budget beror på att den finansiella kostnaden för pensioner inte ökat som förväntat, att viss löneskatten redovisas under centrala poster från i år och att nyupplåning och räntenivåer inte blev så höga som förväntat.

Årets resultat, mnkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Avvikelse	Bokslut 2023
Nämndernas nettokostnad	-1 516,8	-1 563,1	-46,4	-1 515,0
Taxefinansierad verksamhet Avfall	0,0	1,1	1,1	2,0
Pensioner, upplupna lönekostnader, övr gem	6,9	10,3	3,4	-1,4
Reavinster och exploatering	0,0	-0,5	-0,5	43,3
Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag	1 596,0	1 586,2	-9,9	1 487,6
Finansnetto	-100,8	-75,0	25,8	-54,8
Årets resultat	**-14,7**	**-41,1**	**-26,4**	**-38,4**
Avgår reavinster och exploatering		0,5	0,5	-43,3
Årets resultat exklusive realisationsvinster och exploatering	**-14,7**	**-40,6**	**-25,9**	**-81,7**
Årets resultat, som andel av skattenetto	*-0,9 %*	*-2,6 %*		*-2,6 %*
Årets resultat exklusive realisationsvinster och exploatering, som andel av skattenetto	-0,9 %	-2,6 %		-5,5 %

Kostnads- och intäktsutveckling

Konto, mnkr	2024	2023	Förändring	Förändring, procent
Verksamhetens intäkter	**400,5**	**451,2**	**-50,7**	**-11 %**
Personalkostnader	-1 165,0	-1 106,0	-59,0	5 %
Övriga kostnader	-660,4	-697,7	37,3	-5 %
Verksamhetens kostnader, summa	**-1 825,4**	**-1 803,7**	**-21,7**	**-1 %**
Avskrivningar	**-127,3**	**-118,6**	**-8,7**	**7 %**
Verksamhetens nettokostnad	**-1 552,2**	**-1 471,1**	**-81,1**	**5 %**
Skatteintäkter och utjämning	1 586,2	1 487,6	98,6	7 %
Finansnetto	-75,1	-54,9	-20,2	37 %
Årets resultat	**-41,1**	**-38,4**	**-2,7**	**1 %**

Exklusive interna intäkter och kostnader.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter minskar med 50,7 miljoner kr från år 2023, främst beroende på att intäkterna från exploateringsverksamheten är 45,1 miljoner kr lägre. Försäkringsersättningar är 21 miljoner kr lägre än föregående år, främst är det ersättning för vattenskadan på Gransäterskolan om 19 miljoner kr som redovisades år 2023.

Taxor och avgifter ökar med 14,2 miljoner kr. Intäktsökningen är störst inom VA och avfall med 13 procent. Inom vård- och omsorg ökar intäkterna med 8 procent medan intäkterna från den pedagogiska verksamheten har minskat med 1 procent. Flera av kommunens taxor är indexreglerade vilket innebär att de stiger med inflationen.

Driftbidrag till kommunen, som består av olika riktade statsbidrag ökar totalt sett med 5,8 miljoner kr, motsvarande 4 procent. De riktade bidragen från staten fortsätter att öka.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader har ökat med 5 procent jämfört med föregående år.

Personalkostnader

Personalkostnaderna har ökat med 59,0 miljoner kr motsvarande 5 procent, samtidigt som antalet årsarbetare har minskat under året. Ökningen beror på löneökningar samt ökade pensionskostnader.

Personalkostnader, mnkr	2024	2023	Förändring	Förändring, procent
Löner	-779,9	-758,7	-21,2	3 %
Kostnadsersättningar	-3,3	-2,5	-0,8	32 %
Arbetsgivaravgifter	-274,8	-257,7	-17,1	7 %
Pensioner kostnader	-108,7	-91,2	-17,5	19 %
Avgår eget arbete på anläggningstillgångar	1,7	4,1	-2,4	-58 %
Summa personalkostnad	-1 165,0	-1 106,0	-59,0	5 %

Kostnaderna för pensioner har ökat även år 2024. Det förklaras främst av ökningen av prisbasbeloppet som gör att pensionsavsättningen ökar.

Kostnaden för pensioner redovisas på olika ställen i resultaträkningen och finansiell kostnad redovisas i finansnettot. Enligt redovisning från pensionsadministratören Skandia nedan, har den totala pensionskostnaden ökat med totalt 25,8 miljoner kr från 2023. Den finansiella kostnaden i tabellen redovisas i finansnettot.

Total pensionskostnad, mnkr	2024	2023	Förändring
Förändring av pensionsavsättning	29,7	17,1	12,6
Pensionsutbetalningar	23,5	20,8	2,7
Avgiftsbestämd del	53,7	52,0	1,7
Finansiell kostnad	18,5	14,0	4,5
Löneskatt	30,4	25,2	5,2
Summa kostnader	155,7	129,9	25,8

Övriga kostnader

Övriga kostnader har minskat med 5 procent jämfört med föregående år, totalt 37,3 miljoner kr.

En väsentlig orsak är att kostnaden för tillfälligt inhyrd personal minskar med 17,1 miljoner kr från 32,5 miljoner kr ner till 15,4 miljoner kr. Minskningen finns främst inom vård- och omsorg samt socialnämnden. Den totala nivån är därmed tillbaka på till 2021 års nivå, då kostnaden var 15,4 miljoner kr, jämfört med höga kostnader år 2023 och 2024.

Fastighetskostnader- och entreprenader, samt externa lokalhyror är kostnader som har minskat med 29,2 miljoner kr. El- och bränslekostnader är relativt oförändrade.

Köp av verksamhet har ökat med 4 procent, fördelat över de flesta verksamheter, vilket motsvarar 13,9 miljoner kr.

Övriga kostnader har minskat generellt och där har restriktionerna bidragit till åtstramning.

Avskrivningar

Avskrivningar, mnkr	2024	2023	Förändring	Förändring, procent
Byggnader och anläggningar	-77,6	-67,5	-10,1	16 %
Maskiner och inventarier	-8,3	-8,9	0,6	-7 %
Nedskrivning	-0,3	-9,6	9,3	-97 %
Finansiell leasing	-19,7	-13,9	-5,8	42 %
VA-verksamheten	-18,3	-15,6	-2,7	17 %
Avfallsverksamheten	-3,1	-3,1	0,0	2 %
Summa avskrivningar	-127,3	-118,6	-8,7	7 %

Avskrivningarna, det vill säga värdeminskningen av kommunens anläggningstillgångar och inventarier, är 127,3 miljoner kr, en ökning med 8,7 miljoner kr. Avskrivningar för byggnader och anläggningar ökar med 10,1 miljoner kr, varav 4,4 miljoner kr avser nya simhallen som togs i burk under sommaren. Ökningen av finansiell leasing beror på att ett nytt långsiktigt hyresavtal har ingåtts med Håbohus för det särskilda boendet Pomona. År 2023 gjordes nedskrivning av anläggningar för 9,6 miljoner kr där 8,0 miljoner kr avsåg den avbrutna investeringen i äldreboende Åsen.

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag, mnkr	2024	2023	Förändring	Förändring, procent
Skatteintäkter	1 376,5	1 302,1	74,4	6 %
Inkomstutjämning	145,1	139,8	5,3	4 %
Kostnadsutjämning	-40,9	-32,1	-8,8	28 %
Införandebidrag	0	0	0	
LSS-utjämning	-21,5	-27,0	5,5	-20 %
Fastighetsavgift	51,3	49,2	2,1	4 %
Generella statsbidrag	5,7	2,7	3,0	110 %
Regleringsavgift	70,1	52,9	17,2	33 %
Summa	1 586,3	1 487,6	98,7	7 %

Skatteutjämningssystem

Sverige har ett skatteutjämningssystem med syfte är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för landets kommuner att ge välfärd till invånarna, oavsett strukturella förhållanden. Den senaste revideringen genomfördes 2020 och medförde att Håbo kommun betalar mer till kostnadsutjämningen än tidigare och får därmed lägre intäkter totalt sett.

Skatteintäkter

Intäkten av kommunalskatten, kommunens största finansieringskälla, ökar med 74,4 miljoner kr, vilket är en ökning med 6 procent jämfört med föregående år. Skattesatsen höjdes med 50 öre år 2024 vilket bidrar till ökningen av skatteintäkterna med cirka 32 miljoner kr. Exklusive skattehöjningen hade ökningen varit cirka 3,3 procent. Antalet arbetade timmar faller år 2024 vilket gör att skatteunderlagets ökning bromsas, även om pensionsinkomsterna ökar, enligt SKRs bedömning i sitt cirkulär i december. Kommunens befolkningsutveckling bidrar också till en lägre utveckling av inkomsterna.

Inkomstutjämning

Inkomstutjämningen utjämnar för skillnader i skattekraft och tillförsäkrar kommunen 115 procent av riksgenomsnittlig skattekraft. Inkomstutjämningen ökar med 5,3 miljoner kr.

Kostnadsutjämning
Kostnadsutjämningen syftar till att utjämna strukturella kostnadsskillnader mellan landets kommuner, så att kommunerna har samma möjlighet att ge välfärd till invånarna oavsett befolkningens sammansättning. Under 2024 betalar kommunen 40,9 miljoner kr viket är 8,8 miljoner kr mer än 2023.

LSS-utjämning
Systemet syftar till att utjämna kostnaden för LSS mellan kommunerna. Håbo kommun betalar ersättning till systemet på grund av lägre egna kostnader för LSS än genomsnittligt. Ersättningen minskar med 5,5 miljoner kr till 21,5 miljoner kr år 2024.

Fastighetsavgift
Fastighetsavgiften infördes år 2008 och från 2009 tillförs den årliga intäktsförändringen respektive kommun. Intäkterna ökar med 2,5 miljoner kr till 51,3 miljoner kr jämfört med föregående år.

Generella statsbidrag
Kommunerna tillförs statsbidrag med olika syften, där en del ska kategoriseras som generella eftersom kommunerna har beslutanderätt om användningen. För 2024 uppgår bidragen till 5,7 miljoner kr jämfört med 2,7 miljoner kr föregående år. 5,1 miljoner kr avser minskning av andelen timvikarier och utökning av antalet sjuksköterskor inom äldreomsorgen. Kommunen har tilldelats 9,7 miljoner kr i statsbidrag fördelat på 3,8 miljoner kr 2024 och 5,9 miljoner kr år 2025. Övriga bidrag är 1,3 miljoner kr för extra resurser till skola och 0,7 miljoner kr för EU-val. Samtliga bidrag har tillförts verksamhetsnämnd genom budgettillskott.

Finansnetto

Finansnettot, som består av finansiella intäkter och kostnader, har försämrats totalt sett från -54,8 miljoner kr till -75,0 miljoner kr, en ökning av nettokostnaden med 20,2 miljoner kr.

De finansiella intäkterna är 7,6 miljoner kr, vilket är en ökning med 3,7 miljoner kr från föregående år främst beroende på ränteintäkter från koncernkontot samt återbäring från Kommuninvest.

De finansiella kostnaderna har fortsatt att öka kraftigt, från 58,6 miljoner kr till 75,0 miljoner kr. Det orsakas främst av högre räntekostnader för långfristiga lån, från 32,4 till 49,9 miljoner kr, där 17,5 miljoner kr beror på högre genomsnittlig ränta för kommunens långfristiga skulder från 2,34 procent till 3,02 procent. Kostanden påverkas också av årets nyupplåning om 150 miljoner kr. Kostnaden för finansiell leasing ökar till följd av nytt långsiktigt hyresavtal med Håbohus för Pomona-husen.

Resultatutveckling

År 2023 är det andra året på tio år med negativt resultat. I resultaten ingår realisationsvinster och exploatering varför resultaten fluktuerar mellan åren.

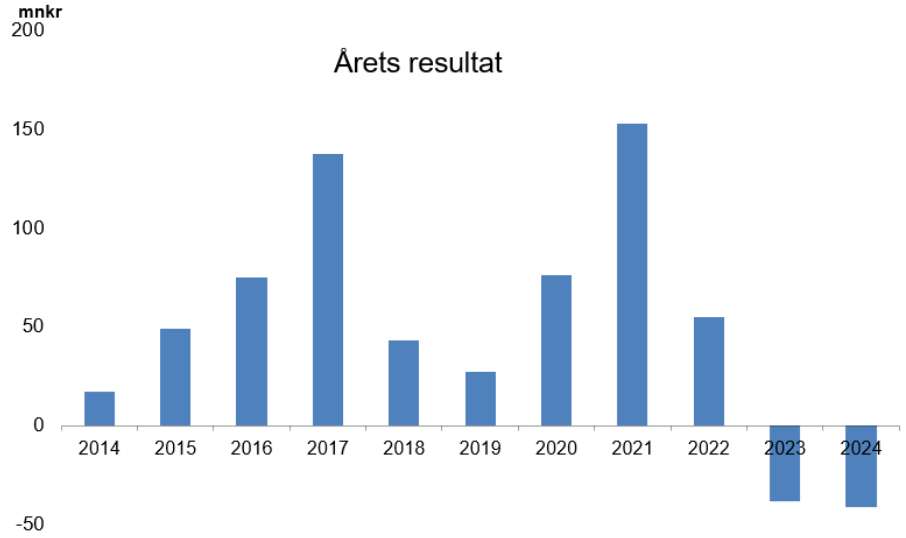

Resultaträkning

Tkr	Bokslut 2024	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Verksamhetens intäkter	400,5	451,1	452,5
Verksamhetens kostnader	-1 825,4	-1 803,6	-1 723,6
Avskrivningar	-127,3	-118,6	-80,6
Verksamhetens nettokostnad	**-1 552,2**	**-1 471,1**	**-1 351,7**
Finansnetto	-75,1	-54,9	-8,1
Skattenetto	1 586,2	1 487,6	1 414,9
Årets resultat	**-41,1**	**-38,4**	**55,1**

Nämndernas nettokostnadsutveckling

Nämnd, mnkr	Bokslut 2024	Bokslut 2023	Förändring	Förändring, procent
Kommunstyrelsen inklusive kommungemensamma verksamheter 1)	-121,9	-113,2	-8,7	8 %
Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsförvaltningen	-148,0	-127,4	-20,6	16 %
Kultur- och fritidsnämnd		-2,9		
Socialnämnd	-253,5	-237,3	-16,2	7 %
Bygg- och miljönämnd	-10,5	-10,3	-0,2	2 %
Barn- och utbildningsnämnd	-729,8	-720,9	-9,0	1 %
Vård- och omsorgsnämnd	-299,3	-303,0	3,6	-1 %
Summa	**-1 563,1**	**-1 515,0**	**-51,1**	**3 %**

Taxefinansierade verksamheterna avfall och VA ingår inte. Bokslut 20223 har justerats för organisationsförändringar 2023 för att öka jämförbarheten för nämnderna mellan åren.

1) Kommunfullmäktige, stöd till politiska partier, valnämnd, revision, överförmyndarnämnd, räddningstjänst, kommunstyrelse, kommunstyrelseförvaltningen.

Nettokostnaden för nämndernas verksamheter ökar med 46,4 (94,9) miljoner kr jämfört med år 2023. Det är en ökning med 3 (7) procent.

Kommunstyrelsens teknik- och samhällsbyggnadsförvaltning ökar mest med 20,6 (4,4) miljoner kr, motsvarande 16 procent.

Socialnämndens nettokostnad ökar med 16,2 (21,8) miljoner kr, en ökning med 7 procent.

Vård- och omsorgsnämnden minskar nettokostnaden med 3,6 (föregående år ökning 38,7) miljoner kr, motsvarande -1 procent.

Barn- och utbildningsnämnden ökar med 9,0 (28,7) miljoner kr, en ökning med 1 procent.

Budgetföljsamhet

Avvikelse från budget, mnkr	Bokslut 2024	Bokslut 2024, %	Prognos i delårs-rapport 2024	Bokslut 2023	Bokslut 2023, %
Kommunstyrelse och övergripande verksamheter	6,1	5 %	2,5	5,3	5 %
Kommunstyrelsen, teknik- och samhällsbyggnadsförvaltning	-11,5	-8 %	-13,6	-13,5	-11 %
Kultur- och fritidsnämnd	0,0		0,0	3,7	6 %
Socialnämnd	-16,2	-6 %	-21,9	-4,7	-2 %
Bygg- och miljönämnd	0,5	5 %	-0,1	0,6	4 %
Barn- och utbildningsnämnd	2,7	0 %	-0,8	-37,8	-6 %
Vård- och omsorgsnämnd	-28,0	-9 %	-28,9	-47,2	-19 %
Summa skattefinansierad verksamhet	**-46,4**	**-3 %**	**-62,9**	**-93,6**	**-7 %**
Avfallsverksamhet	1,1		1,4	2,0	
VA-verksamhet					
Summa nämnder	-45,3		-61,5	-91,6	
Centrala poster som pensioner, upplupna löner, internränta, finansiell leasing	3,4		4,5	13,7	
Reavinster och exploatering	-0,5		-3,3	43,3	
Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag	-9,9		-6,1	9,1	
Finansnetto	25,8		18,0	-13,7	
Avvikelse, årets resultat	**-26,4**		**-48,4**	**-39,2**	

Årets resultat är 26,4 miljoner kr sämre än budgeterat resultat.

Nämnderna

Nämnderna redovisar ett sammanlagt underskott om 46,4 miljoner kr, jämfört med budget exklusive den taxefinansierade verksamheten. Budgeten överskrids därmed med 3 procent, jämfört med 7 procents överskridande föregående år.

Årets utfall är bättre än de prognoser som lämnats tidigare under året. Prognosen för årets utfall för nämnderna var i delårsuppföljningen per mars -54,0 miljoner kr och vid delårsrapport augusti -62,9 miljoner kr.

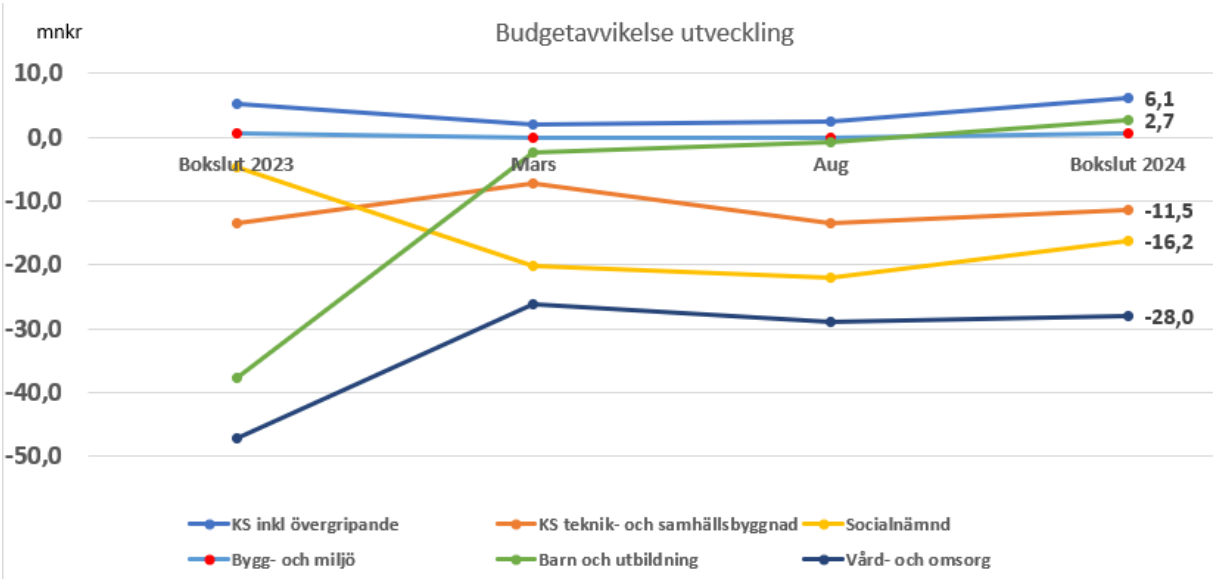

Fotnot: Bilden visar avvikelsen i bokslut 2023, lämnade prognoser under året om slutligt utfall, samt avvikelse vid bokslut 2024.

Större avvikelser sammanfattas nedan. Utförligare beskrivning och redovisning av de åtgärder som nämnder redovisat, finns i avsnittet Driftredovisning.

Nämnd	Avvikelse	Förklaring
Vård- och omsorgsnämnd	-28,0 mnkr	Hemtjänst -23,0 mnkr (höga personalkostnader för utförande 13,3 mnkr och fler beviljade timmar 9,6 mnkr), särskilt boende -6,7 mnkr (fler köpta platser, nya egna platser), färdtjänst -2,0 mnkr.
Socialnämnd	-16,2 mnkr	Barn- och ungdomsvård -16,7 mnkr, placeringar, inhyrd personal och rekrytering för handläggning.
Kommunstyrelsens teknik- och samhällsbyggnads-förvaltning	-11,5 mnkr	Fastighetsverksamheten -14,7 mnkr, inom media, försäkringsersättning, underhåll, drift mm
Barn- och utbildningsnämnd	+2,7 mnkr	Nämnd +30 mnkr (buffert), grundskola/förskoleklass/fritids - 11,2 mnkr, gymnasieskola -11,1 mnkr.
Kommunstyrelsen, kommunledningsförvaltning och övergripande	+6,1 mnkr	Personalvakanser

Kommunstyrelsen har med anledning av de prognostiserade underskotten inom flera nämnder, fortsatt haft fokus på att arbeta för en ekonomi i balans, med kommunstyrelsens uppsiktsplikt som grund, enligt nedan:

Kommunstyrelsen beslutade 22 september 2023 (KS § 271 dnr 2023/01134) om restriktioner kring anställningar och inköp av varor och tjänster. Anställningsstopp infördes med undantag för tjänster som är avgörande för att kommunen ska klara av lagstadgade uppdrag alternativt som är nödvändiga för organisationens utveckling, beslutet gäller tills vidare. Stor restriktivitet ska iakttas gällande inköp av varor och tjänster som inte direkt rör lagstadgade uppdrag inom kommunens verksamheter. Kommunfullmäktige föreslogs att uppdra åt samtliga nämnder att upprätta en treårig handlingsplan för ekonomi i balans. Handlingsplanen ska redovisas i nämndernas budget och verksamhetsplan för 2024, plan 2025–2026.

Den 7 februari 2024 redovisade nämnder med underskott sina handlingsplaner på kommunstyrelsens sammanträde och kommunstyrelsen beslutade att uppmana nämnderna att

fortsätta arbeta för en ekonomi i balans.

Nämnderna redovisade prognostiserade underskott om 54,0 miljoner kr vid delårsrapport mars och kommunstyrelsen beslutade att föreslå kommunfullmäktige att uppdra till berörda nämnder att vidta åtgärder utifrån handlingsplaner för att hålla driftbudgetramen och att rapportering ska ske i delårsrapport augusti 2024. Även vid behandling av delårsrapport augusti den 23 oktober, föreslog kommunstyrelsen kommunfullmäktige att uppdra till nämnder med prognostiserade underskott, sammanlagt 62,9 miljoner kr, att vidta åtgärder för en budget i balans och att rapportering sker i verksamhetsberättelsen för 2024.

Under året har handlingsplaner följts upp och redovisats på nämnder och kommunstyrelse varje månad.

Taxefinansierade verksamheter

Taxefinansierade verksamheter budgeteras med nollresultat.

VA-verksamheten redovisar överskott om 9,0 miljoner kr, föregående år redovisades underskott med 6,5 miljoner kr. Överskottet beror främst på lägre kapitalkostnader. Verksamheten har även lägre personalkostnader på grund av avslutade tjänster och tjänstledighet som inte ersatts. Även ökad förbrukning och nyanslutningar har lett till ökade intäkter. Upparbetade kostnader i investeringsprojekt 1279 överföringsledning har avslutats utan genomförande och kostnaden bokförts i driften.

Avfallsverksamheten redovisar ett överskott om 1,1 miljoner kr, föregående år var överskottet 2,0 miljoner kr. Överskottet beror på ökad försäljning av material, ökad ersättning från Naturvårdsverket, lägre kostnader för tömning och skötsel av återvinningsstationerna.

Centrala poster som pensioner, upplupna löner, internränta, finansiell leasing

Överskottet uppgår till 3,4 miljoner kr. Internränteintäkterna är något högre än budgeterat, där hänsyn togs till osäkerheter i investeringsvolymer och genomförande i tid.

För att uppnå en neutral redovisning oavsett finansieringsform, ska leasingavtal som uppfyller vissa villkor tas upp som tillgång och med motsvarande skuld i balansräkningen, enligt rekommendation från rådet för kommunal redovisning RKR. Det beror på att den redovisningsmässiga innebörden av att leasa en tillgång kan vara densamma som om tillgången hade finansierats genom lån. Denna redovisning infördes i kommunen år 2023. Redovisningen påverkar olika delar i resultaträkningen.

Effekten av redovisningen av finansiell leasing är att hyreskostnaden inom verksamhetens kostnader minskar med 29,7 miljoner kr, samtidigt som avskrivningarna inom verksamhetens kostnader ökar med 19,7 miljoner kr och den finansiella kostnaden inom finansnetto ökar med 15,5 miljoner. Netto innebär den finansiella leasingen en kostnad för kommunen om 5,4 miljoner kr för året

Leasingavtalen avser bland annat inhyrda boenden på Västerhagsvägen och Vallvägen. Under året har nya avtal ingåtts för Pomona-husen, vilket ökar den redovisningsmässiga kostnaden med netto 2,1 miljoner kr för året.

Reavinster och exploatering

Resultat från reavinster och exploatering budgeteras inte i resultaträkning eftersom de är osäkra i tid. I år medför reavinster och exploatering inget överskott utan tvärtom en nettokostnad om 0,5 miljoner, det vill säga en negativ budgetavvikelse.

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag

Skatteunderlagets tillväxt för Sverige är lägre än i de tidigare prognoser som SKR lämnat. Försämringen beror också på att befolkningen i Håbo ökar i långsammare takt. Inklusive utjämning och statsbidrag är intäkterna 9,9 miljoner kr lägre än budgeterat.

Finansnetto

Finansnetto lämnar överskott med 25,8 miljoner kr. Budget var avsatt för stigande räntekostnader på befintlig låneskuld och en nyupplåning om 250 miljoner kr och med hänsyn till stor osäkerhet om inflationsnivån som i sin tur påverkar pensionskostnaderna. Överskottet beror på att den finansiella kostnaden för pensioner inte ökat som förväntat, att viss del av löneskatten redovisas under centrala poster från i år samt att räntenivåerna inte blev så höga som förväntat. Bland annat till bidrog uppskjutandet av två stora VA-investeringar till att nyupplåningen kunde genomföras senare under året och till lägre belopp, 150 miljoner kr, vilket i sin tur leder till lägre räntekostnader.

Investeringar

Håbo kommun har under de senaste tio åren 2015 till 2024 investerat 2,4 miljarder kr netto i anläggningar och inventarier.

Årets investeringar

Årets investeringar i inventarier, fastigheter och anläggningar inklusive exploateringsinvesteringar uppgår till 231 (463) miljoner kr efter avdrag för offentliga investeringsbidrag.

Investeringar i anläggningar och inventarier 2015-2024

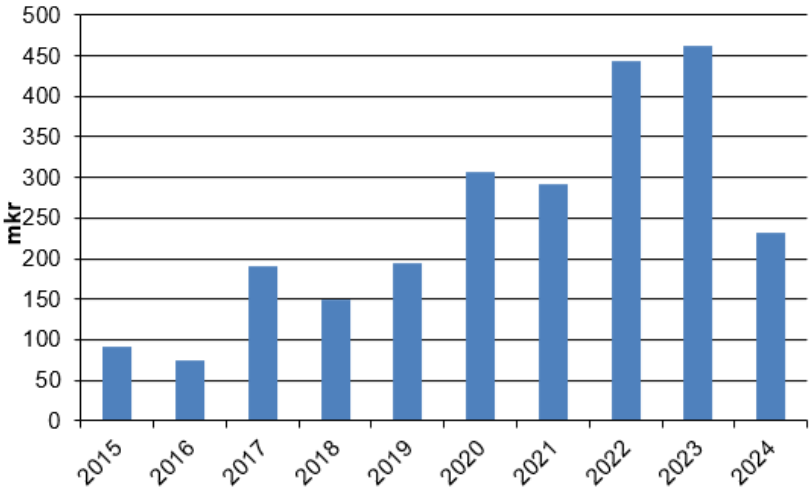

Nämnders investeringar

Inför året gjordes prioriteringar i behovet av investeringar med anledning av det ekonomiska läget och förändrade behov.

Investeringsbudget exklusive exploateringsinvesteringar uppgår till 324,3 miljoner kr och 174,8 miljoner kr har förbrukats. Det innebär att 54 procent av investeringsbudgeten har förbrukats. Överskott lämnas med 149,5 miljoner kr och det berör nästan uteslutande två stora VA-investeringar som avslutas utan genomförande. 3,7 miljoner kr i negativ budget överförs till år 2025, avseende pågående större investeringar rörande kollektivtrafik Bättre buss i Bålsta där investeringar genomförts tidigare än planerat. 0,45 miljoner kr i budget överförs till år 2026 för ett projekt inom avfall. Dessa budgetöverföringar mellan år görs inom pågående projekt utan särskilt beslut.

Övriga investeringar har genomförts under året för 77,9 miljoner kr, vilket är 13,8 miljoner kr lägre än budget. Införda restriktioner av inköp har medfört lägre investeringar generellt. Av denna ej förbrukade budget föreslår kommunstyrelsen att 1,0 miljoner kr överförs till budget 2025, där investeringen i avlyssningsskyddat utrymme i kommunhuset inte hunnit genomföras.

Avslutade investeringar med totalbudget om minst 5 miljoner

Fem stora skattefinansierade fleråriga investeringar i Stationsstråket, ny simhall, om- och tillbyggnad Futurumskolan samt Ängsbacken om totalt sett 619 miljoner kr avslutas under året. Totalt sett har dessa projekt överskridit budget med 35 miljoner kr. Flera av projekten har pågått under flera år och drabbats av utgiftsökningar bland annat på grund av inflationen och komplikationer i projekten. Kommunfullmäktige har återkommande informerats om projektens ekonomiska situation.

Fyra stora taxefinansierade fleråriga investeringar inom VA-verksamheten har avslutats under

året. Budget har uppgått till 496 miljoner kr men investeringar har genomförts för endast 85 miljoner kr. Investeringarna i överföringsledning Skokloster-Bålsta och en stor uppgradering av reningsverket i Bålsta genomförs inte som planerat. Beslut om framtida dricksvattenförsörjning inväntas för att kunna säkerställa att investering följer kommunens plan.

Pågående investeringar med totalbudget om minst 5 miljoner kr

Kommunen har flera större projekt som befinner sig i olika skeden, från beslutad budget till slutskede, som kan pågå över flera år och har beslutad totalbudget om minst 5 miljoner kr.

LSS-boenden på Dalvägen och Viby är prognostiserade till 27,1 miljoner kr respektive 21,5 miljoner kr vilka överskrider budget med totalt 8,5 miljoner kr. Lokalerna är i bruk men tvist pågår med exploatörer.

Exploateringsinvesteringar

Investeringar genomförs inom exploateringsprojekten och ska finansieras av exploatörer och/eller markförsäljning. Under året har kommunen investerat 55,1 miljoner kr i kommunala anläggningar där 45,5 miljoner kr avser VA och 9,4 miljoner kr avser gatu- och parkanläggningar. Totalt sett prognostiseras investeringarna att överskrida budget 28,1 miljoner, och investeringarna avser i betydligt högre grad VA i stället för gata än vad som beräknades i budget.

I avsnitt 8 Investeringsredovisning finns mer information om investeringar och budgetavvikelserna.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar förändringen av likvida medel under året uppdelat på löpande-, investerings- och finansieringsverksamhet.

Kassaflöde från den löpande verksamheten

Kassaflödet från den löpande verksamheten är positivt och uppgår till 176,0 miljoner kr.

Kassaflöde från investeringsverksamheten

Investeringsutgifterna för materiella tillgångar och exploateringen är 236,8 miljoner kr. I anskaffningskostnader ingår pågående exploateringsprojekt med 54,9 miljoner kr.

Finansieringen av investeringarna har skett genom det egna kassaflödet, inom den löpande verksamheten med 176,0 miljoner kr och genom upplåning.

Kassaflöde från finansieringsverksamheten

Under året har upplåning med 150 miljoner kr skett. Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgår till 154,4 miljoner kr.

Förändring av likvida medel

Likvida medel ökar med -93,6 miljoner kr och uppgår vid årets slut till 122,7 miljoner kr.

Låne- och pensionsskuld

Håbo kommun har flera exploateringsprojekt på gång. Det innebära att kommunen kommer att få betydande inkomster från markförsäljning från olika intressenter för etablering i kommunen. Samtidigt har kommunen utmaningar avseende investeringar för infrastruktur, fastigheter och fritidsanläggningar. Enligt den 10-åriga investeringsplanen är investeringsutgifterna för kommande åren beräknade till cirka 1,8 miljarder kr.

Skuldsättningsgraden är hög eftersom kommunen gjorde omfattande investeringar inom skolan under åren 1996 till 2003 och investeringsnivån ligger på en fortsatt hög nivå. Kommunens externa långfristiga låneskuld har ökat till 1 706,7 (1 556,7) miljoner kr under året som följd av nyupplåning. Därutöver har kommunen pensionsåtaganden på 285,1 (283,4) miljoner kr. Under 2024 investerar kommunen cirka 261 miljoner kr i fastigheter och anläggningar.

Skuldportföljen har en volym på 1 706,7 miljoner kr. Den genomsnittliga räntan under året för skuldportföljen uppgår till 3,02 procent (2,33) procent.

Kommunen använder aktivt derivatinstrument för att säkra upp ränterisken på underliggande lån. Av kommunens totala skuldportfölj har 445 (385) miljoner kr eller 26 (25) procent av lånen säkrats upp med derivatinstrument med olika förfallostruktur eller till fast räntebindning.

Bidrag till statlig infrastruktur

Kommunfullmäktige beslutade år 2009 (KF § 98) att Upplands Lokaltrafik (Uppsala läns landsting) ingick avtal med staten om medfinansiering av Citybanan. För Håbo kommuns del innebar detta att fullmäktige godkände en medfinansiering om 38,0 miljoner kr jämte indexuppräkning om 8,2 miljoner kr. Slutbetalningen av medfinansieringen av Citybanan gjordes år 2017 och har uppgått till 46,2 miljoner kr år 2013-2017 inklusive indexuppräkningar.

Upplösningen, det vill säga avskrivningen av bidraget, påbörjades år 2013 innebärande en avskrivning på kapitalbeloppet med 1,5 miljoner kr år 2024, vilket belastar resultaträkningen. Detta görs i enlighet med lag (2018:597) kap 5:7, om kommunal bokförings och redovisning. År 2013–2038 kommer den årliga nedskrivningskostnaden om 1,5 miljoner kr att belasta kommunens resultaträkning.

Soliditet

Soliditeten anger hur stor andel av kommunens tillgångar som finansieras med eget kapital och ger en uppfattning om kommunens finansiella styrka på längre sikt. Utvecklingen av soliditeten bestäms dels av resultatet, dels av hur tillgångar, avsättningar och skulder förändras under året. Det finns ingen norm för vilken soliditet en kommun bör ha. Kommunen strävar dock efter en hög soliditet eftersom det minskar kommunens finansiella kostnader.

Soliditeten för Håbo kommun år 2024 minskar något till 23 (25) procent. Det kan jämföras med ett genomsnitt för soliditeten för länets kommuner som år 2023 var 35 (39) procent.

Om man även tar hänsyn till pensionsförpliktelserna, de som redovisas som ansvarsförbindelse, är soliditeten 15 (17) procent, att jämföra med den ovägda soliditeten för länet år 2023 som var 20 (22) procent.

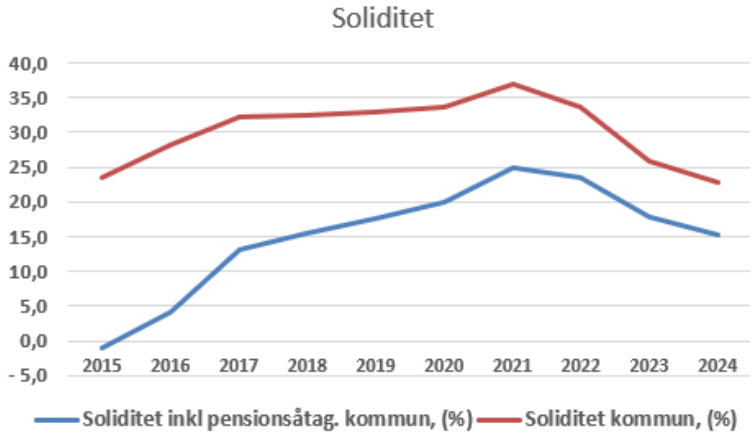

Känslighetsanalys

Kommunens ekonomi är utsatt för påverkan från omvärlden. En känslighetsanalys som visar förändringar i ett antal storheter ger följande riskexponering för år 2024:

- Förändring i räntenivån för kommunens upplåning med 1 procentenhet - cirka 17 miljoner kr i ändrade kostnader.
- Skatteunderlaget förändras med 1 procentenhet - cirka 10 miljoner kr i ändrade skatteintäkter
- Löneökning med 1 procent - cirka 10 miljoner kr i ökad kostnad
- 100 fler/färre invånare - cirka 6 miljoner kr i ändrade skatteintäkter
- Förändring i upplåning 100 miljoner kr - cirka 3 miljoner kr i ändrade räntekostnader
- Minskning av kostnader med 1 procent - cirka 12 miljoner kr i sänkt kostnad
- Förändring med en heltidsanställd - i snitt 550 000 kr i ändrad kostnad.
- Förändrad skattesats 50 öre - cirka 34 miljoner kr i ändrade intäkter

2.6.4 Slutsatser avseende resultat och ekonomisk ställning

Håbo kommun har ett tufft ekonomiskt läge med stora lån, höga räntekostnader och underskott inom några nämnder. Vid nyupplåning och refinansiering blir räntekostnaden högre än tidigare vilket påverkar ekonomin negativt. Handlingsplaner med åtgärder finns framtagna för en ekonomi i balans inom de nämnder som har underskott.

Det ekonomiska resultatet för Håbo kommun 2024 uppgår till -41,1 miljoner kr. Bokslutet för 2023 var ett negativt resultat om -38,4 miljoner kr.

Vård- och omsorgsnämnden redovisar ett negativt resultat om -28 miljoner kr. Det är hemtjänsten som visar ett underskott med -23 miljoner kr. I början av året beslutades om nya riktlinjer och ett nytt arbetssätt togs fram och effekten av detta började synas under hösten. Helårseffekt kommer först i 2025. Ökade intäkter kompenserar underskottet till viss del samt att utförarenheternas underskott kompenseras av det generella statsbidraget med 2,8 miljoner kr. Underskottet beror på högre personalkostnader än budgeterat, låg ersättning per timme och dubbelbemanning samt för många HSL-timmar.

Socialnämndens resultat är ett underskott med -16,2 miljoner kr jämfört med budget vilket beror främst på fler placeringar inom barn och unga samt inhyrd personal för handläggare myndighet. Erfarna socialsekreterare har rekryterats för att ersätta dyrare konsulter, vilket förväntas ge effekt senare under 2025. Ekonomiskt bestånd redovisar ett underskott med -0,7 miljoner kr, som förklaras av att högre antal personer har blivit aktuella för försörjningsstöd.

Barn- och utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 2,7 miljoner kr. I samband med budget 2024 tillfördes barn- och utbildningsnämnden en tillfällig budgetförstärkning på 30 miljoner kr för att balansera personalkostnadsavvikelserna under tiden förvaltningen genomförde planerade effektiviseringsåtgärder. Vidare tillfördes 1,3 miljoner kr genom ett riktat statsbidrag. Dessa delar påverkar det positiva resultatet tillsammans med de effektiviseringar som gjorts inom nämnden.

Kommunstyrelsen redovisar ett underskott om -5,4 miljoner kr. Inom kommunledningsförvaltningen finns ett överskott om 6,1 miljoner kr medan det inom teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen redovisas ett underskott om -11,5 miljoner kr. Underskottet återfinns främst hos fastighetsenheten och orsakas av bland annat prisökningar inom media och försäkringar.

De två senaste årens underskott har påverkat kommunens ekonomi negativt med bland annat ökad upplåning och högre räntekostnader som följd. Det har också lett till en försämrad soliditet. 2025 sjunker kostnaden för pensioner till mer normal nivå, som följd av att inflationen är tillbaka på normala nivåer. Det ger möjlighet att nå en mer långsiktigt hållbar resultatnivå som på sikt kan innebära att upplåningen minskar.

Håbo kommun är en tillväxtkommun som står inför en fortsatt ökning av befolkningen. Tillväxten har stagnerat något men kommunen ser med tillförsikt att byggandet av bostäder tagit fart igen men i långsammare takt än tidigare.

2.7 Balanskravsresultat

Riktlinjer för resultatutjämningsreserv RUR och RER

Kommunfullmäktige beslutade 2019 om riktlinjer för god ekonomisk hushållning och att reservera överskott upparbetade från räkenskapsåren 2010-2012, uppgående till 14,7 miljoner kr till en resultatutjämningsreserv (RUR).

Genom de ändringar som infördes i kommunallagen fr.o.m. räkenskapsåret 2024 avvecklas resultatutjämningsreserven (RUR). Förändringarna innebär att ingen ny reservering får ske, men kvarstående medel får tas i anspråk fram till år 2033.

Kommunfullmäktige har under året antagit nya riktlinjer för ekonomistyrning där riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatreserv (RER) ingår. Av riktlinjerna framgår att resultatreserven ska kunna användas för att täcka särskilda, planerade kostnader under ett enskilt år, exempelvis till följd av nödvändig omstrukturering av verksamhet för att på sikt nå en god ekonomisk hushållning. Resultatreserven kan även användas vid oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstbortfall

Årets balanskravsresultat

Enligt 11 kap. 10 § i lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultatet redovisas i förvaltningsberättelsen. Vid beräkning av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens balanskrav, ska årets resultat rensas för de poster som inte är en del i den ordinarie verksamheten såsom realisationsvinster på anläggningstillgångar och eventuella orealiserade förluster från värdepapper.

Årets resultat uppgår till -41,1 miljoner kr. Från årets resultat dras realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar av, vilket i år är 0,1 miljoner kr och årets resultat efter balanskravsjusteringar är därmed -41,2 miljoner kr.

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel och täcka det negativa balanskravsresultatet. Håbo kommun beslutade i samband med antagande av budget för 2024 att hela reserven 14,7 miljoner kr används år 2024, för att täcka det negativa budgeterade resultat år 2024 om 14,7 miljoner kr.

Kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning kräver att det årliga underliggande skatteunderlaget för riket, understiger den genomsnittliga utvecklingen för de senaste tio åren. Enligt Sveriges kommuner och regioner (SKR) är det underliggande skatteunderlaget för år 2024 lägre än genomsnittet, vilket innebär att det är tillåtet att använda reserven år 2024.

Efter användning av reserven uppgår därmed årets balanskravsresultat till -26,5 miljoner kr, vilket ska återställas inom tre år.

Balanskravsutredning, mnkr	2022	2023	2024
Årets resultat enligt resultaträkningen	**55,1**	**-38,4**	**-41,1**
Samtliga realisationsvinster (-)			-0,1
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**55,1**	**-38,4**	**-41,2**
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv			
Användning av medel från resultatutjämningsreserv			14,7
Årets balanskravresultat	**55,1**	**-38,4**	**-26,5**

Reglering av negativt balanskravsresultat

Om balanskravsresultatet är negativt för ett år, ska det regleras under de närmast följande tre åren, enligt kommunallagen (KL) 11:12. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske. Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom.

Om balanskravsresultatet enligt för ett visst räkenskapsår är negativt, ska det i förvaltningsberättelsen för det året anges när och på vilket sätt det negativa balanskravsresultatet ska regleras, enligt lag om kommunal bokföring och redovisning, LKBR 11:11.

Beslut om en åtgärdsplan bör fattas snarast efter det att ett negativt resultat konstaterats i bokslutet.

Negativa balanskravsresultat, mnkr	**Bokslut 2023**	**Bokslut 2024**
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat		-38,4
- varav från 2023		-38,4
- varav från 2024		
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	-38,4	-26,5
Synnerliga skäl att inte återställa negativt balanskravsresultat		
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	**-38,4**	**-64,9**
- varav från 2023 återställs senast år 2026		-38,4
- varav från 2024 återställs senast år 2027		-26,5

Redogörelse för när och på vilket sätt det negativa balanskravet ska regleras

Det negativa balanskravsresultatet återställs fördelat på år 2025 och 2026. Kommunens nämnder har tagit fram handlingsplaner för en ekonomi i balans. De effektiviseringar som är planerade är omfattande vilket kräver en god planering och en bra implementering för att det ska vara möjligt att genomföra på ett realistiskt sätt. Dessa åtgärder sker successivt och handlingsplanerna sträcker sig över en treårsperiod, fram till 2025. Helårseffekt kan ses först 2026. Kommunen har infört månadsuppföljningar med prognos för att följa upp oftare, för att synliggöra nämndernas resultat och kunna vidta ytterligare åtgärder.

Kommunen har budgeterat med överskott för år 2025-2026 och givet att nämndernas budgetramar håller, utifrån de effektiviseringar som planeras, är det möjligt att återställa det negativa balanskravsresultatet år 2026. Alternativt kan markförsäljningar förbättra resultatet så att återställning kan ske tidigare.

Mnkr	2025	2026	Summa
Årets resultat som används till att återställa negativt balanskrav	36,8	28,1	64,9

2.8 Väsentliga personalförhållanden

2.8.1 Koncernen

Håbohus AB

Håbohus har 20 medarbetare, 15 män och 5 kvinnor.

Åldersfördelningen är följande;

- Åldersgrupp 18–30 år 2 stycken
- Åldersgrupp 31–40 år 3 stycken
- Åldersgrupp 41–50 år 5 stycken
- Åldersgrupp 50 år 10 stycken

Av de anställda har 2 högskoleutbildning. Under året har en rekrytering skett, då tjänsten som arbetsledare för fastighetsskötarna ersatte trädgårdsmästarrollen. Rekryteringarna har kunnat genomföras enligt tidplan och tillfört den kompetens som Håbohus var i behov av.

Håbohus bedriver ett aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete i samråd mellan medarbetare och arbetsgivare. Håbohus har genomfört en personalenkät under året och arbetar i samråd med medarbetare för att kontinuerligt utveckla arbetsmiljön. Vid introduktion av nyanställda följer bolaget den introduktionsplan som anges i arbetsmiljöpolicyn, som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Kontinuerliga samverkansmöten hålls mellan företagsledningen och de två skyddsombuden på bolaget. Som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet görs en bedömning av kompetensbehovet generellt och individuellt, detta ligger till grund för planerade generella eller individuella utbildningar.

Kommunalförbundet räddningstjänsten Enköping-Håbo

Under 2024 har förbundet uppnått målet att ha en sjukfrånvaro under 2 procent, med en total sjukfrånvaron för året på 1,5 procent. Varav långtidssjukfrånvaron fortsättningsvis är en betydande del av den totala sjukfrånvaron.

Förbundet har stora utmaningar med att rekrytera räddningstjänstpersonal i beredskap (RiB) till stationen i Skokloster. För att klara framtida kompetensförsörjning av medarbetare inom räddningstjänsten behöver förbundet och kommunerna tillsammans identifiera andra samarbetsformer för att möjliggöra arbetsuppgifter utöver beredskap i orter där många invånare arbetspendlar. En framgångsfaktor är att bli bättre på att rekrytera fler kvinnor till yrket.

Antal anställda och sjukfrånvaro	2024
Antal anställda	59
Extern personalomsättning (%)	5
Total sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid (%)	1,5
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer (%)	51
Sjukfrånvaron för kvinnor (%)	1,8
Sjukfrånvaron för män (%)	1,5
Sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre (%)	0
Sjukfrånvaron i åldrarna 30 - 49 år (%)	0
Sjukfrånvaron i åldrarna 50 år eller äldre (%)	0

2.8.2 Kommunen

Personalredovisning

Kommunen är en personalintensiv verksamhet, där kommunens medarbetare är de som dagligen skapar värde för Håbos kommuninvånare.

Redovisningen bygger på ett antal nyckeltal från kommunens lönesystem som ger grundläggande information.

Tillsvidareanställd – det som i dagligt tal kallas fast anställning. En anställning som enligt avtal pågår tills uppsägning sker från någon part. En tillsvidareanställning kan vara på hel- eller deltid och är i regel avlönad per månad.

Visstidsanställd – en anställning med ett fastställt slutdatum. Det kan vara ett vikariat eller en särskild visstidsanställning. Visstidsanställningar i denna redovisning avser tidsbegränsade anställningar med månadslön.

Timavlönade - avser tidsbegränsade anställningar som erhåller timlön.

Årsarbetare – samtliga anställda (månadsavlönade, timavlönade samt hel- och deltid) i en given grupp eller kategori, omräknat till heltidstjänster.

Anställningar och årsarbetare

Antalet tillsvidareanställda 2024 uppgick till 1 531, vilket innebär en minskning om -1,92 procent jämfört med 2023. Gruppen visstidsanställda (månadsavlönade) minskade med motsvarande 3 anställningar jämfört med föregående år.

Utifrån antalet årsarbetare ser vi att kommunen som arbetsgivare nu har brutit den årliga trenden av personaltillväxt. Detta kan ses som ett resultat av rådande restriktioner kring nyanställningar och besparingskrav.

Håbo kommun	2021	2022	2023	2024
Tillsvidareanställda	1 479	1 560	1 561	1 531
Tidsbegränsade, månadsavlönade	188	131	154	151
Totalt antal månadsavlönade	1 667	1 691	1 715	1 682
Antal årsarbetare inklusive timavlönade	1 683	1 749	1 770	1 723
Utveckling av antalet anställda jämfört med året innan	3,4 %	5,5 %	0,06 %	-1,92 %
Varav kvinnor	1 329	1 248	1 252	1 229
andel kvinnor %	79,7 %	80 %	80,2 %	80,3 %
Andel män %	20,3 %	20 %	19,8 %	19,7 %
Medelålder	45,2 år	45 år	45,3 år	45,8 år

Not: Urvalet är per den 1 november för samtliga månadsavlönade. Timavlönade ingår endast i urvalet gällande antal årsarbetare.

Håbo kommun går in i 2024 med restriktioner för nyanställningar och ett mål att uppnå en balanserad ekonomi. Under året har omorganiseringar gjorts inom flera förvaltningar för att möta verksamheternas behov och skapa förutsättningar för att nå kommunens fokusområden. Det särskilda boendet Pomona tas i bruk igen inom Vård- och omsorgsförvaltningen istället för att bygga ett nytt boende, omorganiseringar sker inom Barn- och utbildningsförvaltningen och Bygg- och miljöförvaltningen blir en egen förvaltning. Under en stor del av året var förvaltningschefen för Vård- och omsorgsförvaltningen även förvaltningschef för Socialförvaltningen, och en utredning om en sammanslagning av de två förvaltningarna ledde till beslutet att behålla dem som separata förvaltningar.

Kommunen kommer att behöva rekrytera medarbetare med nyckelkompetenser och ser att kompetensförsörjningen fortsatt kommer vara en stor utmaning. Parallellt med målet att skapa en ekonomi i balans kommer behovet av att hitta nya arbetssätt och innovationer att öka.

Förvaltning	Tillsvidare	Tids-begränsade	Månadsav-lönade, totalt	Antal årsarbetare	Andel kvinnor	Andel heltid
Barn- och utbildningsförvaltningen	746	93	839	889	81,76 %	88,56 %
Socialförvaltningen	235	17	252	285	65,32 %	68,50 %
Vård och omsorgsförvaltningen	364	31	395	460	77,21 %	62,77 %
Teknik- och samhälls-byggnadsförvaltningen	122	13	135	144	60,11 %	91,27 %
Kommunledningsförvaltningen	81	1	82	82	73,86 %	92,41 %
Bygg- och miljöförvaltningen	17	2	19	19	63,16 %	100,00 %
Håbo kommun	1 541	157	1 698	1 856	72,59 %	80,20 %

Siffror baserade på november 2024. Timavlönade ingår endast i urvalet gällande antal årsarbetare.

Andel heltidsanställda

Kommunen som arbetsgivare är en kvinnodominerad organisation där närmare 73 procent av de månadsavlönade är kvinnor.

Under 2024 arbetade 80 procent av kommunens medarbetare heltid. Vård- och omsorgsförvaltningen är den förvaltning som har lägst antal heltidsanställda (62,8 procent).

Kommunen kan konstatera att Vård- och omsorgsförvaltningen behöver fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för en högre andel heltidstjänster.

Personalomsättning och pensionsavgångar

Personalomsättningen uppgick 2024 till 14,9 procent, vilket är en ökning med 9,6 procentenheter jämfört med 2023, och gör att kommunen är uppe i samma nivå som 2022. Totalt har 228 medarbetare avslutat sin tillsvidareanställning, varav 23 medarbetare har gått i pension. Den höga förändringstakten under året kan tänkas ha påverkat personalomsättningen, vilket gör att kontinuitet är särskilt viktigt framöver för att säkerställa stabilitet och en långsiktig utveckling i kommunens verksamheter.

Under 2025 behöver kommunen fortsätta arbeta med att utvecklas för att bli en mer attraktiv arbetsgivare där medarbetare känner stolthet, har högt engagemang samt upplever en hållbar arbetsmiljö. Det kommer att vara ett särskilt fokus på att stärka medarbetarskapet och ledarskapet i kommunen, vilken syftar till att stärka vår gemensamma kultur genom ökad tillit, samarbete och lärande. Genom tydliga förväntningar för både chefer och medarbetare samt policy och riktlinjer som stödjer detta arbete, är målet en mer attraktiv och välfungerande arbetsplats som både behåller och utvecklar nuvarande medarbetare samt attraherar ny kompetens.

Håbo kommun, avgångar	2021 Antal	2021 %	2022 Antal	2022 %	2023 Antal	2023%	2024 Antal	2024%
Pensionsavgångar	21	1,3 %	21	1,35 %	15	0,96 %	23	1,5 %
Personalomsättning, exkluderat pensionsavgångar	125	7,7 %	201	12,88 %	68	4,36 %	205	13,4 %
Totalt	146	9,0 %	222	14,23 %	83	5,32 %	228	14,9 %

Not: Urvalet gällande avgångar gäller tillsvidareanställda med avgångskoder 91, 94 och 90.

Arbetsmiljö och samverkan

Under 2024 har samverkansstrukturen börjat sätta sig och samverkan fungerar allt bättre på både förvaltnings- och kommunnivå. För att ytterligare stärka samarbetet kommer dialoger att genomföras under 2025 för att utvärdera och identifiera eventuella utvecklingsområden för samverkan. Det är ca två år sedan samverkansavtalet trädde i kraft.

Under 2024 har kommunen fortsatt arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet, vilket nu är en integrerad del av det ordinarie arbetet. Ett fokusområde har varit organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA), där chefer har genomfört uppföljningar och diskussioner med medarbetare om arbetsbelastning. Där hög risk har identifierats har åtgärder vidtagits, och dessa följs upp löpande för att säkerställa en sund och hållbar arbetsbelastning.

Den senaste medarbetarundersökningen visar att motivationen generellt är god i kommunen, men att upplevelsen av arbetsbelastning varierar. Detta pekar på ett fortsatt behov av insatser för att skapa en hållbar arbetsmiljö. För att stödja cheferna i att nå verksamhetsmålen och skapa en god arbetsmiljö har sex chefsdagar genomförts under året. Dessa har haft fokus på att koppla verksamhetsmålen till det dagliga arbetet och ge cheferna praktiska verktyg för att utveckla sitt ledarskap. Utöver chefsdagarna har det även genomförts utbildningar i arbetsmiljö, rehabilitering och friskfaktorer.

Under året har kommunen implementerat en rutin för att hantera hot och våld på arbetsplatsen. Rutinen syftar till att skapa en trygg och säker arbetsmiljö för alla medarbetare och innehåller vägledning för riskanalyser, hantering av allvarliga incidenter samt metoder för att öka medvetenheten om säkerhetsfrågor.

Ett annat viktigt projekt under året har varit implementeringen av en arbetsmiljömodul i Stratsys. Modulen förenklar uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och är ett viktigt verktyg för chefernas dokumentation i arbetet.

Sjukfrånvaro

Enligt lagstiftning har arbetsgivare ett långtgående ansvar för att arbeta med arbetsanpassning och arbetslivsinriktad rehabilitering. Detta för att motverka ohälsa och lidande för den enskilde medarbetaren, och för att öka sjukskrivna medarbetares möjlighet att återgå i ordinarie arbete.

Av tabellen nedan framgår det att kommunen generellt har en hög sjukfrånvaro. Frånvaron är särskilt hög i de förvaltningar där medarbetare är särskilt utsatta för smitta och möjligheten att arbeta hemifrån är begränsade. Även fysiskt tyngre arbeten är en faktor som påverkar att vissa förvaltningar uppvisar en högre sjukfrånvaro.

Förvaltning	Total sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro i antal årsarbetare	Sjukfrånvaro > 60 dagar, andel	Sjukfrånvaro> 60 dagar, i årsarbetare
Barn- och utbildningsförvaltningen	8,5 %	63	43,3 %	27
Socialförvaltningen	8,8 %	21	46,3 %	10
Vård- och omsorgsförvaltningen	10,1 %	37	44,0 %	16
Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen*	11,1 %	14	56,3 %	8
Kommunledningsförvaltningen*	3,0 %	2	38,0 %	1
Bygg- och miljöförvaltningen	4,3 %	1	13,2 %	0
Håbo kommun	8,8 %	136	45,0 %	61

Sjukfrånvaro november 2024 – förvaltningarna i jämförelse.

Korttidssjukfrånvaro är den frånvaro som genererar störst kostnad för kommunen eftersom arbetsgivaren betalar sjuklön under de första 14 kalenderdagarna, samtidigt som det i vissa fall uppkommer vikariekostnader.

Gällande arbetet med långtidssjukfrånvaro är kommunen skyldig att löpande arbeta med arbetslivsinriktad rehabilitering, för att motverka att medarbetarna hamnar i långvarig sjukdom. Att gå till jobbet är för den enskilde en viktig faktor för en god hälsa, då ett arbete innebär rutiner och socialt utbyte. Av tabellen nedan kan det konstateras att kommunen har en utmaning i att få medarbetare åter i arbete efter en längre tids sjukfrånvaro. Det är således ett utvecklingsområde för kommunen inför 2025.

Uppdelning av sjukfrånvaro	Andel Dag 1	Andel Dag 2-14	Andel Dag 15-90	Andel Dag 91-
2021	13,4 %	39,7 %	20,7 %	26,2 %
2022	13,9 %	43,0 %	19,3 %	23,8 %
2023	13,0 %	35,5 %	19,9 %	31,6 %
2024	12,4 %	34,1 %	19,9 %	33,5 %

Totalt för hela Håbo kommun under 2024

Under 2024 kan vi se att korttidssjukfrånvaron har minskat något, men att fler är långtidssjukskrivna. Sjukfrånvaron fördelat på kön och ålder är relativt konstant sedan året innan. Från och med 2022 redovisas åldersspannen 0- 29, 30- 49, 50- enligt SKR:s riktlinjer. Detta medför att en jämförelse mellan samtliga åldersgrupper från 2020 och 2021 inte går att genomföra.

Håbo kommun	2020	2021	2022	2023	2024
Total sjukfrånvaro	8,3 %	7,7 %	8,6 %	8,7 %	8,8 %
Sjukfrånvaro uppdelat på kön					
Kvinnor	9,4 %	9,2 %	9,2 %	9,4 %	9,3 %
Män	5,1 %	5,7 %	6,0 %	6,4 %	6,4 %
Sjukfrånvaro uppdelat på ålder					
20-29 år	9,2 %	9,6 %	8,0 %	9,7 %	9,1 %
30-39 år	7,5 %	6,8 %	-	-	-
40-49 år	7,9 %	6,9 %	7,6 %	7,4 %	7,4 %
50-59 år	10,0 %	8,7 %	-	-	-
60- år	8,2 %	8,3 %	8,4 %	10,3 %	10,4 %

Enligt obligatoriska sjukfrånvaroredovisningen SKR redovisas nyckeltal 5,6,7 år 2024. Åldersindelning 0-29, 30-49, 50 och äldre.

Under 2024 har kommunen arbetat systematiskt med att ta fram och implementera åtgärder för att sänka sjukfrånvaron. Arbetet inleddes vid årets första chefsdag den 14 februari, där fokus låg på att tydliggöra chefernas ansvar inom rehabilitering och hur detta påverkar både medarbetares närvaro och arbetsmiljön. Chefer har också fått stöd i att använda rehabiliteringssystemet ADATO för att hantera rehabiliteringsärenden på ett korrekt och strukturerat sätt.

På förvaltningarna har sjukfrånvarostatistik presenterats per verksamhet för att identifiera de områden som haft störst behov av insatser. Detta har bidragit till ett mer målinriktat arbete med att hantera frånvaro och stärka arbetsmiljön. Ett APT-material om sjukfrånvaro har tagits fram för att främja dialog och öka medvetenheten kring dessa frågor på arbetsplatsträffar.

Under året har HR kontinuerligt stöttat chefer i hanteringen av långtidssjukskrivningar och svårare rehabiliteringsärenden. Dessutom har HR levererat löpande statistik över sjukfrånvaron till kommunstyrelsen genom månadsrapporter och presentationer, vilket har skapat en tydlig överblick och möjlighet att följa utvecklingen. Ett särskilt fokus har lagts på att stärka chefernas trygghet i att hantera sjukfrånvaro. Rutinen att sjukanmälan sker direkt till chef har varit prioriterad och påminnelser om vikten av att hålla i denna rutin har skett regelbundet under året. Chefer har uppmuntrats att följa rutinen för kontinuerlig dokumentation vid frånvaro och att upprätthålla en regelbunden dialog med medarbetare som är hemma. Återkoppling från chefer visar att dessa insatser har haft en positiv effekt på deras trygghet i att hantera sjukfrånvaro.

Arbetet med att hantera sjukfrånvaro och stärka arbetsmiljön är ett långsiktigt arbete som behöver fortgå under kommande år. Flera förvaltningar arbetar systematiskt med dessa frågor och de pågående åtgärderna kommer att ta tid innan de ger effekt på medarbetarnas mående. Det är därför viktigt att kommunen fortsätter arbeta mot gemensamma mål för att förbättra medarbetarnas välmående och arbetsmiljö.

2.9 Förväntad utveckling

Ekonomiska utmaningar

Ekonomin är en utmaning för Håbo kommun. Under 2024 har flertalet verksamheter tagit fram handlingsplaner med åtgärder för att få en ekonomi i balans. Alla åtgärder har inte fått full effekt och/eller helårseffekt under 2024. Tillväxten har varit försiktig och skatteintäkterna har inte ökat i den omfattningen som tidigare prognosticerats.

Den förväntade utvecklingen är att byggtakten i kommunen kommer att komma igång under år 2026, när byggmarknaden förväntas ha stabiliserats och fler detaljplaner har antagits och vunnit laga kraft.

En förändrad och tilltagande demografisk påverkan

Befolkningsökningen har planat ut något i Håbo kommun jämfört med tidigare befolkningsprognoser och tillskottet av nya invånare ser ut att skjutas framåt i tiden. Bostadsbyggandet påverkas och inflyttning förväntas till de 150 lägenheter som färdigställs under våren 2025.

En växande befolkning tillsammans med en ökad andel äldre kommer att medföra ett ökat behov av omsorg och hälso- och sjukvård för äldre i Håbo kommun. I Sverige och i Håbo ökar antalet äldre och yngre snabbare än antalet i yrkesverksam ålder, vilket medför utmaningar för att utföra och finansiera välfärden, eftersom behoven av vård och omsorg ökar samtidigt som skattebasen och tillgången på arbetskraft relativt sett minskar. Kostnaderna för vården förväntas även som en konsekvens av högre löner och högre priser.

Enligt SKRs utgör den demografiska utvecklingen en utmaning för äldreomsorgen och hälso- och sjukvården i Sverige. Antalet personer över 80 år kommer att öka med nästan 50 procent fram till 2031, vilket innebär att äldreomsorgen behöver öka antalet anställda med drygt 30 procent under samma period.

Prognoserna gällande tillväxten för de yngre åldrarna visar på att barn och elevtalen inom kommunernas skolverksamheter kommer att sjunka markant under de kommande åren. Om inte ökad befolkningstillväxt kompenserar genom inflyttning kommer det att bli nödvändigt med ytterligare strukturella förändringar inom både förskolan och grundskolan utöver det som redan omfattas av pågående utredningar. Barn och elevantalet kommer att öka igen på sikt så det blir några år där kommunen har en utmaning i att använda lokalerna på ett resurseffektivt sätt.

Det kan under dessa mellanår vara bra att se över lokalbeståndet inom förskola och skolverksamheter.

En god arbetsmiljö och bra kompetens

Arbetsgivarna behöver kontinuerligt undersöka om de kan effektivisera verksamheten via nya arbetssätt, förändrad kompetensmix och annan fördelning av arbetsuppgifter. Det diskuteras om ökad användning av välfärdsteknik, identifiera nya yrkesroller med rätt kompetens. Arbetsmiljön och arbetsvillkoren är centrala för att de som utbildat sig inom ett yrke också stannar kvar och arbetar inom det.

En hållbar arbetsmiljö i kommunen är viktig för chefer och anställda men även för att patienter och brukare ska få god omsorg. När förutsättningarna för friskfaktorer finns på plats och fungerar väl i vardagen, skapas en bra grund för att medarbetare ska må bra, utvecklas och att verksamheten når målen.

Ny socialtjänstlag

En ny socialtjänstlag träder i kraft den 1 juli 2025 och kommer kräva en stor omställning under flera år. Den nya lagen är mer anpassad till samhällsutvecklingen men ställer krav på att

socialtjänsten flyttar fram positionerna än mer och vara tidiga, förebyggande och erbjuda kvalitativa insatser med och utan behovsprövning. Socialtjänsten får ett utökat brottsförebyggande ansvar. Regeringen har avsatt medel för att kunna stärka kommunerna ekonomiskt i den omställning som behöver göras.

Placeringar barn och unga

Socialnämndens verksamheter har fått en ökning av externa placeringar av barn och unga. Det finns fortsatt behov av en bred och tillgänglig öppenvård då flera ärenden blivit allt mer komplexa. Trots ökad komplexitet i ärenden bedöms ändå att antal placeringar inte förväntas öka utan vara kvar på samma nivå åren framöver.

Digitalisering

Omvärldsförändringar och utvecklingen inom AI och robotifiering påverkar vilka kompetenser som är nödvändiga för framtiden. HR-enhetens roll kommer att bli mer central i arbetet med att ställa om och utveckla kompetensförsörjningsstrategier. Kommunen behöver arbeta mer strategiskt och proaktivt som en del i byggandet av arbetsgivarvarumärket och besöksnäringsarbetet.

Bygg- och miljönämndens mål är att fortsätta att förenkla processerna för både invånare, företagare och handläggare. Kunderna har allt större krav på snabb hantering av sina ärenden. E-tjänster är numera en självklarhet, och förvaltningen kommer att fortsätta utveckla e-tjänster tillsammans med digital handläggning och successivt införa automatisering.

3 Resultaträkning

mnkr	Not	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023	Kommun budget 2024
Verksamhetens intäkter	3	519,2	602,9	400,5	451,2	376,6
Verksamhetens kostnader	4	-1 886,4	-1 893,6	-1 825,4	-1 803,6	-1 769,5
Avskrivningar	5	-152,0	-148,6	-127,3	-118,6	-117,0
Verksamhetens nettokostnad		**-1 519,2**	**-1 439,3**	**-1 552,2**	**-1 471,0**	**-1 509,9**
Skatteintäkter	6	1 376,5	1 302,1	1 376,5	1 302,1	1 387,4
Generella statsbidrag och utjämning	7	209,7	185,5	209,7	185,5	208,6
Verksamhetens resultat		**66,9**	**48,3**	**34,0**	**16,6**	**86,1**
Finansiella intäkter	8	6,9	2,2	7,8	4,0	3,5
Finansiella kostnader	9	-89,4	-67,1	-82,9	-58,8	-104,3
Resultat efter finansiella poster		**-15,6**	**-16,6**	**-41,1**	**-38,4**	**-14,7**
Extraordinära poster (netto)						
ÅRETS RESULTAT	**10**	**-15,6**	**-16,6**	**-41,1**	**-38,4**	**-14,7**

4 Balansräkning

mnkr	Not	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Mark, byggnader, tekniska anläggningar	11	4 188,4	4 078,0	3 400,1	3 292,4
Maskiner och inventarier	12	49,8	52,5	34,5	35,1
Finansiella anläggningstillgångar	13	20,2	18,2	16,0	14,0
Bidrag till statlig infrastruktur	14	19,8	21,3	19,8	21,3
Summa anläggningstillgångar		**4 278,2**	**4 170,0**	**3 470,4**	**3 362,8**
Omsättningstillgångar					
Förråd med mera	15	0,5	2,2	0,5	2,2
Exploateringsfastigheter	16	-0,1	-0,3	6,1	5,9
Fordringar	17	183,0	237,8	172,1	233,7
Kassa och bank	18	199,5	90,4	122,7	29,1
Summa omsättningstillgångar		**382,9**	**330,1**	**301,4**	**270,9**
SUMMA TILLGÅNGAR		**4 661,1**	**4 500,1**	**3 771,8**	**3 633,7**
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital	19	1 138,8	1 154,3	861,1	902,2
I: Årets resultat		-15,6	-16,6	-41,1	-38,4
II: Resultatutjämningsreserv		0,0	14,7	0,0	14,7
IIII: Övrigt eget kapital		1 154,4	1 156,2	902,2	925,9
Avsättningar					
Pensioner	20	271,4	210,0	258,0	198,1
Övriga avsättningar	21	20,5	18,0	0,0	0,0
Summa avsättningar		**291,9**	**228,0**	**258,0**	**198,1**
Skulder					
Långfristiga skulder	22	2 906,9	2 780,4	2 367,0	2 230,0
Kortfristiga skulder	23	323,5	337,4	285,7	303,4
Summa skulder		**3 230,4**	**3 117,8**	**2 652,7**	**2 533,4**
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		**4 661,1**	**4 500,1**	**3 771,8**	**3 633,7**
Pensionsförpliktelser	25	285,1	283,4	285,1	283,4
Varav löneskatt		55,7	55,3	55,7	55,3
Borgen och ansvarsförbindelser	24	5,6	6,2	919,5	941,1

Rättelse av tidigare fel avseende finansiella leasingavtal. Jämförelsetalen för år 2023 har räknats om enligt RKR R12.

5 Kassaflödesanalys

mnkr	not	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		-15,6	-16,6	-41,1	-38,4
Justering för av- och nedskrivningar		152,0	148,6	127,3	118,6
Justering för gjorda avsättningar		64,6	42,0	59,9	38,6
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	26	-2,2	-2,3	-13,5	-9,3
*rättning av tidigare fel, förändring finansiell leasingskuld **			0		140,9
*rättning av tidigare fel, avskrivning finansiell leasing **			0		4,7
*rättning av tidigare fel, eget kapital **			0		-1,6
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		*198,8*	*171,7*	*132,6*	*253,7*
Ökning/minskning av periodiserade anslutningsavgifter		-2,0	19,8	-2,0	19,8
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		54,6	3,9	61,7	2,1
Ökning/minskning av förråd och exploateringsfastigheter		1,5	-0,6	1,5	-0,6
Ökning/minskning av kortfristiga skulder		-13,9	-24,6	-17,7	-27,2
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**239,0**	**170,2**	**176,0**	**247,7**
Investeringsverksamheten					
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-260,9	-487,2	-234,8	-462,5
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0,0	0	0	0
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar		0,0	0	0	0
*rättning av tidigare fel, anskaffningsvärde finansiell leasing **			0		-144,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-262,9**	**-489,2**	**-236,8**	**-608,6**
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån		150,0	350,0	150,0	350,0
Amortering av låneskuld		-21,0	-1,1	0	0
Amortering av skulder för finansiell leasing		0,0	0	0	0
Investeringsbidrag för materiella anläggningstillgångar		4,0	13,0	4,4	1,4
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**133,0**	**361,9**	**154,4**	**351,4**

mnkr	not	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		**109,1**	**43,0**	**93,6**	**-9,5**
Årets kassaflöde		109,1	43,0	93,6	-9,5
Likvida medel vid årets början		90,4	47,4	29,1	-38,6
Likvida medel vid årets slut		199,5	90,4	122,7	29,1
Räntebärande nettoskuld					
Räntebärande nettoskuld vid årets början		2 491,6	2 142,7	1 556,7	1 206,7
Räntebärande nettoskuld vid årets slut		2 620,6	2 491,6	1 706,7	1 556,7
Förändring av räntebärande nettoskuld		129,0	349,0	150,0	350,0

6 Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer.

I övrigt gäller samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder i årsredovisningen per 2024-12-31 som i den senaste årsredovisningen.

Kommunkoncern och sammanställda räkenskaper

Kommunkoncernen består av följande kommunala koncernföretag:

Bolag	Andel
Håbohus AB	100 %
Räddningstjänsten i Håbo/Enköping	33 %

Från och med år 2024 äger Håbo kommun 33% av Räddningstjänsten i Håbo/Enköping jämfört mot tidigare 35%. Inga andra förändringar i sammansättningen av kommunkoncernen har skett under perioden.

Mellanhavanden i den kommunala koncernen har eliminerats.

Värderings- och omräkningsprinciper

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus avskrivning och eventuell nedskrivning. Avskrivning sker linjärt för samtliga anläggningstillgångar som är utsatta för värdeminskning.

För anskaffning av inventarier är beloppsgränsen ett halvt prisbasbelopp. Korttidsinventarier med en ekonomisk livslängd på max 3 år och inventarier av mindre värde, max ett halvt prisbasbelopp, kostnadsförs.

Materiella anläggningstillgångar som har betydande komponenter med väsentlig skillnad i nyttjandeperiod skrivs av separat. För anskaffningsvärdet vid utbyte av komponenter gäller en väsentlighetsprincip. Komponentsbyten som utgör mer än 20 % av komponent(yta) klassificeras alltid som investering. Vid utbyte av mindre än 20 % kan ett riktvärde vara ett belopp på över 200 000 kr. Verksamhetsanpassningar under 200 000 kr kostnadsförs.

En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgångstyp görs. För tillgångar där nyttjandeperioden styrs i avtal (t.ex. leasing) används den planerade verkliga nyttjandeperioden som avskrivningstid.

Omprövning av nyttjandeperioden för materiella anläggningstillgångar sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (t.ex. verksamhetsförändringar, teknikskiften och organisationsförändringar). En omprövning av nyttjandeperioden görs vid större reparations- eller ombyggnadsåtgärder. Om en ny bedömning av nyttjandeperioden avviker från tidigare fastställd nyttjandeperiod ändras avskrivningstiden alltid, om den bedöms vara kortare. Bedöms nyttjandeperioden vara längre, ändras den normalt bara om det oavskrivna beloppet för tillgången är väsentligt.

På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Exploateringsmark redovisas under omsättningstillgångar.

Omsättningstillgångar
Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Omsättningstillgångar tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen.

Gåvor är tillgångar som tagits emot utan ersättning eller till en ersättning som understiger tillgångarnas verkliga värde. De redovisas till det verkliga värdet vid förvärvstidpunkten.

Tomter för försäljning värderas kollektivt per exploateringsetapp där totala utgifterna fördelas per tomt utifrån yta. I anskaffningsvärdet ingår mark, andel av projektering och direkta utgifter för åtgärder på tomtmarken.

Leasing
Ett leasingavtal klassificeras som ett finansiellt leasingavtal, om det innebär att den framtida servicepotential eller ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet av objektet i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Huruvida ett leasingavtal ska betraktas som finansiellt eller operationellt beror på avtalets ekonomiska innebörd och inte på avtalets civilrättsliga form (RKR R5).

Finansiella leasingavtal med ett avtalsvärde per objekt understigande ett halvt prisbasbelopp har klassificerats som ej uppsägningsbara operationella avtal och redovisas därför inte som anläggningstillgång. Dessa avtal ingår i noten för ej avskrivningsbar operationell leasing.

Den finansiella leasingen för fast egendom avser:

Objektyp	Antal avtal
Idrottshall, sportanläggning	1
Äldreboende och boende LSS	8
Samlingslokal, dagcentral	3
Totalt antal avtal	12

Den finansiella leasingen för lös egendom avser:

Objekttyp	Antal avtal
Fordon	19
Massagefåtölj	1
Kopiator / skrivare	3
Kaffemaskin	2
Mätinstrument	1
Totalt antal avtal	26

Skulder och Avsättningar

Erhållna anläggningsavgifter för VA redovisas som förutbetald intäkt och periodiseras på 70 år för ledningar, eller enligt komponentfördelningen för materiella anläggningstillgångar i ett givet projekt. Upplösningen av intäkter för anläggningsavgifter i ett projekt löper således parallellt med avskrivningarna i samma projekt.

Pensionsförpliktelser
Från och med 1998 redovisar kommunen sina pensionsåtaganden enligt blandmodellen. Den innebär att pensionsförmåner som tjänats in före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse och att pensionsförmåner som tjänats in från och med 1998 ingår i verksamhetens kostnader och redovisas som skuld. Ränta på pensionslöften intjänande från och med 1998 redovisas i

posten finansiell kostnad.

Den del av pensionskostnaden som hänförs till den avgiftsbestämda pensionen har särredovisats. I balansräkningen har belopp som hänförs till den avgiftsbestämda pensionen klassificerats som en upplupen kostnad (kortfristig skuld).

Skandia är kommunens pensionsförvaltare.

Pensionsavsättning
Bokslutsberäkningen utgår ifrån pensionsavtalen KAP-KL och AKAP-KL. Från den 1 januari 2023 omfattas huvuddelen av de anställda av det nya pensionsavtalet AKAP-KR.

Beräkningarna bygger på den modell som anvisas i RIPS, dvs. SKR:s riktlinjer för beräkning av pensionsskuld, enligt RKR:s rekommendationer.

Övriga avsättningar
Under övriga avsättningar redovisas legala förpliktelser som på balansdagen är säker eller sannolik till sin förekomst, men oviss till belopp eller till den tidpunkt då den ska infrias (se 6 kap. 8 § LKBR). Det måste också vara sannolikt att det krävs ett utflöde av resurser för att reglera förpliktelsen. På balansdagen redovisas inga övriga avsättningar i kommunen.

Långfristiga skulder
En långfristig skuld har en ursprunglig löptid på längre än tolv månader.

Kortfristiga skulder
En kortfristig skuld förfaller till betalning inom tolv månader räknat från balansdagen, eller förväntas bli betald inom det normala förloppet av kommunens verksamhetscykel.

Borgen och ansvarsförbindelser
Håbo kommun ingick 2005 i en solidarisk borgen som för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner och regioner som per 2024-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Håbo kommun har även borgensansvar gentemot bolagen som ingår i den kommunala koncernen och gentemot föreningar i kommunen:

Låntagare	Kreditinstitut	Borgensåtagande, mnkr
Räddningstjänsten i Enköping	Kommuninvest	4,9
Håbohus AB	Kommuninvest	909,0
Bålsta Tennisklubb	SEB	1,7
Bålsta skidklubb	Sparbanken i Enköping	2,3
Bålsta Alpina	Sparbanken i Enköping	1,6
Total		919,5

Säsongsvariationer/cykliska effekter
Semester-, ferie- och uppehållslöneskuldens förändring är en kostnad som varierar betydligt över året. Skulden arbetas upp under höst till vår och majoriteten av de anställda tar ut semester under sommaren. Skulden ökar med cirka 15-20 miljoner kr från delårsbokslut till årsbokslut, vilket innebär att kostnaden vid bokslutet är cirka 15-20 miljoner kr högre än vid delårsbokslut.

Andra poster som varierar över året är semestervikariekostnaden är som störst under sommarmånaderna samt snöröjnings- och energiförbrukningskostnader som är som störst under vintermånaderna.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Uppskattningar och bedömningar
Försiktighetsprincipen är överordnad princip för värderingen av tillgångar och skulder. Det innebär att skulder inte undervärderas och tillgångar inte övervärderas. Omsättningstillgångar tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen.

Gåvor (värdering)
Exploatör kan överlämna gatu- och VA-anläggningar i exploateringsområde till kommunen. Gåva ska värderas utifrån verkligt värde vid tidpunkten för övertagande. Värdet bedöms utifrån utgiftsnivå för andra liknande anläggningar som kommunen byggt under samma år.

Grunder för bedömning av vad som är jämförelsestörande poster
Jämförelsestörande poster är resultat av händelser eller transaktioner som inte är extraordinära, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Inga händelser under 2024 har bedömts som jämförelsestörande.

Grund för periodisering av exempelvis riktade statsbidrag där osäkerheter föreligger
Om intäktskriterierna inte är uppfyllda på balansdagen sker ingen uppbokning.

Not 3

Verksamhetens intäkter, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Försäljningsintäkter	16,2	12,2	16,2	12,2
Taxor och avgifter	170,5	156,4	170,2	156,0
Hyror och arrende	140,2	170,2	29,7	29,2
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	115,2	110,1	115,2	110,1
Bidrag och gåvor från privata aktörer	0,1	0,2	0,1	0,2
Offentliga bidrag (investeringar)	1,9	3,0	1,5	3,0
Övriga bidrag	25,7	23,5	25,6	23,3
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	41,8	73,5	40,6	70,9
Intäkter från exploateringsverksamhet	1,1	46,3	1,1	46,3
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	0,3	0,1	0,3	0,0
Övriga verksamhetsintäkter	6,3	7,4	0,0	0,0
Summa totalt	519,2	602,9	400,5	451,2

Not 4

Verksamhetens kostnader, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Personalkost. exkl. pensionskost.	-1 085,0	-1 043,7	-1 056,3	-1 014,8
Pensionskostnad	-114,6	-95,9	-108,7	-91,2
Lämnade bidrag	-35,4	-32,0	-35,4	-32,0
Köp av huvudverksamhet	-303,6	-290,8	-327,3	-313,4
Lokal- och markhyror	-5,0	-43,9	-42,0	-50,0
Material, tjänster, övrigt	-152,5	-181,7	-149,6	-178,4
Realisationsförluster och utrang	0,0	0,0	0,0	0,0
Anskaffningskostn. såld expl.fast	0,0	-0,2	0,0	-0,2

Verksamhetens kostnader, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Bolagsskatt	-6,9	-5,5	0,0	0,0
Övriga verksamhetskostnader	-183,5	-199,9	-106,1	-123,6
Summa	-1 886,4	-1 893,6	-1 825,4	-1 803,6

Not 5

Avskrivningar, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Avskrivning byggnader och anläggningar	-122,4	-114,8	-99,0	-86,2
Avskrivning maskiner och inventarier	-29,3	-24,2	-28,0	-22,8
Nedskrivning byggnader och anläggningar	-0,3	-9,6	-0,3	-9,6
Summa	-152,0	-148,6	-127,3	-118,6

Not 6

Skatteintäkter, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Kommunalskatt	1 378,0	1 278,5	1 378,0	1 278,5
Avräkningsskatt innevarande år	4,3	17,8	4,3	17,8
Avräkningsskatt justering förgående år	-5,8	5,8	-5,8	5,8
Summa	1 376,5	1 302,1	1 376,5	1 302,1

Not 7

Generella statsbidrag och utjämning, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Inkomstutjämning	145,1	139,8	145,1	139,8
Kostnadsutjämning	-41,0	-32,1	-41,0	-32,1
Regleringsbidrag	70,1	52,9	70,1	52,9
Kommunal fastighetsavgift	51,3	49,2	51,3	49,2
Bidrag för LSS-utjämning	-21,5	-27,0	-21,5	-27,0
Övriga bidrag	5,7	2,7	5,7	2,7
Summa	209,7	185,5	209,7	185,5

Not 8

Finansiella intäkter, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Utdelningar från koncernbolag	0,0	0,0	0,0	0,0
Utdelning aktier och andelar	1,2	0,3	1,2	0,3
Realiserad vinst på försäljning av finansiella instrument	0,1	0,0	0,1	0,0

Finansiella intäkter, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	0,0	0,0	0,0	0,0
Ränteintäkter	5,5	1,8	3,3	0,8
Borgensavgifter	0,0	0,0	3,0	2,8
Övriga finansiella intäkter	0,2	0,1	0,2	0,1
Summa	6,9	2,2	7,8	4,0

Not 9

Finansiella kostnader, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Räntekostnader på lån	-72,4	-50,0	-51,9	-32,8
Avgår räntekostnad exploateringsinvesteringar	3,6	2,3	3,6	2,3
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar	-19,5	-18,4	-18,5	-17,3
Förlust vid försäljning av finansiella instrument	0,0	0,0	0,0	0,0
Orealiserad värdeminskning på finansiella instrument	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella kostnader	-1,1	-1,0	-16,1	-11,0
Summa	-89,4	-67,1	-82,9	-58,8

Not 10

Förändring av eget kapital, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Håbo kommun	-42,7	-38,4	-41,1	-38,4
Håbohus AB	29,6	23,7		
Håbo Marknads AB	0,0	0,0		
Kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo	-2,4	-1,9		
Summa	-15,6	-16,6	-41,1	-38,4

Not 11

Mark, byggnader och tekniska anläggningar, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Ackumulerat anskaffningsvärde			4 536,4	3 950,9
Ackumulerade avskrivningar			-1 244,0	-1 131,0
Bokfört värde 1/1	4 078,0	3 748,0	3 292,4	2 820
Årets anskaffning	251,4	479,6	225,1	455,0
Årets avskrivning	-140,6	-126,4	-117,3	-98,6
Omklassificering	0,0	-13,6	0,0	-13,6
Nedskrivning/utrangering	0,0	-9,6	0,0	-9,6
Investeringsbidrag	-0,4	-0,1	0,0	-0,1

Mark, byggnader och tekniska anläggningar, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Försäljning	0,0	0,0	0,0	0,0
*Rättelse av fel, finansiell leasing **	0,0	0,0	0,0	139,3
Bokfört värde 31/12	**4 188,4**	**4 078,0**	**3 400,1**	**3 292,4**
Varav	0,0	0,0	0,0	0,0
Markreserv och exploateringsfastigheter	121,6	121,6	124,1	124,1
Versamhetsfastigheter	2 392,0	2 135,3	1 222,7	929,4
Fastigheter för affärsverksamhet	848,5	767,9	848,5	767,9
Publika fastigheter	566,3	508,4	566,3	508,4
Fastigheter för övrig verksamhet	36,4	40,2	36,4	40,2
Finansiell leasing fast egendom	46,6	48,5	448,7	467,3
Pågående projekt	177,1	456,1	153,5	455,1
Summa	4 188,4	4 078,0	3 400,1	3 292,4

Skillnaden mellan ingående balans 2024 och utgående balans 2023 beror på Håbo kommuns ändrade ägarandel av Räddningstjänsten Enköping-Håbo.

Rättelse av tidigare fel avseende finansiella leasingavtal. Jämförelsetalen för år 2023 har räknats om enligt RKR R12.

Linjär avskrivning tillämpas för samtliga materiella tillgångar.

Not 12

Maskiner och inventarier, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Ackumulerat anskaffningsvärde			188,9	181,4
Ackumulerade avskrivningar			-153,8	-143,4
Bokfört värde 1/1	51,6	57,5	35,1	38,0
Årets anskaffning	10,6	7,6	9,7	7,6
Årets avskrivning	-11,8	-12,6	-9,7	-10,4
Utrangering	-0,6	0,0	-0,6	0,0
Försäljning	0,0	0,0	0,0	0,0
Bokfört värde 31/12	**49,8**	**52,5**	**34,5**	**35,1**
Varav				
Maskiner	0,0	0,0	0,0	0,0
Inventarier	31,2	31,9	27,8	27,7
Bilar och andra transportmedel	12,4	13,7	0,5	0,5
Konstverk, samlingar	1,9	1,9	1,9	1,9
Övriga maskiner och inventarier	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiell leasing, lös egendom	4,4	5,0	4,4	5,0
Summa	49,8	52,5	34,5	35,1

Skillnaden mellan ingående balans 2024 och utgående balans 2023 beror på Håbo kommuns ändrade ägarandel av Räddningstjänsten Enköping-Håbo.

För anskaffning av inventarier är beloppsgränsen för år 2024 28 650 kr. Linjär avskrivning tillämpas för samtliga materiella tillgångar.

Not 13

Finansiella anläggningstillgångar, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Aktier				
Kommunaktiebolaget 6 stycken	0,001	0,001	0,001	0,001
Håbo Hus AB 1 789 stycken	0,0	0,0	1,8	1,8
Mälarbanan 90 stycken	0,1	0,1	0,1	0,1
Andelar				
Bålstavägen	0,01	0,01	0,01	0,01
Kommuninvest	20,0	18,0	14,0	12,0
Husbyggnadsvaror HBV förening UPA	0,04	0,04		
Inera	0,04	0,04	0,04	0,04
Summa	20,2	18,2	16,0	14,0

Not 14

Bidrag till statlig infrastruktur, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Medfinansiering citybanan, kapitalbelopp	38,0	38,0	38,0	38,0
Ackumulerad upplösning	-18,2	-16,7	-18,2	-16,7
varav årets upplösning	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Summa	19,8	21,3	19,8	21,3

Not 15

Förråd, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
10 -årssmycke	0,03	0,03	0,03	0,03
Beredskapslager	0,4	2,2	0,4	2,2
Summa	0,5	2,2	0,5	2,2

Not 16

Exploateringsfastigheter, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Bokfört värde 1/1	-0,3	-0,3	5,9	5,9
Årets anskaffningar	0,2	0,2	0,2	0,2
Justering/försäljning av exploateringsfastigheter	0,0	-0,2	0,0	-0,2
Summa	-0,1	-0,3	6,1	5,9

Not 17

Fordringar, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Eget Kapital, VA	11,3	20,4	11,3	20,4
Kundfordringar	29,0	47,5	28,1	46,2
Upplupna skatteintäkter och avgifter	63,4	92,4	63,4	92,4
Avräkning skattekonto	15,9	12,2	9,9	11,9
Övriga kortfristiga fordringar	36,0	21,8	34,7	20,7
Upplupna generella statsbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	27,4	43,4	24,7	42,0
Summa	183,0	237,8	172,1	233,7

Not 18

Kassa och bank, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Kassa	0,02	0,02	0,02	0,02
Plusgiro	199,1	90,4	122,2	29,1
Bank	0,5	0,0	0,5	0,0
Summa	199,5	90,4	122,7	29,1

Not 19

Eget kapital, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Ingående eget kapital	1 154,4	1 170,9	902,2	942,2
Förändring eget kapital obeskattad reserv				
Årets resultat	-15,6	-16,6	-41,1	-38,4
Rättelse av fel, finansiell leasing *				-1,6
Summa eget kapital Håbo kommun	**1 138,8**	**1 154,3**	**861,1**	**902,2**
Håbo kommun	852,4	895,1	861,1	903,9
Rättelse av fel, finansiell leasing *				-1,6
Håbohus AB	289,5	260,0		
Rättelse av fel, finansiell leasing *				
Räddningstjänsten Enköping-Håbo	-3,1	-0,8		
Summa eget kapital koncern	**1 138,8**	**1 154,3**	**861,1**	**902,2**
Specifikation av egna kapitalet				
Årets resultat	-15,6	-16,6	-41,1	-38,4
Resultatutjämningsreserv	0,0	14,7	0,0	14,7
Övrigt eget kapital	1 154,4	1 156,2	902,2	927,5
Rättelse av fel, finansiell leasing *				-1,6
Varav särredovisning Avfallsverket	3,4	2,2	3,4	2,2
Summa	1 138,8	1 154,3	861,1	902,2

Eget kapital, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Avfallsverksamhetspec. eget kapital	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Ingående balans	2,2	0,2	2,2	0,2
Årets resultat	1,1	2,0	1,1	2,0
Summa	3,4	2,2	3,4	2,2

Skillnaden mellan ingående balans 2024 och utgående balans 2023 beror på Håbo kommuns ändrade ägarandel av Räddningstjänsten Enköping-Håbo.

Rättelse av tidigare fel avseende finansiella leasingavtal. Jämförelsetalen för år 2023 har räknats om enligt RKR R12.

Not 20

Avsättningar pensioner, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Ingående avsättningar till pensioner inkl. löneskatt	209,4	170,0	198,1	159,4
Nyintjänad pension, varav				
Förmånsbestämt ålderspension	35,4	21,9	35,4	21,9
Årets utbetalningar	-5,0	-4,1	-5,0	-4,1
Ränte- och basbeloppsuppräkning	16,0	11,9	16,0	11,9
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrig post	3,9	2,8	1,8	1,4
Byte av tryggande	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av löneskatt	11,7	7,5	11,7	7,5
Summa	271,4	210,0	258,0	198,1
Utredningsgrad				
Totalt antal personer			10 687	10 083
Antal utredda personer			10 476	9 858
Utredda i %			98	98
Antal outredda personer med alternativ pensionslösning			0	0

Skillnaden mellan ingående balans 2024 och utgående balans 2023 beror på Håbo kommuns ändrade ägarandel av Räddningstjänsten Enköping-Håbo.

Not 21

Övriga avsättningar, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Avsättning skatter Håbohus AB	12,7	11,1		
Uppskjuten skatt Håbohus AB	7,8	6,9		
Summa	20,5	18,0		

Not 22

Långfristiga skulder, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Långfristiga låneskulder 1/1	2 491,3	2 142,7	1 556,7	1 206,7
Nya upptagna lån under året	150,0	350,0	150,0	350,0
Amorteringar under året	-21,0	-1,1	0,0	0,0
Utgående långfristig låneskuld	**2 620,3**	**2 491,6**	**1 706,7**	**1 556,7**
Förutbetalda intäkter anslutnings- och anläggningsavgifter 1/1	175,0	155,2	175,0	155,2
Årets anslutningsavgifter VA investeringar	0,8	4,0	0,8	4,0
Årets anslutningsavgifter VA exploateringar	0,0	18,0	0,0	18,0
Omklassificering anslutningsavgift VA exploatering	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets upplösning av VA anslutningsavgifter	-2,8	-2,2	-2,8	-2,2
Utgående förutbetalda anslutnings- och anläggningsavgifter	**172,9**	**175,0**	**172,9**	**175,0**
Långfristig leasingskuld 1/1	54,9	69,3	483,1	363,5
Årets nya finansiella leasingavtal	0,7	1,7	0,7	1,7
Omklassificering	0,0	-13,5	0,0	-13,5
Årets amortering finansiella leasingavtal	-3,3	-2,6	-14,6	-9,6
*Rättelse av fel, finansiell leasing **		0,0		140,9
Utgående långfristig leasingskuld	**52,4**	**54,9**	**469,3**	**483,1**
Statliga investeringsbidrag 1/1	26,9	16,9	15,3	16,9
Årets inkomna investeringsbidrag	4,0	13,0	4,4	1,4
Omklassificering anslutningsavgift	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets upplösning statliga investeringsbidrag	-1,5	-3,0	-1,5	-3,0
Utgående statliga investeringsbidrag	**29,3**	**26,9**	**18,1**	**15,3**
Övriga lån	32,0	32,0		
Summa	2 906,9	2 780,4	2 367	2 230,0

Långfristiga skulder, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Uppgifter om lång- och kortsiktig upplåning	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Genomsnittlig ränta %	2,72	2,13	3,02	2,33
Genomsnittlig räntebindningstid, år	3,28	2,60	3,56	2,53
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	2,39	2,29	2,48	2,53

Skillnaden mellan ingående balans 2024 och utgående balans 2023 beror på Håbo kommuns ändrade ägarandel av Räddningstjänsten Enköping-Håbo.

Rättelse av tidigare fel avseende finansiella leasingavtal. Jämförelsetalen för år 2023 har räknats om enligt RKR R12.

Not 23

Kortfristiga skulder, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Eget kapital, VA	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut	4,6	4,2	4,6	4,2
Leverantörsskulder	99,6	113,4	85,3	106,4
Personalens skatter och avgifter	18,4	18,9	16,4	17,3
Övriga kortfristiga skulder	30,5	27,9	26,4	24,3
Semester och övertidsskuld	58,1	57,8	57,2	56,6
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	112,3	115,1	95,8	94,5
Summa	323,5	337,4	285,6	303,4

Not 24

Borgen och ansvarsförbindelser, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Borgensåtaganden				
Håbohus AB	0,0	0,0	909,0	929,0
Föreningar	5,6	6,2	5,6	6,2
Räddningstjänsten Enköping-Håbo	0,0	0,0	4,9	6,0
Delsumma	**5,6**	**6,2**	**919,5**	**941,2**
Ansvarsförbindelser				
Egnahem kommunal kreditgaranti	0	0	0	0
Delsumma	**0**	**0**	**0**	**0**
Summa	5,6	6,2	919,5	941,2

Not 25

Pensionsförpliktelser som inte finns med bland skulderna och avsättningarna, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Ingående ansvarsförbindelse inkl. löneskatt	283,4	281,2	283,4	281,2
Ränte- och basbeloppsuppräkning	19,7	19,2	19,7	19,2
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Nyintjänad pension	0,0	0,2	0,0	0,2
Årets utbetalningar	-17,9	-16,5	-17,9	-16,5
Övrigt	-0,5	-1,1	-0,5	-1,1
Byte av tryggande	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring löneskatt	0,3	0,4	0,3	0,4
Summa	285,1	283,4	284,9	283,4

Från och med 1998 redovisar kommunen sina pensionsåtaganden enligt blandmodellen. Den innebär att pensionsförmåner som tjänats in före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse och att pensionsförmåner som tjänats in från och med 1998 ingår i verksamhetens kostnader och redovisas som skuld. Ränta på pensionslöften intjänande från och med 1998 redovisas i posten finansiell kostnad.

Den del av pensionskostnaden som hänförs till den avgiftsbestämda pensionen har särredovisats. I balansräkningen har belopp som hänförs till den avgiftsbestämda pensionen klassificerats som en upplupen kostnad (kortfristig skuld).

Not 26

Justering för övriga ej likvidpåverkande poster, mnkr	Koncern bokslut 2024	Koncern bokslut 2023	Kommun bokslut 2024	Kommun bokslut 2023
Avskrivning bidrag statlig infrastruktur	1,5	1,5	1,5	1,5
Förändring finansiell leasingskuld	-2,5	-14,4	-13,9	-21,3
Årets upplösning av investeringsbidrag	-1,5	-3,0	-1,5	-3,0
Omklassificering materiella anläggningstillgångar avseende finansiell leasing	0,0	13,6	0,0	13,6
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster, investeringsutgift	0,3	0,0	0,3	0,0
Summa	-2,2	-2,3	-13,6	-9,3

Not 27

Leasing lös egendom, mnkr	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Operationell leasing		
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:		
Inom 1 år	8,2	9,3
Senare än 1 år men inom 5 år	0,6	2,4
senare än 5 år	0,0	0,0
Summa	**8,8**	**11,7**

Finansiell leasing		
Totala minimileaseavgifter	4,7	5,7
Framtida finansiella kostnader	-0,2	-0,2
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	**4,5**	**5,5**
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:		
Inom 1 år	1,4	1,2
Senare än 1 år men inom 5 år	3,1	3,8
Senare än 5 år	0,0	0,0
Summa	**4,5**	**5,0**

Avgörande för om ett leasingavtal är ett finansiellt eller operationellt avtal är i vilken omfattning de ekonomiska riskerna och fördelarna med ägandet av det aktuella leasingobjektet finns hos leasegivaren eller leasetagaren. Ett leasingavtal klassificeras som finansiellt om ekonomiska fördelar och risker överförs från leasegivaren till leasetagaren.

Leasing fast egendom, mnkr	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Operationell leasing		
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:		
Inom 1 år	7,2	11,0
Senare än 1 år men inom 5 år	20,6	23,2
senare än 5 år	20,7	30,5
Summa	**48,5**	**64,7**
Finansiell leasing		
Totala minimileaseavgifter	693,9	518,3
Framtida finansiella kostnader	-229,1	-181,2
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	**464,8**	**337,1**
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:		
Inom 1 år	13,6	9,0
Senare än 1 år men inom 5 år	57,9	37,8
Senare än 5 år	393,3	290,4
Summa	464,8	337,2

Not 28 Upplysning om upprättade särredovisningar

Särredovisning har upprättats av VA-verksamheten enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Särredovisningen finns som bilaga till denna årsredovisning.

Avfallsverksamhetens överskott redovisats i bokslutet som en specifikation till det egna kapitalet.

VA verksamhetens eget kapital har klassificerats till kortfristig fordran/skuld. Avräkning mot VA-verksamhetens egna kapital sker i årsbokslutet.

Not 29 Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision

Kostnaderna för räkenskapsrevision avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning för räkenskapsår 2024.

Revisionens totala kostnad för 2024 är 1,4 (1,4) miljoner kr.

Räkenskapsrevision, tkr	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Förtroendevalda revisorers kostnad för räkenskapsrevision	10	10
Sakkunnigas kostnad för räkenskapsrevision	210	210
Summa	220	220

7 Driftredovisning

mnkr	2024					2023		
	Budget	Bokslut			Avvikelse	Bokslut		
	Netto	Intäkt	Kost-nad	Netto	Netto	Intäkt	Kost-nad	Netto
Kommunfullmäktige inkl valnämnd	-5,0	0	-4,6	-4,6	0,4		-3,9	-3,9
Revision	-1,5	0	-1,4	-1,4	0,1		-1,4	-1,4
Överförmyndarnämnd	-2,3	0	-2,2	-2,2	0,1		-2,2	-2,2
Driftbidrag Räddningstjänsten Enköping-Håbo	-24,2	0	-24,2	-24,2	0,0		-23,1	-23,1
Kommunstyrelsen	-95,0	13,3	-102,7	-89,4	5,6	12,6	-95,2	-82,7
Kommunstyrelsen, teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen	-136,5	219,6	-367,6	-148,0	-11,5	205,8	-333,2	-127,4
Kultur- och fritidsnämnd				0,0	0,0	0,0	-3,0	-3,0
Socialnämnd	-237,3	69,8	-323,3	-253,5	-16,2	65,4	-302,7	-237,3
Bygg- och miljönämnd	-11,0	6,9	-17,4	-10,5	0,5	6,9	-17,2	-10,3
Barn- och utbildningsnämnd	-732,6	132,6	-862,4	-729,8	2,7	537,0	-1 257,9	-720,9
Vård- och omsorgsnämnd	-271,4	109,6	-408,9	-299,3	-28,0	97,6	-400,6	-303,0
Summa skattefinansierad verksamhet	**-1 516,8**	**551,8**	**-2 114,7**	**-1 562,9**	**-46,3**	**925,3**	**-2 440,3**	**-1 515,0**
Avfallsverksamhet		43,1	-42,0	1,1	1,1	36,1	-34,1	2,0
VA-verksamhet		94,0	-94,0	0,0	0,0	86,1	-86,1	0,0
Summa taxefinansierad verksamhet		**137,1**	**-136,0**	**1,1**	**1,1**	**122,2**	**-120,2**	**2,0**
Pensions- och upplupna lönekostnader	-58,5	1,2	-61,4	-60,3	-1,8	0,0	-38,2	-38,2
Gemensamt, avskrivningar, befarande kundförluster, fastighetsskatt	4,4	0,2	6,9	7,1	2,7	0,2	4,4	4,6
Internränta	61,0	68,8	-5,3	63,5	2,5	34,0	-1,8	32,2
Reavinster och exploatering	0,0	2,2	-2,7	-0,5	-0,5	46,4	-3,2	43,3
Verksamhetens nettokostnader	**-1 509,9**	**761,1**	**-2 313,3**	**-1 552,2**	**-42,3**	**1 128,1**	**-2 599,2**	**-1 471,2**
Justeras; Interna intäkter och kostnader samt poster som ej är hänförbara till Verksamhetens intäkter och Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen		-360,6	360,7			-676,9	677,0	0,1
Verksamhetens kostnader och Verksamhetens intäkter enligt resultaträkningen	-1 509,9	400,5	-1 952,6	-1 552,2	-42,3	451,2	-1 922,2	-1 471,1

Kommunstyrelsen inklusive samhällsbyggnadsförvaltningen och övergripande verksamheter

Kommunstyrelsens totala skattefinansierade verksamhet redovisar underskott med 5,1 miljoner kr. Utfallet är 269,9 miljoner kr jämfört med 264,5 miljoner i budget. Det är en förbättring jämfört med årsprognosen från delårsbokslutet som var -11,1 miljoner kr.

mnkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Bokslut 2024	Avvikelse budget/ bokslut
Övergripande och kommunledningsförvaltning	-113,2	-128,0	-121,9	6,1
Teknik- och samhällsbyggnad (skattefinansierat)	-127,4	-136,5	-148,0	-11,5
SUMMA SKATTEFINANSIERAD VERKSAMHET	-240,6	-264,5	-269,9	-5,4

För kommunstyrelsen och övergripande verksamheter redovisas överskott med 6,1 miljoner kr jämfört med budgeterade 128,0 miljoner kr. Det är en förbättring jämfört med prognosen om 2,5 miljoner kr i överskott vid delårsrapport augusti. Jämfört med föregående år är nettokostnadsökningen 8 procent.

Förbättring har skett i de flesta verksamheter, restriktionerna har gett effekt men det har också funnits en försiktighet i att lämna en alltför positiv prognos. Utöver det har IT-avdelningens leverantörer haft leveransproblem vilket gör att kostnader uppstår år 2025 och tillgänglig tid inte utnyttjats fullt ut av fackliga företrädare vilket inte kunnat förutses. Upphandlingsavdelningen har haft mindre behov än beräknat av konsulter under senhösten till följd av senarelagda behov i verksamheterna.

Överskottet för året beror främst på att de administrativa enheterna har haft olika personalvakanser under året och att tillgänglig tid inte utnyttjats fullt ut av fackliga företrädare.

Kommunstyrelsen beslutade restriktioner har medfört att kostnaderna hålls nere i all verksamhet.

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningens skattefinansierade verksamheter redovisar ett underskott om 11,5 miljoner kr jämfört med budgeterade 136,5 miljoner kr. Det är en förbättring jämfört med årsprognosen om -13,5 miljoner kr som lämnades i delårsrapporten.

Underskottet återfinns främst hos fastighetsenheten om -14,7 miljoner kr. Enheten hade ett krav på effektivisering om 7,2 miljoner kr vid ingången av året gällande kostnader för skötsel och underhåll, media samt ökade hyreskostnader för inhyrda lokaler. Högre kostnader har uppstått under året för felanmälan, serviceavtal, underhållsplaner, miljöavgifter, nytt larm- och bevakningsavtal om 4,1 miljoner kr.

Redovisade åtgärder

Kommunstyrelsen beslutade 2023-09-22 § 271 (2023/01136) om restriktioner kring anställningar och inköp av varor och tjänster avseende hela kommunens organisation. Anställningsstopp infördes med undantag för tjänster som är avgörande för att kommunen ska klara av lagstadgade uppdrag alternativt som är nödvändiga för organisationens utveckling.

Kommunstyrelsen har återkommande uppdragit till förvaltningarna att vidta åtgärder för att nå en budget i balans och handlingsplaner har redovisats.

Under året har teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen genomfört effektiviseringar i drift, personal och energioptimering för att nå en budget i balans. Ett större arbete har påbörjats för att säkerställa en budgetstruktur för fastighetsenheten som syftar till att säkerställa kostnadstäckning för ökade media och försäkringskostnader. Kommunstyrelsen har under året

beslutat om åtgärder som har genomförts. Utfall av dessa åtgärder förväntas få effekt främst 2025-2026.

Socialnämnden

Socialnämnden redovisar underskott med -16,2 miljoner kr jämfört med 237,3 miljoner kr i budget. I delårsrapporten prognostiserades ett större underskott om -21,9 miljoner kr. Jämfört med föregående år är nettokostnadsökningen 7 procent.

För barn och unga redovisas underskott med 16,7 miljoner kr vilket beror främst på fler placeringar än budgeterat och inhyrd personal för myndighetshandläggare som gått tillsammans med rekryterad personal en rättssäker handläggning och en god arbetsmiljö. Erfarna socialsekreterare har rekryterats för att ersätta dyrare konsulter, vilket förväntas ge effekt senare under 2025.

Redovisade åtgärder

Beslutad åtgärdsplan har arbetats med under året. Viss effekt har kommit under året, men merparten kommer att märkas de kommande åren. Placeringarna kommer fortsatt ligga stabilt högt, vilket har föranlett att socialnämnden fått en utökad budgetram för att kompensera för detta. Nämnden kommer fortsätta arbeta med åtgärder och bygga upp vård på hemmaplan för att minska ytterligare ökning och kostnader.

Bygg- och miljönämnden

Bygg- och miljönämnden redovisar överskott med 0,5 miljoner kr jämfört med 11,0 miljoner kr i budget. I delårsrapporten prognostiserades ett mindre underskott om -0,1 miljoner kr. Jämfört med föregående år är nettokostnadsökningen 2 procent.

Ansökningar om bostadsanpassningsbidrag ökar med anledning av åldrande befolkning och underskottet är 1,1 miljoner kr. Bygglovsintäkterna är fortsatt vikande med anledning av minskad byggtakt. Det totala överskottet beror på minskade personalkostnader inom nämndens samtliga verksamheter.

Redovisade åtgärder

Åtgärder vidtagits i form av minskad personalstyrka inom bygglov, vakanshållning av tjänster, och intern utlåning av personal. Vid samtliga rapporteringar har bygg- och miljönämnden redovisat handlingsplan med åtgärder för budget i balans.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden redovisar överskott med 2,7 miljoner kr jämfört med budgeterade 732,6 miljoner kr. Det är en förbättring jämfört med prognosen om -0,8 miljoner kr i överskott vid delårsrapport augusti. Jämfört med föregående år är nettokostnadsökningen 1 procent.

Under 2023 påbörjades ett effektiviseringsarbete. 2024 tillfördes barn- och utbildningsnämnden en tillfällig buffert på 30 miljoner kr under tiden förvaltningen genomförde planerade effektiviseringsåtgärder. Vidare har nämnden för 2024 tillförts 1,3 miljoner kr genom ett statsbidrag som, enligt beslut från kommunfullmäktige (KF§97), ska vara resultatförbättrande. Dessa två åtgärder har tillsammans med nämndens eget effektiviseringsarbete bidragit till nämndens resultat 2024.

Bufferten om 30 miljoner kr redovisas som överskott för nämnden. Underskott redovisas främst inom grundskola med fritidshem och förskoleklass om -11,2 miljoner kr. Även för gymnasieverksamheterna redovisas underskott med -11,1 miljoner kr. Effektiviseringsarbete som har genomförts under 2024 förväntas dock att ge effekt under 2025.

Redovisade åtgärder

Nämnden har löpande behandlat ekonomiska frågor vid olika seminarier och workshops och fattat beslut om åtgärder i enlighet med fastställda handlingsplaner.

Barn och utbildningsnämndens fortsätter att vidta effektiviseringsåtgärder inom alla verksamheter. Fokus ligger på administrativ effektivisering genom organisationsförändringar och digitalisering, lokaleffektivisering genom strukturförändringar, balansering av elevplaceringar för att nå effektivare elevtal på enheter, minska långtidssjukfrånvaro genom aktivare rehabiliteringsinsatser och digitala tjänster för medborgare.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden redovisar underskott med 28,0 miljoner kr jämfört med budgeterade 271,3 miljoner kr. Det är en försämring jämfört med prognosen om -26,2 miljoner kr i underskott vid delårsrapport augusti. Nämndens budget ökades efter delårsrapporten med 3,8 miljoner kr för 2025 med anledning av ökat bidrag från staten.

Jämfört med föregående år är det en nettokostnadsminskning om 1 procent. Föregående år överskreds budgeten med 47,2 miljoner kr.

Underskott redovisas främst för hemtjänst med 23,0 miljoner kr, 9,6 miljoner kr beror på fler beviljade hemtjänsttimmar. 13,3 miljoner kr beror på att kostnaden för att utföra hemtjänsttimmarna är högre.

Särskilt boende redovisar underskott med 6,7 miljoner kr med anledning av start av ny avdelning med sju platser i särskilt boende på Pomona under hösten, 2 miljoner kr, samt behov av köpta platser cirka 5,7 miljoner kr.

Färdtjänsten överskrider budget med 2,0 miljoner kr främst beroende på försenad effekt av ändrat arbetssätt.

Redovisade åtgärder

Fokus för nämnden har under 2024 varit en ekonomi i balans och en rad beslut har tagits under 2024 med direkt bäring på ekonomin, till exempel ny avgiftstaxa/riktlinjer för hemtjänsten. Den förändrade hemtjänsttaxan som beslutades under första kvartalet 2024 har fått avsedd effekt avseende intäktsökningar. Effekterna av de ökade avgiftsintäkterna, ändrade arbetssätt och nya riktlinjer bidrar till lägre nettokostnader. Helårseffekter av förändringar utifrån nämndbeslut kommer att synas först i 2025.

Personalplaneringen med hållbara scheman, grundbemanning, olika produktivitetsmått har utgjort några av de viktigaste åtgärdspunkterna under 2024. Under kvartal 2 ökades takten med arbete med insatsplanering för höjd effektivitet, kortare vikariepass, lägre helgbemanning och samplanering. Genomlysningen av verksamheternas bemanningsplanering startade under fjärde kvartalet 2024.

Några av de tilltänkta intäktsökningarna och åtgärder budget i balans har inte genomförts enligt planeringen vilket kommer att få effekter på ekonomin sammantaget framledes för vård- och omsorgsnämnden. Av åtgärdsplanen framgår att ekonomisk effekt uppnåtts under året med 11,6 miljoner kr, varav 10,6 miljoner kr består av ej budgeterad extern finansiering, men att 17,5 miljoner i ekonomisk effekt beräknas ske år 2025. Ekonomi kommer att vara i fokus även under kommande år.

Det beräknades att flertalet boende utanför kommunen skulle vilja flytta hem till den nyöppnade avdelningen Pomona men samtliga tackade nej till förfrågan. Nämnden uttryckte viljan att inte tvinga någon att flytta tillbaka till kommunen vilket påverkar kostnaden.

Taxefinansierad verksamhet VA

VA-verksamheten redovisar överskott om 9,0 miljoner kr, föregående år redovisades underskott med 6,5 miljoner kr. Överskottet beror främst på lägre kapitalkostnader.

Verksamheten har även lägre personalkostnader på grund av avslutade tjänster och tjänstledighet som inte ersatts. Även ökad förbrukning och nyanslutningar har lett till ökade intäkter. Upparbetade kostnader i investeringsprojekt 1279 överföringsledning har avslutats utan genomförande och kostnaden bokförts i driften.

Det tidigare samlade underskottet i VA-fonden på 20,4 miljoner kr minskar efter årets resultat till ett samlat underskott på 11,3 miljoner kr. Det ligger i linje med återbetalning av skuld enligt VA-lagkrav, till och med 2026.

Taxefinansierad verksamhet avfall

Avfallsverksamheten redovisar ett överskott om 1,1 miljoner kr, föregående år var överskottet 2,0 miljoner kr.

Överskottet beror på ökad försäljning av material, ökad ersättning från Naturvårdsverket, lägre kostnader för tömning och skötsel av återvinningsstationerna. Avfallsfonden ökar från 2,2 miljoner kr till 3,35 miljoner kr.

En översyn av intäkter och kostnader pågår men då avfallsverksamheten har flera nya uppdrag och nya entreprenader är det svårt att veta vilka kostnader som kan uppstå innan verksamheten har haft de nya uppdragen i minst ett år. Även nya avtal på befintliga uppdrag har tecknats vilket har medfört ökade kostnader. En återbetalning till villa- och fritidshushåll planeras och resterande överskott föreslås fonderas.

8 Investeringsredovisning

	Total fleråriga projekt beslutade av KF				Årets investeringar		
Mnkr	Total-budget	Ack utfall 2024	Total prognos	Avvikelse budget/ prognos	Budget	Utfall	Avvikelse budget / bokslut
Kommunstyrelsen							
Fleråriga projekt minst 5 mnkr							
1630 Omdaning kommunhus exkl inventarier		-0,9					
Summa övriga investeringar					**-3,7**	**-2,5**	**1,3**
Summa kommunstyrelsen		**-0,9**			**-3,7**	**-2,5**	**1,3**
KS Teknik- och samhällsbyggnad							
Fleråriga projekt minst 5 mnkr							
1332 Cirkulationsplats Gransäter, Kraftleden	-50,0	-1,0	-50,0		-1,2	0,0	1,2
1340 Kraftleden trafiksäkerhet etapp 3, 4	-19,0		-19,0				
1346 Åtgärder kollektivtrafik/Bättre buss i Bålsta	-62,5	-18,9	-62,5		-14,4	-18,1	-3,7
1346 Åtgärder kollektivtrafik/Bättre buss i Bålsta statsbidrag	27,0	4,4	27,0		6,8	4,4	-2,4
1641 Stationsstråket (avslutas)	-12,5	-7,0	-7,0	5,5	-8,2	-2,7	5,5
1102 LSS boende Dalvägen	-20,3	-27,1	-27,1	-6,8		-0,7	-0,7
1103 LSS boende Viby	-19,8	-21,5	-21,5	-1,7		-0,5	-0,5
1104 Ny simhall (avslutas)	-243,6	-240,7	-240,7	2,9	-37,3	-34,4	2,9
1117 Nya driftlokaler	-20,0		-20,0				
1174 Västerängsskolan kök		-5,4					
1184 Futurum om- och tillbyggn (avslutas)	-195,0	-217,5	-217,5	-22,5		-16,6	-16,6
1188 Ängsbacken förskola (avslutas)	-48,0	-53,4	-53,4	-5,4		-0,4	-0,4
1640 Resecentrum (avslutas)	-84,4	-100,8	-100,8	-16,4		-0,2	-0,2
1683 Bibliotek	-20,0	-1,3	-20,0		-0,5	-0,3	0,2
Fastighet, övriga investeringar					-44,7	-43,2	1,5
Fritidsverksamhet, övriga investeringar					-3,0	-1,6	1,4
Gata park, övriga investeringar,					-9,3	-9,5	-0,3
Lokalvård, övriga investeringar					-0,8	-0,9	-0,1
Teknik- och samhällsbyggn, summa	**-768,2**	**-690,3**	**-812,5**	**-44,3**	**-112,6**	**-124,7**	**-12,1**
Socialnämnden					**-0,4**	**-0,1**	**0,3**
Barn- och utbildningsnämnden					**-7,7**	**-2,5**	**5,2**
Vård- och omsorgsnämnden					**-1,2**	**-0,7**	**0,5**
Summa skattefinansierad verksamhet	**-768,2**	**-691,2**	**-812,5**	**-44,3**	**-125,6**	**-130,5**	**-4,9**

	Total fleråriga projekt beslutade av KF				Årets investeringar		
Mnkr	Total-budget	Ack utfall 2024	Total prognos	Avvikelse budget/ prognos	Budget	Utfall	Avvikelse budget / bokslut
Taxefinansierat, VA							
Fleråriga projekt minst 5 mnkr							
1270 Ledning med stickspår Logistik Bålsta (avslutas)	-17,0	-7,4	-7,4	9,6	-9,8	-0,2	9,6
1271 Bålsta Redundans (avslutas)	-79,0	-72,1	-72,1	6,9	-30,7	-23,8	6,9
1279 Överföringsledning Skokloster-Bålsta (avslutas)	-120,0	0,0		120,0	-69,4	0,6	70,0
1281 Uppgradera RV Bålsta 2070 (avslutas)	-280,0	-5,6	-5,6	274,4	-67,4	-4,0	63,4
Övriga investeringar, VA					-19,0	-15,5	3,5
Summa VA	**-496,0**	**-85,0**	**-85,0**	**411,0**	**-196,3**	**-42,9**	**153,4**
Taxefinansierat, avfall							
Fleråriga projekt minst 5 mnkr							
1405 Projekt och utbyggnad ÅVC	-19,7	-0,1	-19,7		-0,5		0,5
Övriga investeringar, Avfall					**-2,0**	**-1,4**	**0,5**
Summa Avfall	**-19,7**	**-0,1**	**-19,7**		**-2,4**	**-1,4**	**1,0**
Summa taxefinansierad verksamhet	**-515,7**	**-85,1**	**-104,7**	**411,0**	**-198,7**	**-44,3**	**154,4**
TOTAL exkl exploateringsinvesteringar	**-1 283,9**	**-776,3**	**-917,3**	**366,6**	**-324,3**	**-174,8**	**149,5**
Exploateringsinvesteringar							
Skattefinansierat	-237,8	-145,3	-192,6	45,2	-55,2	-9,4	45,8
Taxefinansierat	-180,9	-171,4	-250,9	-70,0	24,5	-45,5	-70,0
Ökning omsättningstillgångar	-84,6	-68,3	-87,9	-3,3	3,1	-0,2	-3,3
Summa exploateringsinvesteringar	**-503,3**	**-385,0**	**-531,4**	**-28,1**	**-27,6**	**-55,1**	**-27,5**
Finansiell leasing						**-0,7**	**-0,7**
TOTALA INVESTERINGAR	**-1 787,1**	**-1 161,3**	**-1 448,6**	**338,5**	**-351,9**	**-230,6**	**121,3**
varav gåva			-3,1				
Justeras: Poster som ej är hänförbara till kassaflödesanalysens investeringar i anläggningstillgångar, som investeringsbidrag, ökning omsättningstillgång, finansiell leasing samt köp av finansiella anläggningstillgångar						-6,2	
Investeringar i anläggningstillgångar enligt kassaflödesanalysen						-236,8	

Årets totala investeringsutgifter exklusive exploateringsinvesteringar uppgår till 174,8 miljoner kr och ett överskott om 149,5 miljoner kr lämnas jämfört med budget för året.

20 större projekt med totalbudget är pågående i olika stadier under året och nio av dessa avslutas per 2024. För större investeringsprojekt lämnas slutrapporter när projekten avslutas.

Avvikelser i skattefinansierade projekt med totalbudget som avslutas

1641 Stationsstråket avslutas med nedlagda utgifter om 7,0 miljoner kr vilket är 5,5 miljoner kr lägre än budget. Projektet har omfattat området framför och bakom Resecentrum.

1104 Simhall avslutas med nedlagda utgifter om 240,7 miljoner kr, vilket är 2,9 miljoner kronor lägre än budget. Totalbudgeten har utökats sedan det ursprungliga budgetbeslutet.

1184 Futurums om- och tillbyggnad avslutas med nedlagda utgifter om totalt 217,5 miljoner kr, vilket överskrider budget med 22,5 miljoner, 12 procent. Fördyringen avser högre utgifter för att kommunen har avslutat två entreprenörer under pågående entreprenad och högre utgifter för färdigställande. En detaljerad avvikelserapportering gjordes i ärende KS 2023/01178 i oktober år 2023 om en avvikelse om 15,5 miljoner kr. En förlikning med entreprenören resulterade i en utgift om 8,4 miljoner kr för kommunen.

1188 Ängsbackens förskola avslutas med 53,4 miljoner kr i nedlagda utgifter, vilket överskrider budget med 5,4 miljoner kr, 10 procent. Den ökade utgiften beror bland annat på den tekniska installationen för att sammankoppla de båda byggnaderna.

1640 Resecentrum avslutas med 100,8 miljoner kr i nedlagda utgifter, vilket överskrider budget med 16,4 miljoner kr, 19 procent. Underskottet beror på tillkommande utgifter för skärmtak, försenad inkoppling av fjärrvärme, effekter av Corona med försenade leveranser, onormala prisökningar och materialbrist, ändrings- och tilläggsarbeten samt kraftig ökning av index 2018-2022.

Avvikelser i pågående skattefinansierade projekt med totalbudget

1332 Cirkulationsplats Gransäter lämnar överskott med 1,0 miljoner kr i år. Arbetet är inte påbörjat då förutsättningarna har förändrats genom att extern part ska finansiera projektet. Håbo kommun har ingått avtal med Trafikverket om ett genomförande och med Kilenkrysset om extern finansiering.

1346 Åtgärder kollektivtrafik/Bättre buss har underskott i år med totalt 6,1 miljoner kr. Utbetalningen av statsbidrag släpar efter samtidigt som projekteringen har kommit längre. Totalt sett förväntas projektet rymmas inom budget.

1102 LSS-boende Dalvägen prognostiseras med 27,1 miljoner kr i utgift vilket överskrider budget med 6,8 miljoner kr, 33 procent. Avvikelsen beror till största delen på markarbeten i form av pålning. Byggnaden är klar men en tvist pågår med entreprenören.

1103 LSS-boende Viby prognostiseras med 21,5 miljoner kr i utgift vilket överskrider budget med 1,7 miljoner kr, 9 procent. Avvikelsen består i högre utgifter för styr- och regler samt passagesystem. Byggnaden är klar men en tvist pågår med entreprenören.

Avvikelser övriga skattefinansierade investeringar

Övriga investeringar inom skattefinansierad verksamhet har genomförts under året för 60,9 miljoner kr, vilket är 9,8 miljoner lägre än budget. Främst är det barn- och utbildningsnämnden som inte förbrukat budgeten, med anledning av ekonomisk återhållsamhet.

Av denna ej förbrukade budget där investeringar inte har hunnit genomföras under året, föreslår kommunstyrelsen att 963 000 kr i budget överförs till år 2025 för pågående investering i ledningsplats i kommunhuset.

Taxefinansierade större investeringar

VA-verksamheten avslutar samtliga pågående större projekt.

1270 Ledning med stickspår avslutas med nedlagda utgifter om 7,4 miljoner kr vilket är 9,6 miljoner kr lägre än budget. Omprioriteringar av arbetsområdet har medfört att projektets

omfattning minskat.

1271 Bålsta redundans avslutas med nedlagda utgifter om 72,1 miljoner kr, vilket är 6,9 miljoner kr lägre än budget. Bland annat bättre markförhållanden än befarat har medfört överskott.

1279 Överföringsledning Bålsta Skokloster med investeringsbudget om 120,0 miljoner kr avslutas utan genomförande. De tidigare nedlagda utgifterna om 0,6 miljoner kr resultatförs. Beslut om framtida dricksvattenförsörjning inväntas för att kunna säkerställa att investeringen följer kommunens plan.

1281 Uppgradera RV Bålsta 2070 avslutas med nedlagda utgifter om 5,6 miljoner kr vilket är 274,4 miljoner kr lägre än budget. Mindre delar av det planerade arbetet för instrument och uppgradering av slamskrapor har utförts. Övriga åtgärder i projektet sträcker sig över en längre tidsperiod där vissa delar blivit inaktuella och projektet avslutas.

Exploateringsinvesteringar

Investeringar genomförs inom exploateringsprojekten och ska finansieras av exploatörer och/eller markförsäljning. Under året har kommunen investerat 55,1 miljoner kr i kommunala anläggningar där 45,5 miljoner kr avser VA och 9,4 miljoner kr avser gatu- och parkanläggningar. Totalt sett prognostiseras investeringarna att överskrida budget 28,1 miljoner, och investeringarna avser i betydligt högre grad VA i stället för gata.

Kommunkoncernens investeringar

Investeringsredovisningen ska även omfatta de kommunala koncernföretagens investeringar som fullmäktige tagit till ställning till. Fullmäktige har under året inte tagit ställning till några investeringar inom koncernen.

8.1 Noter/upplysningar - Drift- och investeringsredovisning

Upplysningar om drift- och investeringsredovisningens uppbyggnad

Allmänt

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att fullmäktige i budget anvisar resurser till kommunstyrelsen och nämnderna för verksamhet och investeringar. Fullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheten och investeringarna. Ekonomisk plan och budget beslutas av fullmäktige inför varje verksamhetsår. Nämnderna och kommunstyrelsen upprättar därefter specificerade internbudgetar för sina ansvarsområden innan årets början.

Närmare beskrivning av hur den ekonomiska styrningen sker finns i kommunens ekonomistyrprinciper vilka fastställs årligen i samband med budgetbeslutet. Nedan beskrivs det som i ekonomistyrprinciperna gäller driftbudget och investeringsbudget.

Driftbudget

En total budgetram beslutas per nämnd och år av fullmäktige. Nämnden fastställer en budget uppdelat per verksamhet utifrån de givna ekonomiska ramarna. Inom budgetramen kan nämnden fatta beslut om omfördelning så länge det är förenligt med mål och direktiv beslutade av kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Tilläggsbudget ska tillämpas med stor restriktivitet. Omständigheter som medför att det vid budgettillfället råder stor osäkerhet kan medföra att fullmäktige och/eller kommunstyrelsen innehåller budgetutrymme för att senare fördela via tilläggsbudget. Alternativt kan kommunen budgetera ett resultat inom vilket de svårprognostiserade kostnaderna ryms.

Investeringsbudget

Fullmäktige beslutar om totalbudget för investeringsprojekt som uppgår till minst 5 miljoner kr, oavsett tidsomfattning. Teknik- och samhällsbyggnad begär investeringsbudget från kommunfullmäktige för dessa projekt och fördelar över budget- och planåren. För projekt som planeras att starta senare än budgetåret ska beloppen ses som en plan. Positiva och negativa avvikelser i investeringsprojekt vars beslutade totalutgift är 5 miljoner kr eller mer, överförs till kommande års investeringsbudget, så länge projektet pågår.

Fullmäktige beslutar om årlig rambudget för nämndernas övriga investeringar, såsom mindre anläggnings- och fastighetsinvesteringar inklusive komponentbyten, verksamhetsanpassningar, inventarier och transportmedel. Nämnder beslutar om respektive investeringsprojekts budget per verksamhet. Dessa investeringar ska inrymmas inom den årliga ramen.

För de taxefinansierade verksamheterna VA och Avfall fastställs budget separerat från den skattefinansierade verksamheten.

Investeringsbudgeten får inte omvandlas till driftbudget eller tvärtom. Tilläggsbudget ska tillämpas med stor restriktivitet.

Exploateringsbudget

För varje nytt exploateringsprojekt ska budget fastställas av kommunfullmäktige senast i samband med antagande av detaljplan (vid extern exploatering) eller inför uppförande av anläggning (vid intern exploatering). Information om investeringsbehov som en följd av ett exploateringsprojekt ska ges sammanhållet med ärende om exploateringsbudget för projektet. Informationen om investeringsbehovet ska även omfatta kostnadsbedömningar.

Kostnader och intäkter som avser exploateringsprojekt i tidiga skeden, innan budget än

fastställd för projekten, får sammanlagt för dessa projekt uppgå till högst 5 miljoner kr årligen.

Exploateringsbudget redovisas per projekt samt sammanställt i kommunens budget.

Kostnader som avser exploateringen under projekttiden debiteras projektet, inklusive tid nedlagd av egen personal via tidsredovisning. Räntekostnad för bundet kapital under projekttiden debiteras tillgångarna i projektet, baserat på genomsnittlig ränta.

Upplysningar om tillämpade internredovisningsprinciper

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive nämnds och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna och verksamheterna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som endast innehåller kommunexterna poster, har driftredovisningen påförts även interna poster, såsom köp och försäljning mellan nämnder och verksamheter. Omvänt finns det poster i resultaträkningen som inte ingår i driftredovisningen eller som simuleras kalkylmässigt.

Poster som finns i resultaträkningen, men inte i driftredovisningen, är skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära poster. Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är:

• **Personalomkostnader**, i form av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt. Dessa kalkyleras schablonmässigt till 41,55 procent av lönekostnaden. PO-pålägget är 31,42 procent om det avser ersättningar som inte är pensionsgrundande.

• **Kapitalkostnader,** i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Kapitalkostnaderna beräknas enligt rak nominell metod, vilket innebär att kostnaden består av linjär avskrivning på anläggningstillgångarnas avskrivningsbara värde och ränta på tillgångarnas bokförda restvärde. För information om avskrivningstider se Redovisningsprinciper. Den internt beräknade räntan har satts till 2,75 procent. Taxefinansierad verksamhet, VA och avfall, debiteras genomsnittlig ränta för bundet kapital i pågående och genomförda investeringar.

Gemensamma kostnader som fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering är:

• **Hyreskostnader.** Internhyran sätts till fastighetsavdelningens självkostnad inom ramen för fastighetsavdelningens budgetram, där även kostnaden för outhyrda lokaler ingår. Självkostnaden belastar den verksamhet som använder lokalerna, även kostnader för tillfälliga externa lokaler när det behövs vid renovering av befintliga lokaler.

Kommungemensamma ledningskostnader, IT-relaterade kostnader, löne- och ekonomiadministration, upphandling, HR, kommunikation, kontaktcenter samt försäkring fördelas inte ut internt, med undantag för de taxefinansierade verksamheterna som belastas med sådana kommungemensamma kostnader enligt schablon.

Investeringsredovisningens utgifter består av kommunexterna utgifter och utgifter för egen personals timkostnader.

All kommunkoncernintern fakturering sker utan vinstpåslag. Undantaget utgörs av Håbohus ABs uthyrning av bostäder och lokaler som sker på affärsmässiga grunder.

Drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar

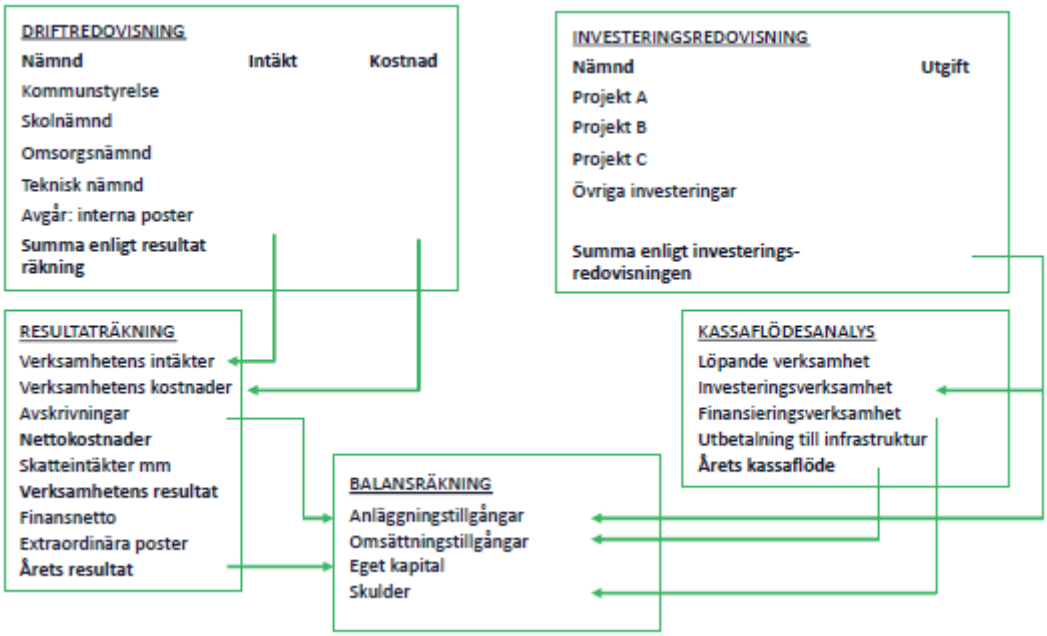

Anslagsförändringar under året

Under året har kommunfullmäktige beslutat om följande förändringar i anslag för drift- och investeringsbudget:

Driftbudget, tkr	Kommun-styrelse	KS teknik- och samhälls-byggnad	Kultur- och fritids-nämnd	Social-nämnd	Bygg- och miljönämnd	Barn- och utbildnings-nämnd	Vård- och omsorgs-nämnd	Generella stats-bidrag
KF§204 2023-12-11: Omorganisation måltid		39 511				-37 536	-1 975	
KF§207 2023-12-11: Omorganisation kultur och fritid	-6 875	-44 502	67 848	-8 369		-8 102		
KF§213 2023-12-11: Omorganisation GIS		-3 549			3 549			
KF §148 2024-11-11:Korrigering internhyra		-329		329				
KF§97 2024-06-17: Korrigering internhyra				-539			539	
KF§97 2024-06-17: Generella statsbidrag, endast år 2024						-1 268	-3 806	5 074
Summa	-6 875	-8 869	67 848	-8 579	3 549	-46 906	-5 242	5 074

Investeringsbudget, tkr	Budget totalt	Budget 2024
Budget 2024 KF	-1 611 300	-251 413
Avslutade projekt 2023	337 422	
Överföring från 2023		-62 927
1104 Simhall tilläggsbudget KF§46 2024-04-08	-10 000	-10 000
Aktuell ram	-1 283 878	-324 340

9 Bilagor

9.1 Bilaga 1: Exploateringsredovisning

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder för att anskaffa och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. Där ingår också att bygga gemensamma anordningar som gator, grönområden, VA-anläggningar med mera som krävs för att marken ska vara byggbar.

Exploateringsverksamheten ingår i kommunens drift- och investeringsredovisning samt resultat- och balansräkning. Exploateringen särredovisas här för att ge en samlad bild av exploateringens påverkan på kommunens ekonomi och för att kunna följa de enskilda projektens utfall jämfört med den budget som beslutats per projekt av kommunfullmäktige.

Nettoexploatering

Nettoexploatering är summan av samtliga in- och utbetalningar i projekten. Kommunen har som finansiell målsättning att exploateringen alltid ska ge ett ekonomiskt överskott.

Nettoexploateringen för året är negativ och uppgår till -55,6 miljoner kr, även föregående år var nettoexploateringen negativ med -35,7 miljoner kr. Årets nettoexploatering avser i huvudsak 45,7 miljoner kr för byggnation av VA-anläggningar och 9,4 miljoner för gatuanläggningar i Bålsta C steg 1-2. I övrigt har markanvisningsintäkter inkommit.

Enligt den totala budgeten för samtliga pågående projekt ska exploateringen ge ett positivt kassaflöde (nettoexploatering) om 140,9 miljoner kr för hela projekttiden. Det är projekten i Logistik Bålsta som medför de största överskotten samt Ekilla.

Prognosen är att det totalt sett blir 27,4 miljoner kr i lägre utfall. Bålsta C-etapperna, redovisar förväntade underskott om cirka 150 miljoner kr i underskott och hittills är 130 miljoner kr nedlagt i projekten. Det avser främst projektering och byggnation av infrastruktur, vilka beräknas blir cirka 10 miljoner kr dyrare än budgeterat. Kommande markförsäljningar ingår inte i budget och prognos eftersom de är osäkra i tid och omfattning, men det ska förbättra ekonomin i projekten.

Mnkr	Budget totalt	Prognos totalt	Ack utfall 2024	Utfall 2024	Budget 2024
Inkomster					
Försäljning av mark	445,3	471,0	243,5		-25,7
Ersättning från företag	94,6	65,9	66,4	2,2	30,5
Gåva mottagna anläggningar	18,1	18,1			
Offentligt investeringsbidrag					
VA-anslutningsavgifter	90,3	103,4	63,4		-13,0
Gåva i form av VA-anläggningar	2,6	2,6			
Summa inkomster	650,9	660,9	373,3	2,2	-8,3
Utgifter					
Förstudie, utredningar, tid, övr kostnader	-6,7	-16,4	-8,1	-2,7	1,2
Utgifter för kvartersmark	-84,6	-87,9	-68,3	-0,2	3,1
Anläggningar egen regi	-231,7	-186,5	-145,3	-9,4	-55,2
Anläggningar mottagna	-6,1	-6,1			
VA-anläggningar egen regi	-166,3	-236,3	-171,3	-45,5	24,5
VA-anläggningar mottagna	-14,6	-14,6			
Summa utgifter	**-510,0**	**-547,8**	**-393,1**	**-57,8**	**-26,4**
Nettoexploatering	140,9	113,1	-19,8	-55,6	-34,7

Påverkan på årets resultat

Det år då vissa händelser sker i exploateringen påverkas kommunens resultaträkning enligt nedan

- när markförsäljning sker och realisationsvinst uppstår
- när exploatören betalar bidrag/ersättning för infrastruktur som kommunen bygger och när motkravet enligt avtal är uppfyllt. Byggandet av infrastrukturen redovisas som en investering, men bidraget ska redovisas som en intäkt när bidraget erhålls.
- när kommunen övertar anläggning som exploatören har byggt. Övertagandet ska redovisas som en gåva, en intäkt för kommunen, trots att kommunen inte får några likvida medel.

Av tabellen nedan framgår att exploateringen har påverkat årets resultat negativt med 0,5 miljoner kr fördelat på
- markanvisningsersättning från exploatörer 2,2 miljoner kr
- löpande driftkostnader för exploatering 2,7 miljoner kr.

Mnkr	Budget totalt	Prognos totalt	Ack utfall 2024	Bokslut 2024	Budget 2024
TILL RESULTATRÄKNING, mnkr					
Försäljning av mark	445,3	471,0	243,5		-25,7
Ersättning från företag	94,6	65,9	66,4	2,2	30,5
Gåva mottagna anläggningar	18,1	18,1			
Verksamhetens intäkter, summa	558,0	554,9	309,9	2,2	4,7
Bokfört värde försäljning mark	-84,6	-87,9	-68,3		3,1
Exploateringskostnader	-6,7	-16,4	-8,1	-2,7	1,2
Verksamhetens kostnader, summa	-91,3	-104,3	-76,4	-2,7	4,3
Årets resultat	466,6	450,6	233,5	-0,5	9,0
TILL BALANSRÄKNING					
Anläggningstillgångar	-237,8	-192,6	-145,3	-9,4	-55,2
Anläggningstillgångar VA	-180,9	-250,9	-171,3	-45,5	24,5
Omsättningstillgångar				-0,2	
Tillgångar, summa	-418,7	-443,5	-316,7	-55,1	-30,7
Skuld/förutbetalda intäkter ej VA					
Skuld/förutbetalda intäkter VA	93,0	106,0	63,4		-13,0
Skulder, summa	93,0	106,0	63,4		-13,0

9.1.1 Exploateringsredovisning per projekt

Mnkr	Budget totalt	Prognos totalt	Ackumulerat utfall 2024	Bokslut 2024	Budget 2024
9012 Logistik Bålsta kv 2	112,6	112,8	-1,0	-0,3	-0,5
9013 Logistik Bålsta kv 3-4	43,8	24,8	16,6	0,0	18,9
9015 Logistik Bålsta kv 5-6	90,6	105,4	105,4	-0,5	-15,3
9091 Bålsta C etapp 1	-20,9	-18,7	-13,6	-0,4	-2,6
9092 Bålsta C, steg 1 och 2	-106,7	-117,6	-113,9	-49,0	-38,9
9096 Bålsta C etapp 6	-12,5	-12,6	-3,6	-0,2	-0,6
9100 Tvåhusplanen	-2,9	5,9	8,7	-3,9	-12,7
9130 Entré Lillsjön	11,3	15,0	-4,8	-0,3	-4,0
9140 Dalängen	7,1	-14,0	-13,4	-0,4	20,8
9150 Götenehus villor	1,8	1,5	1,5	0,0	0,3
9190 Ekilla, försäljning	16,6	16,4	-0,6	-0,2	0,0
9240 Norra Draget	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0
Projekt i tidiga skeden		-5,8	-0,8	-0,1	
Summa nettoexploatering	140,8	113,1	-19,6	-55,4	-34,6

9012 Björnbro/Logistik Bålsta kvarter 2
Exploateringsbudget för Logistik Bålsta är antagen av Kommunfullmäktige 2024-10-07 (Dnr 2023/00591). Projektets totala prognostiserade utfall är högre än budgeterade med 0,2 miljoner kr eftersom markanvisningsavgifterna inte beaktats vid budgeteringen.

9013 Björnbro/Logistik Bålsta kvarter 3-4.
Kvarstår att genomföra är reservväg över järnvägen för 0,5 miljoner kr och förbättrad järnvägsövergång 0,4 miljoner kr (renovering då tunga transporter har slitit på övergången). Den prognostiserade nettoexploateringen är lägre än det budgeterade med cirka 20,0 miljoner kr. Projektet kommer att redovisa ett överskott med 24,8 miljoner kr.

9015 Björnbro/Logistik Bålsta kvarter 5-6.
Återstår infrastruktur i form av gång- och cykelväg. Prognosen är 105,4 miljoner kr i överskott. Jämfört med budget på 90,6 miljoner kr i överskott är det prognostiserade utfallet högre med 14,8 miljoner kr.

9091 Bålsta C etapp 1
I juni 2021 beslutade kommunfullmäktige om exploateringsbudget för Bålsta C etapp 1 med en budget om 20,9 miljoner kr för inledande utredningar och projektering. Projektet är pausat gällande produktion. Ny budget kommer att presenteras till politiken för beslut inför produktionsstart och markförsäljning. Detaljplanearbete pågår. Markförsäljningen förväntas ge ett överskott medräknat beslutad budget för utredningar och projektering.

9092 Bålsta C steg 1 och 2
År 2021 beslutade kommunfullmäktige om exploateringsbudget för Bålsta C steg 1 och 2 om 107 miljoner kr. Denna budget är en samlingsbudget som skulle vara för aktiviteter som sker både i Bålsta C etapp1 och 6. Det som planeras i denna budget är att slutföra VA-dragningarna i Stockholmsvägen samt tunnel och gångstråk till Resecentrum. En fördyring av produktionen har skett bland annat på grund av höjda produktions- och materialkostnader. Noteras bör att i budget har man även tagit höjd för VA-dragningar och gata för Centrumstråket vilket inte kommer att genomföras i detta projekt. Slutliga arbeten med tunnel, gångstråk, finplanering och avetablering beräknas att vara färdigställda under vårvintern 2025. Totalt uppvisar projektet 10,8 miljoner kr högre utgifter än budgeterat.

9096 Bålsta C etapp 6
År 2021 beslutade kommunfullmäktige om exploateringsbudget för Bålsta C etapp 6 om 12,6 miljoner kr. En ny budget kommer att presenteras för beslut inför produktionsstart och markförsäljning i Bålsta C etapp 6. Detaljplanearbete pågår i samverkan med centrumägaren. Markförsäljningen förväntas ge ett överskott medräknat beslutad budget för utredningar och projektering.

9100 Tvåhusplanen
Budget antogs av kommunfullmäktige 2018 med underskott på 2,8 miljoner kr. Prognosen är 9,3 miljoner kr i överskott och beror främst på ökade intäkter för VA anslutningsavgifter. Det som återstår i projektet är finplanering runt vissa fastigheter på grund av arbeten som pågår in i allmän platsmark.

9130 Entré Lillsjön
Detaljplanen är utvecklad så att tidigare tänkt gatuentreprenad utgår och ersätts med att marken säljs till exploatör. Markanvisningsarbete pågår. Detaljplan går till antagande under första kvartalet 2025 och fastighetsförsäljning kommer att genomföras i samband med att detaljplanen vunnit laga kraft.

9140 Dalängen.
Byggd anläggning har säkrats upp under 2024 och omtag i projektet pågår, nytt arbetsnamn för området är Äppeldalen. Kommunen har under 2024 ingått förlikning med tidigare exploatör efter en tvist.

9150, Götenehus "småhus"
Budget är antagen. Projektets kalkyl innebär att projektet kommer att ge ett överskott om 1,5 miljoner kr. Projektet är i slutbesiktningsskedet.

9190 Ekilla
Detaljplanearbete har vunnit laga kraft och ett köpekontrakt avseende markförsäljning har beslutats. Hyresgäst är uppsagd. Exploateringsbudget beslutades av kommunfullmäktige i oktober. Projektet förväntas ge ett överskott med 16,4 miljoner kr.

9240 Norra Draget
Kommunfullmäktige beslutade i oktober om exploateringsbudget med nollresultat för Norra Draget.

9.2 Bilaga 2: Särredovisning av VA- och avfallsverksamhet

9.2.1 VA-verksamhet

Uppdrag och ansvarsområde

VA-enheten ansvarar för den kommunala dricksvattenförsörjningen och avloppsvattenreningen i kommunen. Det finns två vattenverk, två avloppsreningsverk, två reservoarer, flera pumpstationer samt vatten-, spill- och dagvattennät.

VA-verksamheten ska arbeta för ett långsiktigt säkerställande av dricksvattenförsörjningen och minimera störningar på miljö och egendom för både samhället och kommuninvånare via avloppsvattenhantering och vattendistribution.

VA-verksamheten finansieras av intäkter från abonnenternas avgifter för vatten, avlopp och dagvatten och särredovisas därför från kommunens skattefinansierade verksamhet, enligt VA-lagen.

Väsentliga händelser

Kommunens vattentjänstplan antogs i februari och en nödvattenplan antogs i december.

Verksamheten har två pågående tvister, båda dessa gäller översvämningar av dagvatten i fastigheter. Det ena målet ligger till dagens datum i mark- och miljööverdomstolen, det andra är mellan försäkringsbolagen i dagsläget.

Verksamheten har haft två incidenter gällande dricksvatten under året. Ena skedde i samband med klorering av en ny ledning i projekt ”Bålsta Redundans” där klor läckte ut på befintligt ledningsnät som var under drift. Det kom verksamheten till känna omgående som gick ut med information om att ej dricka vattnet tills dess att VA enheten hunnit spola ur ledningsnät. Insatsen tog cirka 6 timmar.

Ens större vattenläcka skedde under arbete i ett projekt. Den inträffade sent på kvällen och ledde till att cirka 60 fastigheter blev utan vatten under natten och nästkommande förmiddag.

Flera VA-projekt har avslutats under året, bland annat Bålsta redundans och Bålsta tätort.

Ekonomi

VA-verksamheten har ett resultat på 9 miljoner kr. VA-verksamheten redovisar överskott om 9 miljoner kr. Överskottet beror främst på lägre kapitalkostnader. Verksamheten har även lägre personalkostnader på grund av avslutade tjänster och tjänstledighet som inte ersatts. Även ökad förbrukning och nyanslutningar har lett till ökade intäkter.

Det tidigare samlade underskottet i VA-fonden på 20,4 miljoner kr minskar efter årets resultat till ett samlat underskott på 11,3 miljoner kr.

Resultaträkning

tkr	Not	Bokslut 2024	Bokslut 2023	Budget 2024
Verksamhetens intäkter				
Brukningsavgifter	1	90 546	64 222	92 516
Övriga intäkter		119	8 676	84
Anläggningsavgifter		764	21 926	
Periodisering av årets anläggningsavgifter		-764	-21 926	
Periodisering av tidigare års anläggningsavgifter		2 806	2 154	2 486
Förändring av investeringsfond				
Förändring av kortfristig skuld till abonnentkollektivet (förutbetalda intäkter)				
Interna intäkter (inom koncernen)	2	4 515	2 860	0
Summa intäkter		**97 986**	**77 912**	**95 086**
Verksamhetens kostnader				
Externa kostnader	3	-44 928	-49 765	-41 842
Interna kostnader (inom koncernen)		-4 842	-3 932	-4 699
Avskrivningar	4	-18 358	-15 661	-20 341
Summa kostnader		**-68 128**	**-69 358**	**-66 882**
Finansiella intäkter		4 995	1 681	4 186
Finansiella kostnader		-25 822	-16 751	-32 390
Summa verksamhetens nettokostnad		**-20 827**	**-15 070**	**-28 204**
Resultat före extraordinära poster		9 031	-6 516	0
Extraordinära intäkter				
Extraordinära kostnader				
Årets resultat		9 031	-6 516	0

Not 1

Brukningsavgifter tkr	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Fast förbrukningsavgift VA	39 062	27 982
Rörlig förbrukningsavgift VA	51 455	36 190
Övriga ersättningar	29	50
Summa intäkter	90 546	64 222

Not 2

Interna intäkter (inom koncernen)	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Fast förbrukningsavgift VA	1 540	1 089
Rörlig förbrukningsavgift VA	2 550	1 739
Övriga interna intäkter	425	32
Summa intäkter	4 515	2 860

Not 3

Externa kostnader tkr	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Personalkostnader	-13 409	-13 596
Övriga kostnader	-31 519	-36 169
Summa kostnader	-44 928	-49 765

Not 4

Avskrivningar tkr	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Bålsta vattenverk	-1 015	-1 074
Skokloster vattenverk	-849	-783
Bålsta reningsverk	-5 299	-6 361
Skokloster reningsverk	-183	-188
Högreservoaren	-8	-8
Bålsta ledningar	-8 263	-5 651
Skokloster ledningar	-144	-141
Larm och kommunikation	0	-2
Bålsta pumpstationer	-2 081	-766
Bålsta dagvattendammar	-59	-59
Vattentorn	-70	-64
Bilar och inventarier	-387	-564
Summa kostnader	-18 358	-15 661

Balansräkning

tkr	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Tillgångar		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar*	924 172	852 520
Maskiner och inventarier	550	936
Summa anläggningstillgångar	**924 722**	**853 456**
Lån till kommunen*	172 941	174 983
Summa finansiella anläggningstillgångar	172 941	174 983
Summa tillgångar	**1 097 663**	**1 028 439**
Eget kapital och skulder		
Eget kapital ingående värde	-20 377	-13 861
Årets resultat	9 032	-6 516
Summa eget kapital	**-11 345**	**-20 377**
Pensioner		
Summa avsättningar		
Lån av kommunen*	934 959	872 907
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	172 941	174 983
Summa långfristiga skulder	**1 107 900**	**1 047 890**
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		

tkr	Bokslut 2024	Bokslut 2023
Semester och övertidsskuld	1 108	926
Summa kortfristiga skulder	**1 108**	**926**
Summa eget kapital och skulder	1 097 663	1 028 439

Investeringar

tkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Budget avvikelse	Bokslut 2023
Utgifter Investering	-196 315	-42 900	153 415	-82 383
Utgifter Exploatering	24 502	-45 512	-70 014	-69 333
Summa	-171 813	-88 412	83 401	-151 716

9.2.2 Avfallsverksamhet

Uppdrag och ansvarsområde

Avfallsverksamheten arbetar för en långsiktig och hållbar avfallshantering. Verksamheten ansvarar för att samla in och transportera kommunalt avfall och liknande avfall till en behandlingsanläggning där avfallet tas omhand.

Avfallsverksamheten finansieras av intäkter från avgifter och ersättning från Naturvårdsverket och särredovisas därför från kommunens skattefinansierade verksamhet.

Väsentliga händelser

Avfallsenheten har övertagit insamlingsansvaret för förpackningar från återvinningsstationer och fastighetsnära insamling av förpackningar från flerbostadshus. Övertagandet har inneburit flera nya entreprenader och utökade arbetsuppgifter.

Nya entreprenader för förbränning av restavfall och behandling av matavfall har handlats upp och trädde i kraft första september. Avtalet gällande förbränning innebär ökade kostnader på grund av längre transporter.

Ekonomi

Avfallsverksamheten har ett resultat på 1,1 miljoner kr. Överskottet beror dels på ökad försäljning av material och högre ersättning från Naturvårdsverket för ersättning förpackningsinsamling. Överskottet beror även på lägre kostnader för tömning och skötsel av återvinningsstationerna. Överskottet minskas av reservering av återbetalning till villa- och fritidshushåll samt ökade kostnader för nya avtal på befintliga uppdrag som har tecknats under året.

Det tidigare samlade överskottet i avfallsfonden på 2,2 miljoner kr ökar efter årets resultat till ett samlat överskott på 3,4 miljoner kr.

Resultaträkning

tkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Budget Avvikelse	Bokslut 2023
Externa intäkter	41 689	40 405	-1 284	33 408
Interna intäkter	2 684	2 728	44	2 680
Summa intäkter	**44 373**	**43 133**	**-1 240**	**36 088**
Verksamhetsköp, bidrag, underhållsmaterial	-22 390	-20 944	1 446	-16 081
Personalkostnader	-7 489	-7 333	156	-6 625
Övriga kostnader	-10 648	-9 496	1 152	-7 889
Interna kostnader	-3 846	-4 212	-366	-3 495
Summa kostnader	**-44 373**	**-41 985**	**2 388**	**-34 090**
Resultat	0	1 148	1 148	1 998

Investeringar

tkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Budget avvikelse	Bokslut 2023
Inkomster	0	0	0	0
Utgifter	-2 401	-1 444	957	-1 297
Summa	-2 401	-1 444	957	-1 297

Revisionsberättelse

HÅBO KOMMUN

Kommunrevisorerna

Till kommunfullmäktige

Revisionsberättelse för år 2024

Vi av kommunfullmäktige valda revisorer har granskat den verksamhet som bedrivits av kommunstyrelsen, nämnderna samt den gemensamma lönenämnden och den gemensamma överförmyndarnämnden. Utsedda revisorer har granskat kommunalförbundet Räddningstjänst Enköping/Håbo. Utsedd lekmannarevisor har granskat Håbohus AB.

Granskningen har utförts av sakkunniga från KPMG som biträder revisorerna.
Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Vi ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Redogörelse för 2024 års revisionsverksamhet".

Kommunen redovisar ett resultat på -41,1 miljoner kronor, jämfört med budgeterade -14,7 miljoner kronor. När realisations- och exploateringsvinster räknas av samt när medel använts från resultatutjämningsreserven återstår ett resultat på -26,5 miljoner kronor.

Det finns balanskravsresultat att återställa från tidigare år. Från 2023 finns negativt balanskravsresultat på -38, mnkr att återställa senast år 2026. Totalt att återställa, inklusive årets, uppgår till -64,9 mnkr.

Nämnderna redovisar sammanlagt -46,4 miljoner kr, jämfört med budget. Störst avvikelser visar kommunstyrelsens egen verksamhet; teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen -11,5 miljoner kronor, vård- och omsorgsnämnden -28,0 miljoner kronor och socialnämnden -16,2 miljoner kronor.

Enligt årsredovisningen är kommunstyrelsens sammanfattande bedömning är att resultatet enligt årsredovisningen är delvis förenligt med god ekonomisk hushållning då det finansiella målområdet samt de tre finansiella målen inte uppnås medan de kommungemensamma målområdena bedöms vara delvis uppfyllda för samtliga mål. Slutsatsen avseende god ekonomisk hushållning är att uppföljning av framtagna handlingsplaner och att planerade åtgärder genomförs är av stor vikt.

Våra väsentliga iakttagelser och synpunkter:
Vi har i våra tidigare utlåtanden och revisionsberättelser påpekat vikten av att kommunfullmäktiges beslut verkställs. Trots att kommunstyrelsen under 2024 har prioriterat processer/arbete med intern kontroll, målstyrning och en ändamålsenlig effektivitet behöver kommunstyrelsen fortsatt utveckla arbetet med ledning, styrning och uppsikt samt säkerställa att arbetet sker på ett tillfredsställande sätt.

Enligt årsredovisningen framgår att:
- en tydligare struktur för ekonomisk uppföljning av nämnder har etablerats under året.
- nämnder som har underskott har tagit fram åtgärder för att få en ekonomi i balans.
- handlingsplanerna har ett treårigt perspektiv. Åtgärder har planerats och genomförts men har inte gett full effekt under året för att nå en ekonomi i balans. Handlingsplanerna följs upp löpande till dess att budgetramen nåtts.

Vi bedömer att det är väsentligt att fortsätta det långsiktiga arbetet med att anpassa verksamheten till de ekonomiska ramarna. Vi ser positivt på att handlingsplaner följts upp och redovisats på nämnder och kommunstyrelsens sammanträden varje månad. Dock ser vi allvarligt på den väsentliga sammanlagda avvikelsen för nämnderna mot budget. Kommunstyrelsen har stor påverkansgrad genom sitt samordningsansvar och uppsikt att fortsatt efterfråga och följa upp åtgärder för att hålla beslutad budgetram.

Vår kritik till kommunstyrelsen för sin egen verksamhet; teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen, vård- och omsorgsnämnden samt socialnämnden.
Utifrån våra genomförda granskningar riktar vi kritik mot kommunstyrelsen egen verksamhet; teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen, vård- och omsorgsnämnden och socialnämnden i revisionsberättelsen 2024 för:

- Brister i styrning och intern kontroll av ekonomi

Kommunstyrelsen för sin egen verksamhet; teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen, vård- och omsorgsnämnden och socialnämnden har inte säkerställt att verksamheten arbetar utifrån de ekonomiska beslut, riktlinjer, rutiner m.m. som fullmäktige lagt fast.

- Brister i styrning och intern kontroll av verksamhet

Socialnämnden har inte tillräckligt tillfredsställande arbetat utifrån de beslut, riktlinjer, rutiner m.m. som kommunfullmäktige lagt fast.

Vår ansvarsprövning och bedömningar:

Genom våra granskningar för 2024 har vi prövat om verksamheten har varit ändamålsenlig och ekonomiskt tillfredsställande. Vi har även prövat om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Vi bedömer att kommunstyrelsen för sin egen verksamhet; teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen, vård- och omsorgsnämnden och socialnämnden inte har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillräckligt tillfredställande sätt.

Vi bedömer att kommunstyrelsen för sin egen verksamhet; övergripande verksamheter, bygg- och miljönämnden, barn- och utbildningsnämnden, den gemensamma överförmyndarnämnden samt den gemensamma lönenämnden i huvudsak bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att socialnämndens interna kontroll inte varit tillräckligt tillfredsställande.

Vi bedömer sammantaget att kommunstyrelsen för sin egen verksamhet, barn- och utbildningsnämndens, bygg- och miljönämndens, den gemensamma överförmyndarnämndens och den gemensamma lönenämndens interna kontroll i huvudsak var tillräckligt tillfredsställande.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är delvis förenligt med de övergripande verksamhetsmålområdena "Håbo en attraktiv arbetsgivare", "Håbo en hållbar kommun" och "Håbo en företagarvänlig kommun" som fullmäktige beslutat om.

Vi bedömer vidare att resultatet inte är förenligt med det finansiella målområdet" En kommun med ekonomi i balans" samt de tre finansiella målen.

Trots vår kritik till kommunstyrelsen för sin egen verksamhet; teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen, vård- och omsorgsnämnden och socialnämnden tillstyrker vi att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder, den gemensamma lönenämnden, den gemensamma överförmyndarnämnden samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2024.

Håbo kommun 2025-04-23

Bertil Kinnunen	Karl-Axel Boström	Lars Berglund
Ordförande	Vice ordförande	
Sören Staff		Maire Niskakoski

Samtliga ovan nämnda revisorer har genom digital bekräftelse fastställt denna revisionsberättelse, som upprättades vid sammanträdet den 2025-04-23. Bilagor till revisionsberättelsen bifogas:
- Redogörelse för 2024 års revisionsverksamhet.
- Granskningsrapport för Håbohus AB
- Grundläggande granskning av ÖFN och Räddningsnämnden